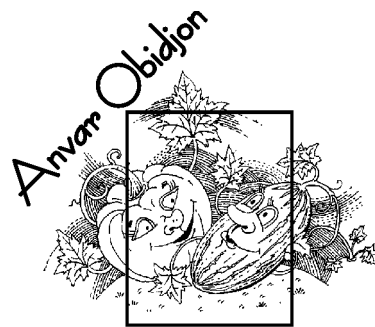

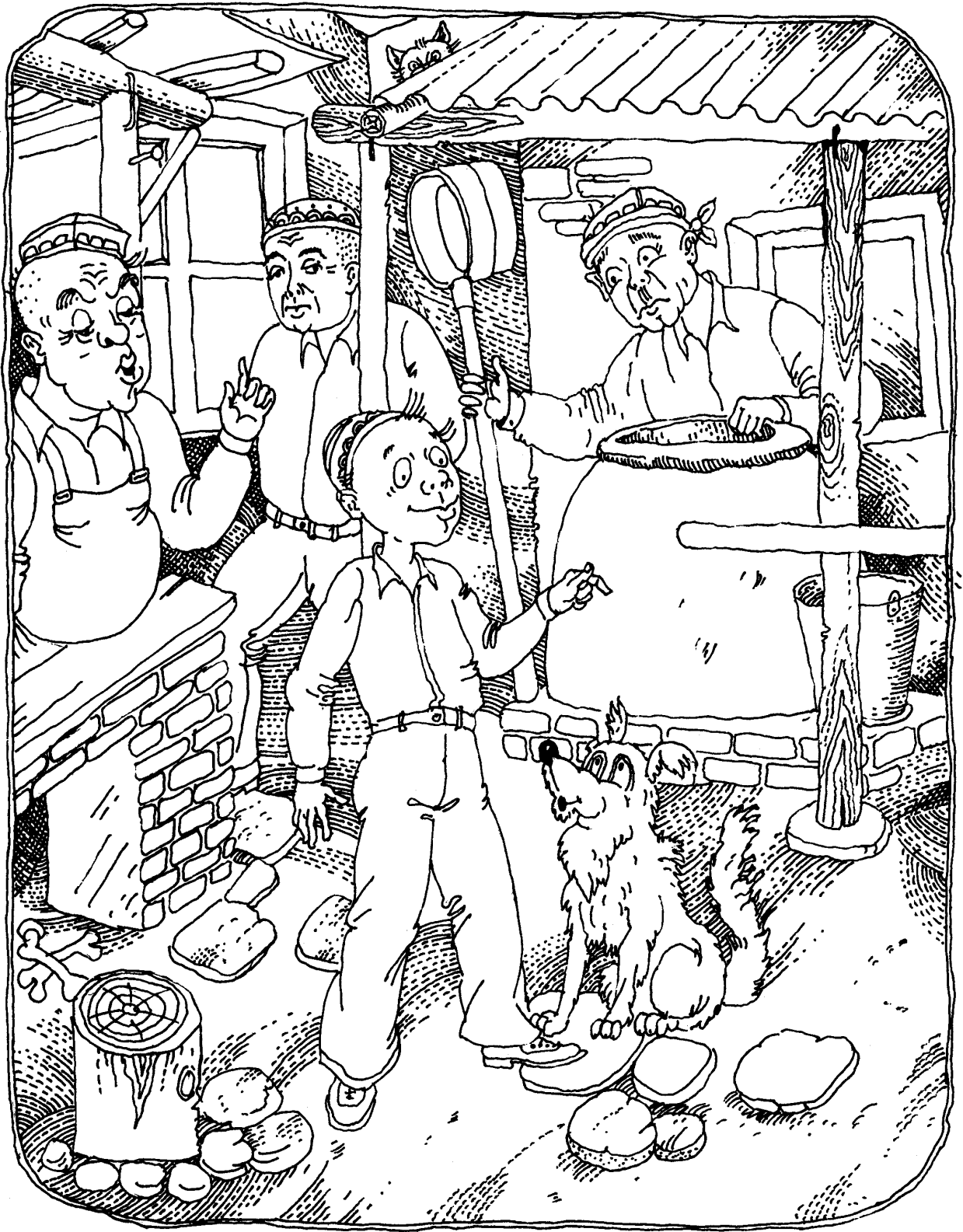
Anvar Obidjon

O'G'IRLANGAN PAHLAVON

Aziz bolajon!
Yuzting va ota-onang
baxtiga sog-salomat
ulgayishingni tilab
qolaman.

Anvar Obidjon

O'G'IRLANGAN PAHLAVON

She`rlar, doston
va ertaklar

84(5Y)6
O-14

Mas'ul muharrir

Tursunboy Adashboyev

Obidjon, Anvar.

O-14 O'g'irlangan pahlavon: She'rlar, doston va ertaklar /Anvar Obidjon. – T.: Cho'lpon nomidagi nashriyot-matbaa ijodiy uyi, 2006. – 136 b.

O'zbekiston xalq shoiri Anvar Obidjonning ijodiga „Bolalar adabiyoti“ darsligida shunday ta'rif berilgan: „Uning... „Siz eshitmagan qo'shiqlar“, „Dalalardan – bolalarga“, „G'alati maktublar“, „Botirvoyning kundaligi“, „Ignalarim chiroyli“ singari turkumlarga jamlangan hamda turli buyumlar, jonivorlar, o'simliklar olamini yosh kitobxonlarga sirdosh etib, ularda tabiatga mehr, o'lkaga muhabbat uyg'otuvchi, ayni paytda, ohang va uslub jihatdan o'ziga xos, ham kulgi, ham tafakkurga boy she'rlari voqelikka aylandi, o'zbek bolalar she'riyatida yangi bir oqimni shakllantira bordi“. Bu juda o'rinli baho.

Ushbu saylanmaga Anvar Obidjonning quvnoq va mazmundor she'rlari, doston va ertaklarini saralab jamlashga intildik. Bu kitob sizning javoningizdan mustahkam joy egallashiga ishonchimiz komil.

BBK 84(5Y)6

4306002600–25

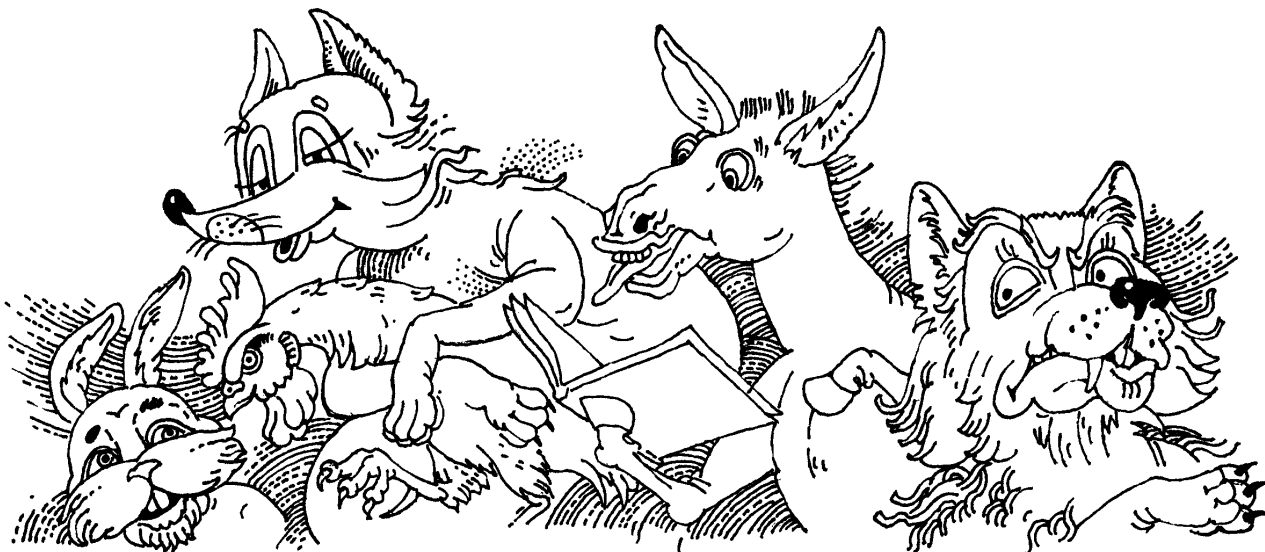
A _____ – 2006

360 (04) – 2006

ISBN 5–8250–0996–5

© Cho'lpon nomidagi nashriyot-matbaa ijodiy uyi, 2006- y.

OSMONDAN TUSHGAN SOZANDA

Xabar sotuvchi

Yangi gaplar sotaman,
Eski gaplar ham.
Bolajonlar, kepqoling,
Qoldi juda kam.

Surishtirmang narxini,
Arzondan arzon.
Xo‘rozqandga – rost xabar,
Pishloqqa – yolg‘on.

Almashaman yangisin
Kepaksiz unga.
Eski gapni –
puch yong‘oq
Yoki sovunga...

Bugun tongda eshitdim
Eng yangi xabar:
Yeb qo‘yganmish tushida
Burgutni Kaptar.

Quyvon yo‘lbars po‘stinin
Yopinib yurib,
Hushdan ketdi, ko‘zguda –
O‘z aksin ko‘rib.

O‘tgan kuni Tulkivoy
Opkelib Xo‘roz,
Hiringladi Bo‘riga
Taltayib bir oz.

Bo‘ri esa xush ko‘rmas
Hazel, kulkini.
Avval yedi Xo‘rozni,
So‘ngra Tulkini.

„Savodsiz“, deb Ayiqni
Qilganmish ermak –
Uch yil bitta sinfda
O‘qigan Eshak.

Kecha Arslon do‘xtirga
Arz qildi Tuya,
Qimmatbaho terimga
Tushdi deb kuya.

Do‘xtir uning arziga
Soldi-yu quloq,
Shilib olib terini,
Tekshirdi uzoq.

Bugun tog‘da uchratdim
Ochko‘z To‘ng‘izni.
Yamlaganmish u birdan
Besh ming qo‘ng‘izni.

Kirpi borib bozorga,
Olganmish igna...
Qiziqsangiz, yangi gap –
Topilar yana.

Bolajonlar, kepqoling,
Xilma-xil xabar!
Uni sotib olganlar
Ko‘rmaydi zarar.

Masxaraboz bola

Katta qizil burunli
Qiziqchiman, bilasiz.
Aybingizni gapirsam,
Xafa bo‘lmay kulasiz,
Vax-xax-xa!

Gapirishdan qo‘rqanlar
Olsin mening o‘rnimni.
Qarzga berib turaman
Katta qizil burnimni,
Vax-xax-xa!

Bog‘chadagi sevgi

Bog‘chamizda bir qiz bordir,
Menga parvo etmasa etmas.
„Alifbe“ni bilmas hali,
Ishqiy xatlar bitmasa bitmas.

Yig‘lar sochin tortib ko‘rsam,
Qandchoyimni ichmas, bersam,
Sevmas „jinday sevgin“ desam,
Unga tishim o‘tmasa o‘tmas.

Tunlar esga olgan chog‘im,
Sutli oshdek qaynar ohim,

Mayli, ko‘nglimdagi dog‘im
Cho‘milsam ham ketmasa ketmas.

Oydek o‘zi, ismi Oydin,
Boshga balo bo‘ldi qaydin,
Uyga ketar sal-pal oldin,
Men polvonni kutmasa kutmas.

Bunday go‘zal zamona yo‘q,
Uyimizdek koshona yo‘q,
Oyimdan zo‘r qaynona yo‘q,
Eh, qadrimga yetmasa yetmas!

Olmazorga hujum

Piyodalar to‘plandi,
Kamonchalar o‘qlandi,
Shaydir yog‘och miltiqlar.
Qorinlarni qashlashar,

Olg‘a yurish boshlashar
Xivich mingan otliqlar.
Bog‘ni qo‘qqis bosamiz,
Olma yeymiz rosa biz,

Baqirishib, chinqirab.
Kelib qolsa qorovul,
Hushtak chalar Matqovul,
Chekinamiz tirqirab.

Husanning po‘pisalari

Agar meni ursang, Hasan,
Yuragimda o‘ch yig‘aman.
Sezdirmay saryog‘ingni yeb,
Mushtlashgani kuch yig‘aman.

Anqayibroq turganingda,
Sutchoyingni ichvormayin.
Bitta saqich qarz beruvding,
Shu qarzimdan kechvormayin.

Katta-katta qandni tanlab,
Ko‘nglingni sal g‘ashlab qo‘ymay.

O‘zimmikin yeb, sening ham –
Somsangni shart tishlab qo‘ymay.

Ko‘chadayam kun bermayman,
Pista chaqsang, talab qochib.
Hakillatib quvlataman
Xo‘rozqanding yalab qochib.

To‘yda to‘ymay qopketmagin,
Oshingdan bir cho‘qib o‘tsam.
Zo‘rg‘a topgan nisholdangga
Besh panjamni tiqib o‘tsam.

Shoxga chiqib o‘rik qoqsang,
Men tagida turvolsam-chi?
Tushguningcha, mevalarni –
Xappa-xappa urvolsam-chi?

Bayram kuni sayildayam
Boshingni ko‘p qotirgayman.
Shinnili muzqaymog‘ingga
Bexos qoshiq botirgayman.

Bundan buyon inoqroq bo‘l,
Do‘qni chetga surib qo‘yib.
Keyin attang qilib yurma,
Meni bilmay urib qo‘yib.

Fatxillaning kurkasi

Kelib Norga arz qildi
To‘rt yasharli ukasi:
–Meni quvdi,
Atajon,
Patpillaning kulkasi...
G‘ijinib musht tugdi Nor:
– Boplab qasos olamiz.
Kurkani...
Yo‘q, yaxshisi,
Fatxillani solamiz!

Birinchi maqto

– Ko‘rinmaysan, Mamajon?
– O‘qiyapman, ammajon.
– O‘qishlaring durustdir?
– „Balli!“ dedi direktor.
– Nega „balli“ dedi u?
– Shoshib kelar edi u,
Men darrov yo‘l bo‘shatib,
Salom berdim o‘xshatib!

Tushimda

Sakkiz ko‘zli alvasti
Men bilan xo‘p gaplashdi.
Bitta ko‘zin qildi lo‘q,
Ikkinchisi o‘ynar sho‘x,
Uchinchisin suzdi sal,
To‘rtinchisin qisdi sal,
Beshinchisi yiltirar,
Oltinchisi mo‘ltirar,
Yettinchisi yig‘lardi,
Oxirgisi uxlardi...

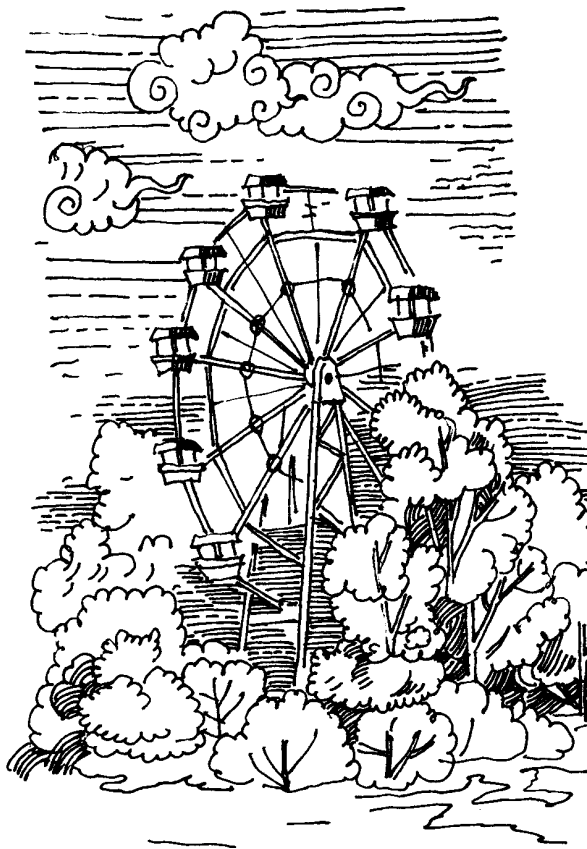
*Osmondan tushgan
sozanda*

Ko'rganmisiz
Turli sozni
Chala olgan mashshoqlarni?
Men barglardan chang yasayman,
Dutor qilib boshoqlarni.

Goh uraman chirmandani,
Tomingizni tiriqlatib.
Tomchilarni o'ynataman,
Ko'lmaklarda diriklatib.

Lol qolasiz
Qiyohlardan
O'zim g'ijjak yasab olsam,
Uzun-uzun zinalarni
Pianino qilib chalsam.

Meni oddiy yomg'ir deysiz,
Bilmaysizki, sozandaman.
Sozandani sevar hamma,
Shuning uchun arzandaman.

Botirvoy yozgan marsiya

Junpaypog'im bor edi
Issiq va yumshoq.
Tutingandik o'tgan qish
Ikkimiz o'rtoq.

Mana, yana qish keldi,
Men-ku sog'-omon.
„O'rtog'im“ni, he afsus,
Yeb ketdi sichqon.

Bolakay bilan To'rtko'z

O'ylamaski, tinglashga –
Zormi, zormasmi birov,
Ko'cha kezib daydi it
Qo'shiq kuylar:
– Vov-vov-vov...

Qarg'ar uni somsapaz:
– Yo'qol deyman! Chip, tentak!
It pinagin buzmasdan,
Kuylab borar:
– Vak-vak-vak...

Suyaklarni yashirib,
Qassob der: „Bas! Jag'ni yop!“
It balandroq ovozda
Kuylay boshlar:
– Vopira vop!

Choyxonachi darchadan
Separ unga qaynoq suv.
Qo'shiq esa battardan
Avjga minar:
– Uv-v-v! Uv-uv!
So'ng olako'z qo'rs novvoy
Ko'sov ushlab, boshlar jang.
„Gup!“ etgan tovush yangrab,
O'zgarar ohang:
– Ang, ang!!!

...Hamma hayron,
It birdan

Nuqta qo‘ydi nolaga.
Hidlab-iskab suykandi
Qand tashlagan bolaga.
Choyxonachi va novvoy
Buni ko‘rib gezardi.
Somsapaz ham, qassob ham
O‘z-o‘zidan qizardi.

Aniq hisob

– Qo‘lingdagi
Mag‘iz qancha?
– Senga bitta,
Menga ancha.

Izzattalab

– Nega pashmak
Bermaysan?
– Yeysan...
„Rahmat“ demaysan.

„Bilag‘on“

– Shuncha dengiz, okean
Kerak nimaga?
– Bu „yo‘llar“ni odamlar
Qurgan kemaga.

Bahromning hikoyasi

Zo‘r tovug‘im bor edi
Semiz va sergap.
„Yapaloq“ deb men unga
Qo‘ygandim laqab.

Tuxum tug‘ib berardi
Har kuni oppoq.
Shu tufayli u bilan
Yashardik inoq.

Ammo, so‘nggi paytda u
Bo‘pqoldi ayyor.
Tuxum desang, yuz burar,

Don sochsang – tayyor.

„Dangasa!“ deb kecha sal
Qilgan edim do‘q,
Bugun ko‘rsam,
katakda –
Tovuqqinam yo‘q.

„Yapaloq“ni qidirdim,
Chaqirdim rosa.
Nahotki, u arazlab
Ketvorgan bo‘lsa?

Katagida qolibdi
Faqat bitta pat
Va oydinda yozilgan
Aji-buji xat:

„Menga juda mehribon,
Shirinso‘z eding.
Doim suyib, erkalab,
Tuxumim yerding.

Seni do‘st deb yurardim,
Tushundim bugun, –
Faqat oshna ekansan
Quymoqlar uchun.

Tuxumni ham berardim,
Kutmading picha.
Qo‘pol so‘ylab, ayniqsa,
Ranjitding kecha.

Garchi sendan ayrilmoq
Bo‘lsa ham og‘ir,
Qaror qildim bosh olib
Ketmoqqa oxir.

Chunki, do‘st deb yurgani
Tamagir chiqsa,
Hatto oddiy tovuq ham
O‘ksinarkan ja...

Endi boshqa joylarda
Solaman dovruq‘.

To‘xtab qoldi guzarda lol,
Xabar topib yangi sirdan.

Ruzvon momo kuyunib der:
„Nabiramni tez topib ber!“ –
Qistar Najim amakini.
Onalarning ko‘zida yosh,
Otalarda tugab bardosh,
Tutatishar tamakini.

...Derazamni kimdir qoqdi,
Ko‘z ochsam,
Tosh kulib boqdi,
Uyqudan sal kech turibman.
Bolalarsiz qolsa qishloq,
Bo‘lar ekan juda chatoq,
Bu kech yomon tush ko‘ribman.

***Yordam yordamdek
bo‘lsin***

– Ke, oshnajon,
Qo‘limdan tort!

– Avval loyga
Durustroq bot.

Hazilkash

– Shippagimni
Kim oldi?
– Ko‘p kutdi...
Ketib qoldi.

Kalish afsonasi

Seni kiyib olishib,
Rosa kezib yurishdi.
Yo‘lakdagi xaslarni
Dangal ezib yurishdi,
Kalishvoy.

Pisand qilmay qararding,
Eh, o‘zingdan pastlarga...
Oxir seni yoqishdi
Qo‘shib o‘sha xaslarga,
Kalishvoy.

Mahalliy geografiya

– Aholining qalini
Qaysi joyda, To‘lanboy?
– U, menimcha, domlajon,
To‘qqizinchi tramvay.

To‘polonchi to‘pcha

Qochoq to‘pim tegdi borib
Ayvondagi chelakchaga.
Chelakchadan sakradi so‘ng
Qoziqdagi elakchaga.
To‘pim kular dikir-dikir,
Men kulaman qiqir-qiqir,
Chelak kular shaqir-shuqur,
Elak kular tapir-tupur.

Bexos yiqildi tokchadan,
Yog‘och cho‘mich dog‘da qolib.

Shoʻrvasini toʻkolmadi,
Qozonga toʻp kalla solib.
Toʻpim kular dikir-dikir,
Men kulaman qiqir-qiqir,
Chelak kular shaqir-shuqur,
Elak kular tapir-tupur,
Choʻmich kular taraq-turuq,
Qozon kular sharaq-shuruq.

Jomchani oʻtdi agʻdarib,
Oynani ham qildi pachoq...
Hammani kuldirdi toʻpim,
Kulgiga toʻldi hammayoq.

Toʻpim kular dikir-dikir,
Men kulaman qiqir-qiqir,
Chelak kular shaqir-shuqur,
Elak kular tapir-tupur,
Choʻmich kular taraq-turuq,
Qozon kular sharaq-shuruq,
Jomcha kular darang-durung,
Oyna kular jarang-jurung,
Dikir-dikir, qiqir-qiqir,
Shaqir-shuqur, tapir-tupur,
Taraq-turuq, sharaq-shuruq,
Darang-durung,
jarang-jurung...

Soʻnggi axborot

Boʻlib oʻtdi qishloqda
Kecha zoʻr shamol.
Natijada roʻy berdi
Anchayin kor-hol.
Uzum, boshi aylanib,
Boʻp qoldi kasal.
Shoxdan yiqilib Olma,
Yotibdi oʻsal.
Hatto Gilos lat yedi,
Boʻlsa ham abjir.
Toʻqnashuvda Anorga
Chaplendi Anjir.
Shamollatdi qornini
Oshqovoq polvon.
Pachoq qildi burnini

Mulla Baqlajon.
Uyquchiroq bir Tarvuz
Yumalab borib,
Uygʻonibdi, Qovunning –
Boshini yorib.
Noklar yerga toʻkildi
Boʻlishib bir jom.
...Ammo zarar koʻrmadi
Sabzi va Sholgʻom.

AJOYIBXONA

O'rmonda ziyofat

Sher oshxona ochibdi
O'rmonda bugun,
Yovvoyi va xonaki
Hayvonlar uchun.

Pishar turli taomlar
Qozonda „jaz-jaz“.
Bo'rivoy – o't qalovchi,
Quyvon – bosh oshpaz.

Yumronqoziq masallig' –
Tayyorlashda band.
Ho'kiz bobo – qorovul,
Echki – ofitsiant.

Oshxonaki – hashamdor,
Ko'rinmaydi gard.
Eshikka xat yozilgan:
„Tuyog'ingni art!“

Birin-ketin hayvonlar
Keldi har yondan:
Tog'u qishloq, yaylovdan
Hamda o'rmondan.

Xo'randalar behisob,
Zo'rg'a yetdi joy.
Kuchuk suyak buyurdi,
Maymun – limonchoy.

Mushuk dedi: „Keltiring –
Sutga to'g'rab non.
Yo'qmi sizda, mabodo,
Yangiroq sichqon?“

Tulkivoy der: „Bugun sal
Tashqari sovuq.
Menga – qaynoq kakao
Va tirik tovuq“.

Qo'zi beda so'radi,
Olmaxon – yong'oq.
To'ng'iz esa buyurdi
Chirik oshqovoq.

Talab qildi Buzoqcha
Kunjara, somon.
Yoqib tushdi Kirpiga
Chag'ir suvilon.

Ishtahadan nolimay
Suli kavshar Ot.
Ikki lagan baqani
Yedi Begemot.

„Menga hang...
 ham qarang!“ deb
Baqirdi Eshak.
Sekingina dedi Fil:
„Bir tonna xashak!“

Xo‘p yayrashdi hayvonlar,
Bo‘lib jamuljam.
Faqatgina Toshbaqa
Edi bunda kam.

Toshbaqa ham uzoqdan
Ko‘rindi, ana...
Afsuski, u kelguncha
Berkir oshxona.

Matematika

Savol berdi muallim,
Tulki gangsib yo‘taldi.
Sichqon qochdi teshikka...
Chumoli qo‘l ko‘tardi.
Chumolining,
He, attang,
Yana ishi yurmadi.
O‘qituvchi Fil uni
Bu safar ham ko‘rmadi.

Tog‘ qushi

Yurar edi
Yosh Kaklik
Tog‘larda yayrab.
Quvnatardi
Chechakni
Yoqimli sayrab.

Endi
Ingrar qafasda
Kelmay uyqusi...

Yoqimlidir
Kaklikning
Hatto yig‘isi.

Qahratonda

G‘or ichida
Och-nahor
Barmoqlarin so‘rishib,
O‘tirishar Bo‘rilar
Televizor ko‘rishib.

Paydo bo‘lgach ekranda
O‘tlab yurgan qo‘y-qo‘zi,
Birdan
Hamma yirtqichning
O‘ynab ketdi och ko‘zi.
Tish qayrashib
So‘ng ular,
Ur-yiqitni boshlashdi.
Televizor sho‘rlikni
Paqqos g‘ajib tashlashdi.

Echkilar teatrida

Qo‘y pastdan gul tashladi,
Artist kavshay boshladi.

Eshaklar stadionida

Maydondagi o‘tni yeb,
Boshladilar so‘ng „tep-tep“.

Sport maktabi

Tashkil topib yaylovda
Sport maktabi,
O‘sib borar polvonu
Chaqqonlar safi.

Ta‘lim olar Qo‘zichoq
Bunda boksdan.
Endi qo‘rqmas, duch kelsa
Bo‘ri qo‘qqisidan.

Itga yozdi ariza
Shaddod yosh Taka:
„Bo‘lmoqchiman qilichboz,
Murabbiy aka“.

Murabbiyning jiyani
Olapar shovvoz,
Yugurishda zo‘r emish
Quyonglarga xos.

Musobaqa g‘olibi
Bo‘ldi u kecha,
Suyak turgan marraga
Chopish bo‘yicha.

Tinim bilmay Cho‘chqacha
Mashq qilar kunda.
U shtanga ko‘tarar
Og‘ir vaznda.

Yashil futbol maydoni
Ayniqsa gavjum.
Ana, Toychoq pishqirib
Qilmoqda hujum.

Darvozani Mushukcha
Qo‘riqlar hushyor.
Chunki, qizil koptokda
Sichqon rasmi bor.

Ko‘lda maymoq Bo‘taloq
Chalqancha suzib,
Lol qoldirdi hammani
Xachirdan o‘zib.

Kechagina maktabga
Qo‘shilgan Buzoq,
Gimnastlarga qo‘shilib
Otar shataloq...

Tashkil topib yaylovda
Sport maktabi,
O‘sib borar polvonu
Chaqqonlar safi.

Ammo Xo‘tik shubhada
Yuribdi hamon:
„Eshakdan ham, nahotki,
Chiqsa chempion?!“

Keksa Ari

Takror ertak boshlar u:
– Bor ekan-da,
Yo‘q ekan.
Arilarda bir vaqtlar
Bo‘lgan ekan keng Vatan...

Doim shuni aytardi
Nabiralar yonida.
Eski ertak
Hech kimning
Tegmas edi joniga.

Shirin tush

Chakalakda Sichqon
Bo‘lib qoldi sulton.
To‘ng‘iz unga vazir,
Lashkarboshi – Qoplon.

Yasovuli – Bo‘ri,
Tulki xola – cho‘ri.
Mushuk esa tomda
Tozalardi mo‘ri.

G‘alamis qo‘shni

Eski devor bor edi,
Juda serkavak.
Bittasida yashardi
O‘rtoq Suvarak.
Zo‘r uloqchi edi u,
Kamtarin behad.
Katta-kichik qo‘shnilar
Qilardi hurmat:
Qovog‘ari – eng qari,
Buzoqboshi – eng yoshi.
Suvarakvoy poygada

Olib mukofot,
Qo'shnilarga kechqurun
Berdi ziyofat.
Dasturxonga yopirilib
Bir guruh mehmon,
Ziyofatni xapir-xap
Qildi talamon:
Qovog'ari – eng qari,
Buzoqboshi – eng yoshi.

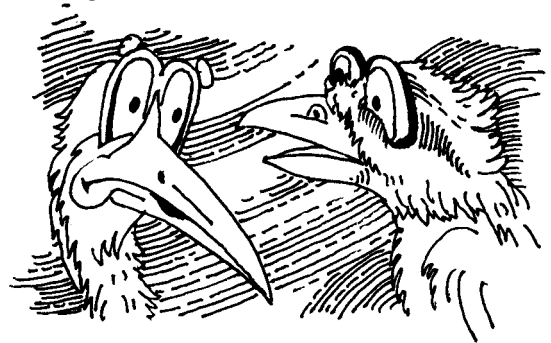
Chumakari darchada
Chaldi so'ng g'ijjak.
Boshlab berdi o'yinni
Shaddod O'rgimchak.
Kaltakesak davrada
Aylandi gir-gir.
Boshqalar ham o'yinga
Qo'shildi bir-bir:
Qovog'ari – eng qari,
Buzoqboshi – eng yoshi.

Qiyqirig'u quvonchga
To'ldi hammayoq...
Shunda birdan „voydod“lab
Qoldi Qirqoyoq:
„Oyog'imni bosding deb,
Chaqvoldi Chayon!“
Barcha birdan dong qotib,
Bo'pqoldi hayron:
Qovog'ari – eng qari,
Buzoqboshi – eng yoshi.

Tindi g'ijjak tovushi,
Buzildi o'yin.
Tarqalishdi mehmonlar,
Egishib bo'yin.
Mezbon noxush tirkadi
Eshikka tamba.
Xafa edi jirraki –
Chayondan hamma:
Qovog'ari – eng qari,
Buzoqboshi – eng yoshi.

Bezori

Qarg'a kirdi
Kinoga,
O'xshab
Buratinoga.
Hamma joylar
Edi band,
Borib dedi
Nopisand:
– Menga qara,
Vey, Laylak,
Yeganmisan
Hech kaltak?
Qani,
Tur-chi o'rningdan.
He, o'rgildim
Burningdan!

Ajoyibxona

Aytib qoldi xushxabar
Ertalab Dona:
„Kelgan emish chet eldan
Ajoyibxona!“

Yetib bordik u yerga,
Ikkovlon mamnun.
Chipta sotib turardi
Olako'z Maymun.

Darvozadan o'tdik biz,
Sira hayiqmay.
Chiptamizni tekshirib,
Yirtdi Ayiqvov.

Yonimizga keldi-yu
Ko'kish bir Bo'ri,
Bizni shag'al yo'lakdan
Boshladi to'g'ri.

„Bolalarni, – dedi u,–
Yaxshi ko'raman.
Hayvonlar bilan sizni
Tanishtiraman...“

Olib borib bizni u
Filning yoniga,
Dedi:
– Meva-chevalar
Uning joni-da.

So'ng Begemot oldida
To'xtalib dedi:
– Bultur uch yuz kilolik
Chaqaloq edi.

Ma'lum qildi siypalab
Tulki bolasin:

– Kecha
Sherxon yeb qo'ydi
Buning onasin...

Sherdan esa, tumtayib,
O'girdi yuzin:
– Ana, ko'rib turibsiz
Qonxo'rning o'zin.
Yo'lbarsni ham ko'rsatdi,
Keyin – Qoplonni.
Ayniqsa, ko'p maqtadi
To'lpoq Quyonni.

Karkidonu Silovsin,
Jayradan o'tib,
Keldik cho'yan panjara
Yoniga yetib.

Bu xonada
Sochilib –
Yotardi xashak.
Chaynar edi xashakni
Qoramtir Eshak.

Tanishtirdi Bo'rivoy:
– Bu – yangi mehmon.
Juda o'tkir tovushli
Va xavfli hayvon!

Dona dedi qo'l siltab:
– Buni ko'rganmiz.
Ochiq aytsam,
Hattoki,
Minib yurganmiz...

„Qoyil!“ deya bosh chayqab
Qo'ydi-yu Bo'ri,
Bizni shag'al yo'lakdan
Boshladi to'g'ri.

Suvaraklar mamlakatida

Bo'lsang qancha yuguroq,
Sarqitdan tegar ko'proq.

Qarg'alar bog'chasida

Baxtiyormiz... tushdan so'ng –
O'ynayapmiz titib go'ng.

Chumchuqlar bozorida

– Buncha tiqin, mashmasha?
– Sotilyapti itpashsha!

Onaning jasorati

Ona Sichqon baxtiyor,
Qayg'urmoqqa yo'q o'rin.
Tez kunda bo'lar dastyor
Biri-biridan shirin
Uning olti bolasi.

Kun-tun yemish qidirib
Ombor kezar, charchamas.
Kulbasini to'ldirib,
Shodu sog'lom o'ssa bas
Uning olti bolasi.

Lekin hozir noiloj,
Omborda shum Mushuk bor.
Uyda esa yotar och
Qotgan nonga bo'lib zor
Uning olti bolasi.

O'tirsinmi shu alfoz? –
Ona hanuz o'yilardi.
Chandir topsa, qanday soz! –
Tortqilashib o'ynardi
Uning olti bolasi.

Ona nochor qo'zg'aldi
Oziq topmoq kuyida.
Umidvor boqib qoldi
Huvillagan uyida
Uning olti bolasi.

...O'lja bo'lib Mushukka,
Ona ingrar, qaltirar.

Asta boqar teshikka,
Olti juft ko'z mo'ltirar –
Uning olti bolasi.

Tulkilar radiosida

„Toqat qilinglar bir oz,
So'nggi bor kuylar Xo'roz.“

Quyionlar tramvayida

Tekshiruvchi – qari Sher,
Chiptasizni tutib yer.

Tuyalar bayramida

Do'stlar, to'yib yantoqqa,
Yumalanglar tuproqqa!

Burgutlar darsligida

„Tutdik to'rtta Qarqunoq,
Yarmin yedik. Juftmi, toq?“

Kolleksiyachilar

Kapalakni ushladilar,
Shishachaga tashladilar.
Unga oziq berishmadi,
Yig'laganin ko'rishmadi.
Qotirib ham qo'yishdi so'ng,
Chiroyli deb suyishdi so'ng...
Qiyadilar so'ldirishib,
Maqtadilar o'ldirishib.

Guldor pufakcha

Topib oldi Ninachi
Guldor pufakcha.
Undan shinam uy qurdi
Urinib picha.

Ichi yorug',
Tomidan –

O'tmaydi chakka.
Havas qildi Chigirtka:
– Chir-r-roylik-ku ja!

Ho'kiz aytar:
– Uy emas,
Mo'-o'-jiza, qarang!
„E-ha, e-ha!“ der Eshak,
Bo'lib hangu mang.

Ko'zi kuyib der Baqa:
– Vaq, vaq-tim chatoq,
Qur-r-volardim men ham uy
Bundan durustroq.

Mushuk kelib,
„Px-x!“ deya
Purkab ko'rdi suv.
Xo'roz boqdi ichkari:
– Qupquruq-ku bu...

Kalondimog' Xo'rozga
O'qraydi G'ulg'ul:
– Muhimi – uy bo'lsa bas,
Topilar ul-bul.

– E-e... Be-e...
Echki ta'rifga
Topolmadi so'z.
– Ir-r
Bir-r uyga kiray, – der
Jilpanglab To'rtko'z.

Mezbon uni to'xtatdi:
– Axir, xona tor.
Mayli, kirsin Itpashsha,
Itga nima bor?

Qarg'a dedi:
– Qar-r...

Qar-r-shi –
Bo'lmasang agar,
Kengaytirib ber-r-rayin
Uyingni, jigar.

So'ng pufladi pufakni
Qarg'avoy –
„qag', qag' ...“
Uy tarvuzdek bo'lgan choq,
Portlab ketdi:
„Paq!!!“

Kalamushlar kemasida

Ostki qismin yemangiz,
Cho'kib ketar kemangiz!

Itlar do'konida

– Sizga qanday mol kerak?
– Mo'rt zanjir, pishiq tuvak...

Sichqonlar kinoxonasida

– Kino zo'rmi, opajon?
–Mushukni qiynar Sichqon!

Parvarda

Tug'ilgandi Bo'richa
Sakkizinchi yanvarda.
Bugun bir yil to'libdi,
Adashmasa agarda.

Va'da qildi oyisi
Unga quyon go'shtini.
Va'da qildi dadasi
Unga kiyik to'shini.

Bilmasa ham yosh Bo'ri
Dunyoning keng-torligin,
Eshitgandi dunyoda –
Shirinliklar borligin.

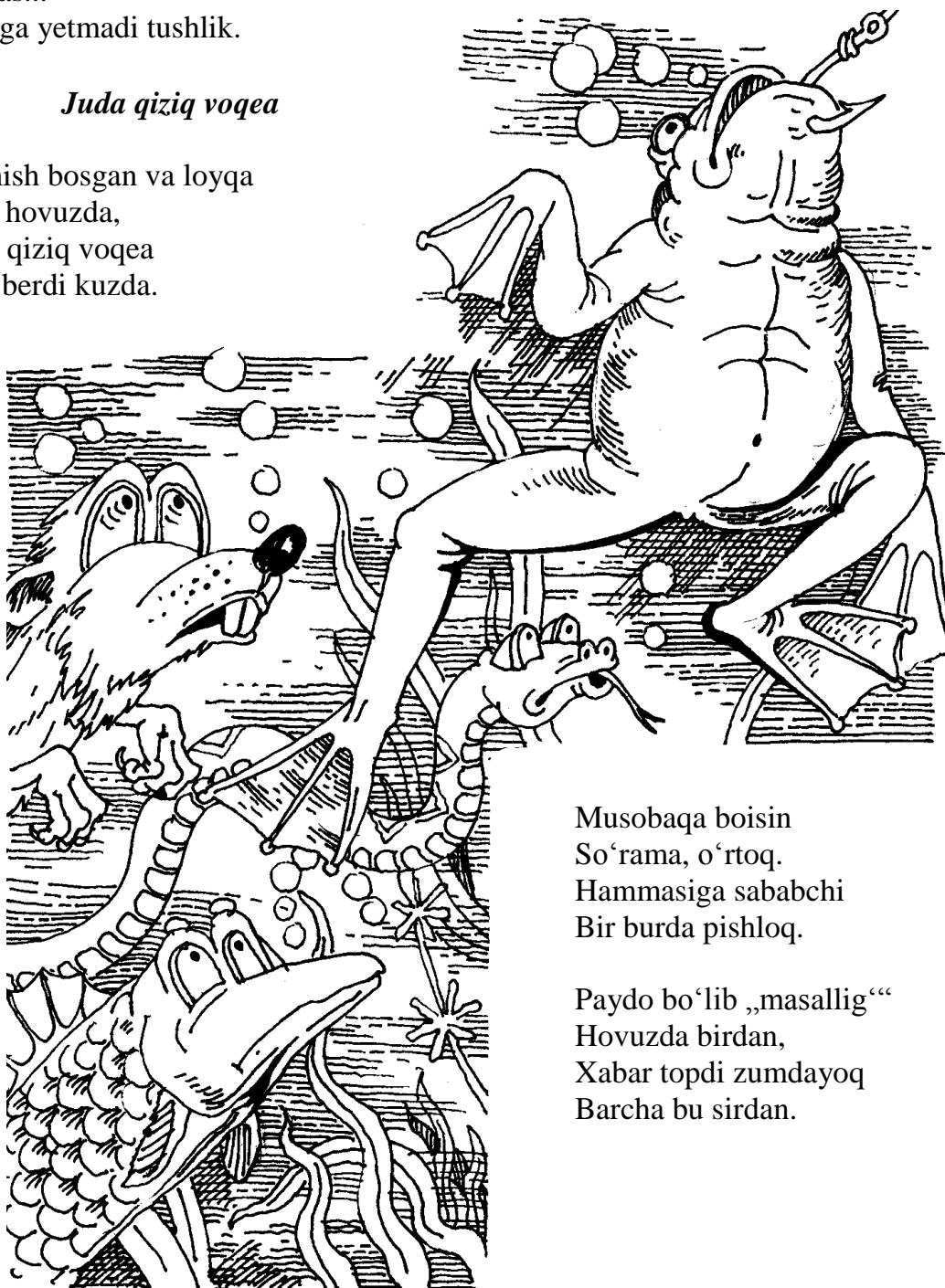
Injiqlandi u birdan:
„Sovg'a qiling parvarda,
Hech bo'lmasa yeb ko'ray
Sakkizinchi yanvarda“.

Ishtahangdan o'rgildim

Balchiq kechib, belanib kirga,
Oshxonaga men bilan birga –
Kirib keldi lavoq Karkidon...
Oldi birdan ellik beshta non,
Yeb olti qop bodringni faqir,
Karamsho'rva ichdi qirq paqir,
So'ng yetmishta tuxumni urib,
Sakson cho'mich kompot simirib,
To'qson tovoq osh yedi go'shtlik.
Xullas...
Menga yetmadi tushlik.

Juda qiziq voqea

Qamish bosgan va loyqa
Eski hovuzda,
Juda qiziq voqea
Yuz berdi kuzda.

Musobaqa boisin
So'rama, o'rtoq.
Hammasiga sababchi
Bir burda pishloq.

Paydo bo'lib „masallig“
Hovuzda birdan,
Xabar topdi zumdayoq
Barcha bu sirdan.

Keldi avval Choʻrtanvoy
Moʻylovin silab.
Qisqichbaqa keldi soʻng
Oyogʻin sudrab.

Suvkalamush shay turar,
Choʻchchaytib burnin.
Yaqinlashdi Baqa ham,
Ishirib qornin.

Goʻyo totib koʻrgandek
Pishloq taʻmini,
Yalar edi Suvilon
Tinmay labini.

Shu tob beshta kallada
Chaqnar bir fikr.
Ammo oʻlja hammaga
Yetmaydi, axir.

Shunda aql oʻrgatib
Yotlarga Baqa,
Dedi: „Tashkil qilaylik...
Vaq... musobaqa.

Suzishda kim marraga
Birinchi kelsa,
Arzir ushbu taomning
Yarmini yesa.

Yeyar qolgan qismini
Hakam boʻlsa kim...
Xoʻp desangiz, shu ishni
Bajaray oʻzim“.

Boshqalar bu taklifga
Boʻldilar rozi.
Faqat Qisqichbaqaning
Chiqmas ovozi.

Hamma safga tizildi
Boʻysunib shartga.
Shangʻilladi Baqa: „Vaq!
Shaylan startga!“

Hakam qoʻlin silkitib,
Ruxsat bergan kez,
Suzuvchilar marraga
Intildilar tez.

Shiddat bilan oldinga
Otildi Choʻrtan.
Suvkalamush chiranar
Qolishmay undan.

Sustkash Qisqichbaqaning
Kallasi ishlab,
Jadal borar Ilonning –
Dumidan tishlab...

Yolgʻiz qolgach orqada
Baqaning oʻzi,
Suqin soldi oʻljaga
Toʻymasdan koʻzi.

Sabri yetmay, oxiri,
Birpas kutgani,
Bilmay qoldi pishloqni
Qanday yutganin.

Ammo yutib ulgurmay
Hali „malham“ni,
Yuqoriga nimadir
Tortdi hakamni.

Baqa toki bir yumib
Ochguncha koʻzin,
Koʻrdi eski hovuzning
Labida oʻzin.

Keyin bilsa, chang solib
Tekin pishloqqa,
Tomogʻidan ilingan –
Ekan qarmoqqa.

Uni qargʻab baliqchi,
Irgʻitdi chetga.
Hakam shoʻrlik yem boʻldi
Daydi Burgutga...

Baqa ko‘pga xiyonat
Qilmoqchi edi,
Makkorligi o‘zining
Boshini yedi.

Qora xum

– Tuya keldi
Qoraqumdan.
Belidagi
Qora xumda
Nimalar bor?
So‘ra-chi!

– Belimdagi
Qora xumda
Jun opkeldim
Qoraqumdan,
Xo‘jayinim –
Podachi.

– Tuya ketdi
Qoraqumga.
Belidagi
Qora xumda
Nimalar bor?
So‘ra-chi!

– Qaytayapman
Qoraqumga,
To‘ldirib don
Qora xumga.
Qolmasin och
Podachi.

– Buncha shoshgay
Qoraqumga?
Nimalar bor
Qora xumda
Tuyavoyning
O‘ziga?

– Menga naf yo‘q
Qora xumdan.
Bo‘talog‘im –

Qoraqumda...
Yosh olgandir
Ko‘ziga!

Uchinchi palapon

Hayajondan qotgandi
Namxush, sovuq xarsanglar.
Tirmashardi qoyaga
Och va yovuz bir jangar.

Ko‘zlab Lochin inini,
O‘rmalardi Oqilon.
Chorlar edi onasin,
Dodlab ikki palapon.

Lek uchinchi bolajish
Qilmadi hech nola-zor.
Bosqinchining turqiga
Ko‘z qadadi jim, o‘chkor.

Ikki qabih hamladan
Qonga to‘ldi sokin in.
O‘ldi ikki palapon,
Tirik qoldi bir Lochin.

Ajdod qoni, o‘ch hissi
Berdi unga kuch, dalda.
Cho‘qib oldi raqibin,
Bo‘yin cho‘zgan mahalda.

Cho‘chib o‘tli nigohdan,
Yov to‘lg‘anar dovdirab.
Mag‘rur turar yosh Lochin,
Boqmas ko‘kka jovdirab.

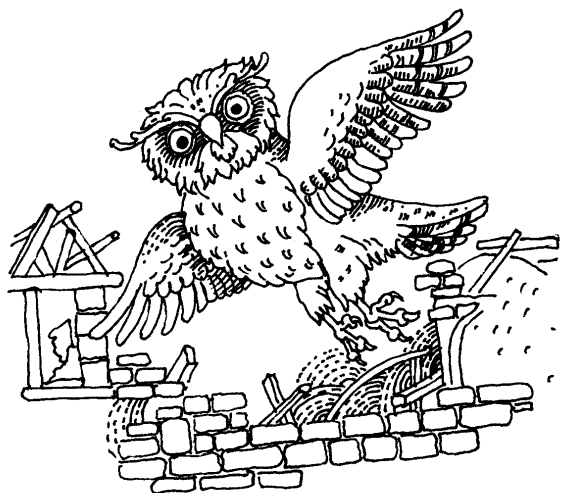
U biladi,
Onasi –
Hozir olis bir joyda.
Bo‘m-bo‘sh ko‘kka termilib
Qichqirmoqlik befoyda.

O'chkor boqar qotilga
Onaning mard Lochini...
Omon qolsa,
Bir kun u –
Yanchar Ilon boshini!

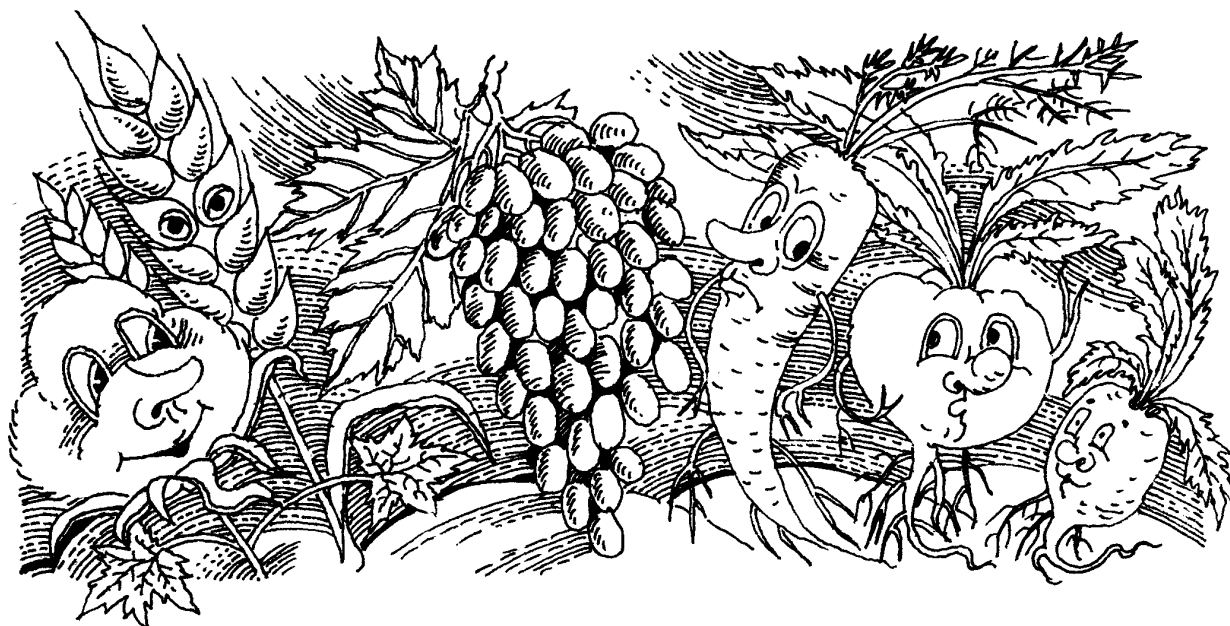
Vatan

– Senga bitta savol bor,
Menga quloq sol, hoy, qush.
Vayronada yashaysan,
Noming esa naq Boyqush.
Ayt-chi, nahot sen boysan?

– Asl boylik neligin
Tushunmaysan, chamasi.
Bu – vayrona bo'lsa ham,
O'zimniki hammasi.
Shuning uchun men boyman!

DALALARDAN – BOLALARGA

Bug'doy

Oltin tojli
Sultonman.
Somsa, patir,
Shirmonman.
Azizdirman
Odamga.
Arzandaman
Olamga.
Yel kuylasa,
O'ynayman.
Xirmon sari
Bo'ylayman...
Oy chiqqanda
Qo'noqqa,
O'xshar
Kumush o'roqqa.

Paxta

Oppoqqina
Oshnangman,
To'lpoqqina
Oshnangman.
Egningdagi

Shu nimchang,
Oq ko'yaging,
Ko'k shimchang,
Kissangdagi
Dastro'mol –
Bari menman,
Bilib ol.
Paypoqlaring ham
O'zim...
Aytsam,
Tugamas so'zim.

Sabzi

Yupqagina
Po'stim bor.
Dalada
Ko'p do'stim bor.
Maqolda ham
Yoziqman,
O'sha
„Oltin qoziq“man.
Yotsam
Yerga qapishib,
Dumginamdan
Tortishib,

Tashladilar
O‘raga...
Salom
Palovto‘raga!

Tarvuz

O‘g‘itlarga
To‘ydim men.
Rosa qorin
Qo‘ydim men.
Endi
Suvdan berishsin,
Tomirlarim
Kerishsin.
Bir chetdan
Boqmay ola,
Beriroq kel,
Hoy, bola.
Bir maqtab qo‘y
Meni yeb.
Tepmasang bas
Koptok deb.

Uzum

Donalarim
Marjoncha.
Bir boshim –
Naq bir jomcha.
Quritsangiz,
Mayizman.
Dasturxonga
Fayzman.
Kuzda
Yeb-yeb to‘yishar.
Qishga
Osib qo‘yishar.
Boqar shod
Yosh-qarilar.
Maqtar hatto
Arilar.

Sholg‘om

Popuk bargli
Boshim bor.
Vazmingina
Toshim bor.
Dumi uzun
Rediska –
Menga
Kenjatoy uka.
Yosh-da,
Picha shoshar u –
Bahordayoq
Pishar u.
Men shoshmayman,
Beg‘amman.
Shuning uchun
Sholg‘omman.

Anjir

Kecha-kunduz
Uxlamay,
Meva tugdim
Gullamay.
Mevam o‘zi
Gulchadir.
Tillo rangli
Kulchadir.
G‘o‘daymayman,
Sipoman.
Ko‘p dardlarga
Shifoman.
Meni yesa
Mutallib,
Yurmas edi
Yo‘talib.

Sarimsoqpiyoz

Ismim –
Janob Sarimsoq...
Gapirgim yo‘q
Ko‘p uzoq.
Aytmoqchiman
Men faqat,

Tayyorlagan payt
Ovqat,
Bo‘lma anqov
Va sodda,
Chiqarib qo‘yma
Yoddan –
Mendek
Hidi shirinni...
Hoy,
Jiyirma burunni!

Pista

Quvnoq-shodon
Pistaman.
Askiyaga
Ustaman.
Jilmayganim
Jilmaygan,
Kimga yoqar
Tumtaygan?
Nega meni
Erkalab,
Chaqmayapsiz
Bittalab?
Yo‘qmi sira
Xushingiz?
Demak,
Chatoq tishingiz.

Handalak

Handalakman
Polizda,
Lekin qandman
Og‘izda.
Yayrab o‘sdim
Dalada.
Oftob chiqsa,
Yalla-da.
Suv kelmasa
Tomirga,
Yalinaman
Yomg‘irga.
Mening faxrim
Shiramdir.

Qovun
Katta enamdir.

Qalampir

Laqabim –
Go‘sh tqalampir.
Ekkan meni
Bir kampir.
Bordir
Eski kasalim –
Pachavaroq
Asabim.
Chiqsa birdan
Achchig‘im,
Tutib
Yurak sanchig‘im,
Yaproqlarim
Gezarar,
Burnim
Darrov qizarar.

O‘rik

Tanishaylik,
O‘rikman.
G‘aynoliga
Sherikman.
Yeging kelsa
Ko‘k g‘o‘ra,
Bahor chog‘ida
So‘ra.
Yozda esa
Pishaman.
Qoqma,
O‘zim tushaman.
Xohlasang,
Ye mag‘izni.
Qani,
Och-chi og‘izni...

Bodring

Iching to‘la
Suv, dema.

Xohlamasang,
Bor, yema!
Qondoshman-a
Bananga,
Kivi –
Xorijlik yangam.
Payti kelsa,
Tortar jon –
Menga
Hazrat Baqlajon...
Xullas,
Ko‘pdir urug‘im.
Shu bois
Zo‘r dovrug‘im.

Pomidor

To‘s-to‘polon
Bozorda,
Yoki
Biron guzarda –
Uchrab qolgan
Onimda,
O‘tib ketma
Yonimdan.
Ko‘rganmisan
Kinoni –
Mashhur
„Chipollino“ni?
O‘sha yerda
Men ham bor.
Nomim
„Sinior Pomidor“.

Behi

Ikki yuzim
Burishqoq.
Dema meni
Urishqoq.
Ishga solib
Aqlimni,
Sezdirmayman
Jahlimni.

Agar
Shirin bo‘lmasam,
Xushomadni
Bilmasam,
Meni darrov
Kesishar,
O‘rninga
Nok ekishar.

Oshqovoq

Ismim –
Kadi-oshqovoq!
Osiltirib
Qosh-qovoq,
Barg ostida
Yotaman,
Tomga
Palak otaman.
Qo‘shib yesang
Shakarga,
Doridirman
Jigarga...
Nega uzding
Bandimni,
Sog‘indingmi
Mantini?

Nok

Qayda
Salqin havodir,

Tan-jonimga
Davodir.
Mevalarim
Qand-bollik,
Qilmasang bas
Qo‘pollik.
Uzgan choqda
Kulib ol.
Pishganimni
Bilib ol.
Kimki otsa
Menga tosh,
Dunyoda u –
Eng xumbosh.

Karam

Ekilganman
Kech kuzda.
Bahor ham
Keldi tezda.
Quyosh
Shamdek miltirar.
Boychechaklar
Dildirar.
Menga sovuq
Qilmas kor,
Qavat-qavat
To‘nim bor.
Faqat, to‘nni
Men qari
Kiyvolibman
Teskari.

Piyoz

Yerga chuqur
Botsam men,
Berkinvolib
Yotsam men,
Izlab topdi
Oshpazlar,
Meni chopdi
Oshpazlar.
Yig‘lamadim,

Polvonman...
Lekin juda
Hayronman:
Oshpazlarning
O‘zlari
Nega yoshlar
Ko‘zlarin?

Shaftoli

Men turaman
Bukib shox.
Kamtarinman
Va yumshoq.
Shundan hamma
Shirin der,
Uzib olay
Birin der.
Bolakaylar
Chug‘irlab,
Meni bog‘dan
O‘g‘irlab,
Qo‘yinlarga
Urishar...
So‘ng
Qichinib yurishar.

Turp

Menga tekkan choq
Og‘zing,
Tiniq bo‘lar
Ovozing.
So‘ng ochilar
Ishtahang.
Bo‘pketmasang bas
Nahang.
Po‘stim
Osmon rangida.
Qishning
Sovuq tongidan –
Simiraman
Yorug‘lik...
Tagim –
Oltiariqlik.

Maymanchak

Birov boqmas,
Bo'lsam xom.
Sal pishsamoq,
Ushlab jom –
Chopqillashib
Kelishar,
Maqtab-maqtab
Terishar.
O't qalaydi
So'ng momo,
Qilmoq uchun
Murabbo...
Murabboga
Qalaysan?
Berishsa-ku,
Yalaysan!

Gilos

Bir qiz,
Boldoq qilay deb,
Qulog'imga
Ilay deb,
Qo'sh mevamni
Uzvoldi.
Uyqumniyam

Buzvordi.
Qarab tursam
Ortidan,
Bir chekkaga
Bordi-da,
Har ikkala
„Boldoq“ni –
Yeb qo'ydi-ya...
Aldoqchi!

Baqlajon

Bilib qo'ygin,
Ukajon,
Mana, biz-da
Baqlajon!
Meni qishga
Tuzlashib,
Yeyishadi
Sizlashib.
Bodring bilan
Oshqovoq
Tunda suhbat
Qilgan choq,
Qo'shilaman
Gurungga,
O'xshab
Katta burunga.

Anor

Har donacham
Bir askar.
Bir qal'ada
Ming lashkar.
Ular yotar
Panada –
Oq pardali
Xonada.
Xonalar tinch,
Atrof jim.
Qal'achani
Buzsa kim,
Boshlanadi
To'polon

Va to‘kilar
Yana qon.

Mosh

Mushuksan deb
Shoshtirma,
Men haqiqiy
Moshdirman.
Gohi toshman,
Gohi osh.
Qadrdonim –
Suv, quyosh.
Dehqon cholni
Bobom deb,
Egilaman
Salom deb...
Ta’rifim ham
Ja zo‘r-da,
Ichganmisan
Moshxo‘rda?

Bodom

Men bahorning
Sevinchi,
Gullagayman
Birinchi.
Chiroylidir
Qomatim.
Bu ham bo‘lsa,
Omadim.
Havas qilib
Mevamga,
Qiziga bir
Yosh yanga
Nom qo‘yganmish
Bodom deb,
Shirin bo‘lsin
Bolam deb.

Kartoshka

Goh uxlayman
To‘rvada,

Goh pishaman
Sho‘rvada.
Qovurmada
Qaynayman.
Mastavada
O‘ynayman.
Lag‘monda ham
Men borman.
Hamma joyda
Tayyorman.
Ko‘rinmasam
Shavlada,
Erinmasdan
Kavla-da.

Qulupnay

Anorchaga
O‘xshatmang.
Fonorchaga
O‘xshatmang.
Adashmang-da,
O‘rgilay,
Ismim –
Bibi Qulupnay.
Jo‘yaklarda
Yursangiz,
Meni totib
Ko‘rsangiz,
Yorishadi
Ta’bingiz,
Qizaradi
Labingiz.

Yong‘oq

Bahorda
To‘n bichaman.
Uni
Kuzda yechaman.
Shamol kelsa
Guvillab,
To‘kilaman
Duvillab.
Oling meni,
Akalar.

Yeb ketmasin
Hakkalar.
Bolangizga
Yoqaman.
Ham oziq,
Ham soqqaman.

Olma

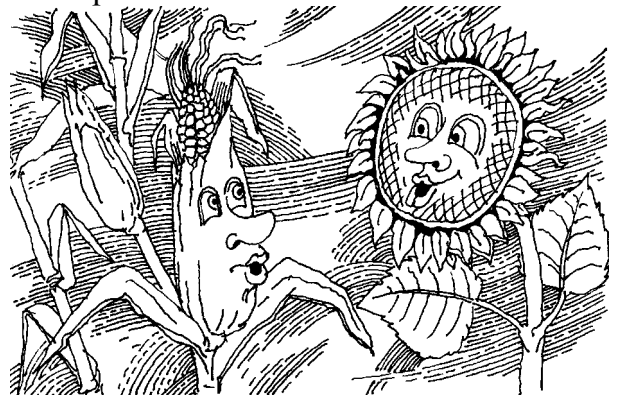
Mikrofonni
Baland tut.
Men so‘zlay,
Sen so‘lak yut.
Alang-jalang
Kuzatma.
Besh panjangan
Uzatma.
Ko‘pning
Ko‘zin kuydirgan,
Qornini ham
To‘ydirgan
Menman o‘sha
Naqsh olma...
Endi
Yo‘lingdan qolma!

Qand lavlagi

Yedir meni
Qo‘yingga,
Semiradi
To‘yingga.
Bersang
Sigir maymoqqa,
Qaymoq qo‘shar
Qaymoqqa.
Korxonaga
Borsam gar,
Bo‘laman
Oqqand, shakar.
Istasang,
Bir rohat qil –
O‘zingga
Zo‘r ovqat qil.

Makkajo‘xori

Men hammadan
Yuqori.
Ismim –
Makkajo‘xori.
Dumbilginam
Go‘dakcha.
Uxlar ko‘m-ko‘k
Yo‘rgakda.
Sog‘lom ulg‘ay,
Jon go‘dak.
Malla soching
Jingalak.
Seni kutar
Bolalar
Hamda
Tovuq xolalar.

Kungaboqar

Kulcha yuzim
Oytovoq.
Oytovoqmas,
Moytovoq.
Moytovoqda
Pistacha,
Rosa
To‘qqiz yuztacha.
Do‘stlar,
Balki nodonman,
Bir narsaga
Hayronman:
Men qayoqqa
Bursam bosh,

Shu yoqqa
Chopar quyosh.

Arpa

Otim –
Arpaxon pari.
Bobom –
Mulla Javdari.
Chiroyliman,
So‘limman.
Keng dalaga
Kelinman.
O‘rib oling
Vaqtida –
Hosilimning
Naqdida.
Axir,
Atrofdam hamon
Ko‘pdir
Tekinxo‘r sichqon.

Tut

Meni derlar
Qoratut.
Shoshmay,
Bitta-bitta yut.
Qaynatib
Sol chinniga,
Aylanaman
Shinniga.
Yaproqlarim
Tilladir –
Qanor-qanor
Pilladir.
O‘zimda turib
Ipak,
Qishda qoldim
Beko‘ylak.

Loviya

Hasad qilar
Menga mosh.

Mevalarim
Qalamqosh.
Bir tupimda
Yuz uya.
Uya to‘la
Loviya.
Loviylar
Qorako‘z.
Silkitmasdan,
Asta uz.
Yo‘qsa,
Uyni ochishar,
Tirqirashib
Qochishar.

Sholi

Men hozircha
Sholiman.
Qipig‘imdan
Nolima.
Po‘stim tushar
Archilib,
Objuvozda
Yanchilib.
Shopirilsam
Xirmonda,
Yarqirayman
Marjonday...
Endi turma
Qashib bosh.
Qani, pishir
Sutli osh.

Chilonjiyda

Yemagan bo‘lsang
Jiyda,
Ko‘pchib yotmasdan
Uyda,
Pishiqchilik
Pallada
Bir aylangin
Dalada.
Dumimdan
Ipaga bog‘la.

Shoshmasang,
Qishga saqla.
Shoshsang,
Tashla og‘zingga...
E, qoyilman
Nafsingga!

Qovun

Obinovvot
Qovunman.
Bitta tishlab
Ovun, ma.
Nega bo‘ldim
Men nomdor?
Chunki,
Choponim guldor.
Yonbosh qilib
Yotaman.
Shirin o‘yga
Botaman.
Xayolimda
Odamlar –
Bozorda
Meni tanlar.

Kanop

Qamish emas,
Biz – Kanop.
Yerimiz
Ming-ming tanob.
Paxtazorga
Yondoshmiz.
Ipakka ham
Qondoshmiz.
Qaddimizga
Berilib,
Maqtanmaymiz
Kerilib.
Biz azaldan
Hammabop:
Goh sholchamiz,
Gohi – qop.

SIZ ESHITMAGAN QO'SHIQLAR

Chirmanda qo'shig'i

Yum-yumaloq qosqonim,
Bak-baka-bum.
Bo'ynimda mis marjonim,
Bak-baka-bum.

Menga tushar shapaloq,
Bak-baka-bum.
Siz otasiz shataloq,
Bak-baka-bum.

Chigirtka qo'shig'i

O'z qornimni o'ylayman,
Chirik-chirik.
Qornim to'ysa,
kuylayman,
Chirik-chirik.

O'lja poylab turibman,
Chirik-chirik.
Shunday yashab yuribman,
Tirikchilik!

Sigir qo'shig'i

„Qand“ deb yig'lar buzog'im,
Hech tinchimas qulog'im,
Mo'-o'-o'.

Ko'nmayapti u sira,
Bersam hatto kunjara,
Mo'-o'-o'.

Bilmaydiki esi past,
Ko'k beda ham yomonmas,
Mo'-o'-o'.

Nima u – „qand“ degani,
Arziydimi yegani?
Mo'-o'-o'.

Koptoklar qo'shig'i

Sakrog'ichmiz, chaqqonmiz,
To'p-to'p-to'p.
Biz sotuvga chiqqanmiz
Ko'p-ko'p-ko'p.
Ranjimaymiz tepsangiz,
To'p-to'p-to'p.
Birpas jim tur desangiz,
Xo'p-xo'p-xo'p.

Xo‘roz qo‘shig‘i

Men ketyapman qaddim g‘oz,
Ququq-qu.
Chetroq turing, iltimos,
Ququq-qu.

Axir, shohman – hukmdor,
Ququq-qu.
Boshda oltin tojim bor,
Ququq-qu.

Toj kiyaman atayin,
Ququq-qu.
Mayli, sirim aytayin,
Ququq-qu.

Tepakalman, sochim yo‘q,
Ququq-qu.
Toj kiyamay ilojim yo‘q,
Ququq-qu.

Miltiqcha qo‘shig‘i

Do‘konlarda sotilaman,
Paq-puq.
Yolg‘ondakam otalaman,
Paq-puq.
Yoqtiraman mard o‘rtoqni,
Paq-puq.
Cho‘chitaman lanj, qo‘rqoqni...
Paq! Puq!

Kaklik qo‘shig‘i

Chiroylidir parvozim,
Kakra-kak.
Shiralidir ovozim,
Kakra-kak.

O‘xshab Bulbul nodonga,
Kakra-kak,
Kuylayman men arzonga,
Kakra-kak.

Shippak qo‘shig‘i

Yuraman uy ichida,
Ship-ship-ship.
Gilam yumshog‘-ey juda,
Ship-ship-ship.

Qoqinmayman tosh-poshga,
Ship-ship-ship.
Lekin zorman quyoshga,
Ship-ship-ship...

Chumchuq qo‘shig‘i

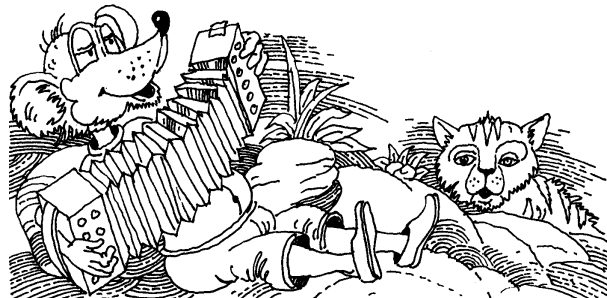
Men kichkina
Chumchuqman,
Chiriq-chiq.
Laylakdan sal puchuqman,
Chiriq-chiq.

Siz urinmang don sohib,
Chiriq-chiq.
O‘zim yeyman opqochib,
Chiriq-chiq.

Garmon qo‘shig‘i

Nafas olsam, chalinaman,
G‘itta-g‘itta.
Qattiq cho‘zmang, yalinaman,
G‘itta-g‘itta.

Bo‘yningizga meni osing,
G‘itta-g‘itta.
Tugmalarni to‘g‘ri bosing,
Bitta-bitta.

Qo'g'irchoqlar qo'shig'i

Bolajonlar, to'siqdan –
Sizga bo'ylaymiz.
Vaqingiz choq bo'lsin deb,
Sho'x-sho'x o'ynaymiz,
Jikir-jikir.
Tovuq bo'lsak bittamiz,
Boshqamiz – Tulki.
Bari yolg'on yig'idir
Va yolg'on kulki,
Qiqir-qiqir.

Olishadi hattoki
Bizni kinoga.
Sakratishar gohida
Pianinoga,
Dikir-dikir.
Ko'nglimizda sirayam
Yo'qdir kirimiz.
Lekin, do'stlar, bizning ham
Bordir sirimiz,
Pichir-pichir.
So'ylashsin deb faqat biz –
Aytgan gaplarni,
Chetdan tortib turishar
Turli iplarni,
Shitir-shitir, shitir-shitir...

Hakka qo'shig'i

Qornim ochsa bo'g'ilmayman,
Shaq-shaq-shaq.
U-bu narsa o'g'irlyayman,
Shaq-shaq-shaq.

Nafsimni hech tiyolmayman,
Shaq-shaq-shaq.
Qo'lga tushsam, uyalmayman,
Shaq-shaq-shaq.

Shamol qo'shig'i

Bolalarga yoqaman,
Guv-guv.
Mevalarni qoqaman
Duv-duv.

Ba'zan fe'lim be'mani,
Guv-guv.
Cho'ktiraman kemani...
Qiy-chuv!

Avtobus qo'shig'i

Vaqtim yo'q hol so'rashga,
Dut, dudut.
Pul ishlayman „yashash“ga,
Dut, dudut.
Jim ketyapman o'ng qo'ldan,
Dut, dudut.
O'ralashma, qoch yo'ldan,
Dut, dudut.

Chakka qo'shig'i

Kirolmadim romingizdan,
Chakka-chuk, chakka-chuk.
Teshib tushdim tomingizdan,
Chakka-chuk, chakka-chuk.

Tomchilayman boshingizga,
Chakka-chuk, chakka-chuk.
Tegish uchun g'ashingizga,
Chakka-chuk, chakka-chuk.

To'rg'ay qo'shig'i

Shiringina tilim bor,
Fyu-fyu.
Boshimda kokilim bor,
Fyu-fyu.

Zeriksangiz shaharda,
Fyu-fyu,

Dashtga keling bahorda,
Fyu-fyu.

Qilich qo'shig'i

Raqib bilan olishaman,
Jangira-jungir.
Singunimcha solishaman,
Jangira-jungir.
Sinsa agar sho'rlik raqib,
Jangira-jungir,
Rahmim kelar unga boqib,
Jangira-jungir.

Buzoqboshi qo'shig'i

Ba'zan uchib ko'raman,
Ko'proq yayov yuraman,
Hisht-hisht.

Kamtarinlik yaxshi ish,
Boshga yetar ko'p uchish,
Hisht-hisht.

Ochlikka yo'q toqatim,
Pashsha – sevgan ovqatim,
Hisht-hisht.

Ovqat bo'lsa, oshating,
Yoki yo'lni bo'shating,
Visht!

Musicha qo'shig'i

Meni ko'plar yuvvosh der,
Kukku-g'u.
Ba'zi birov bevosh der,
Kukku-g'u.

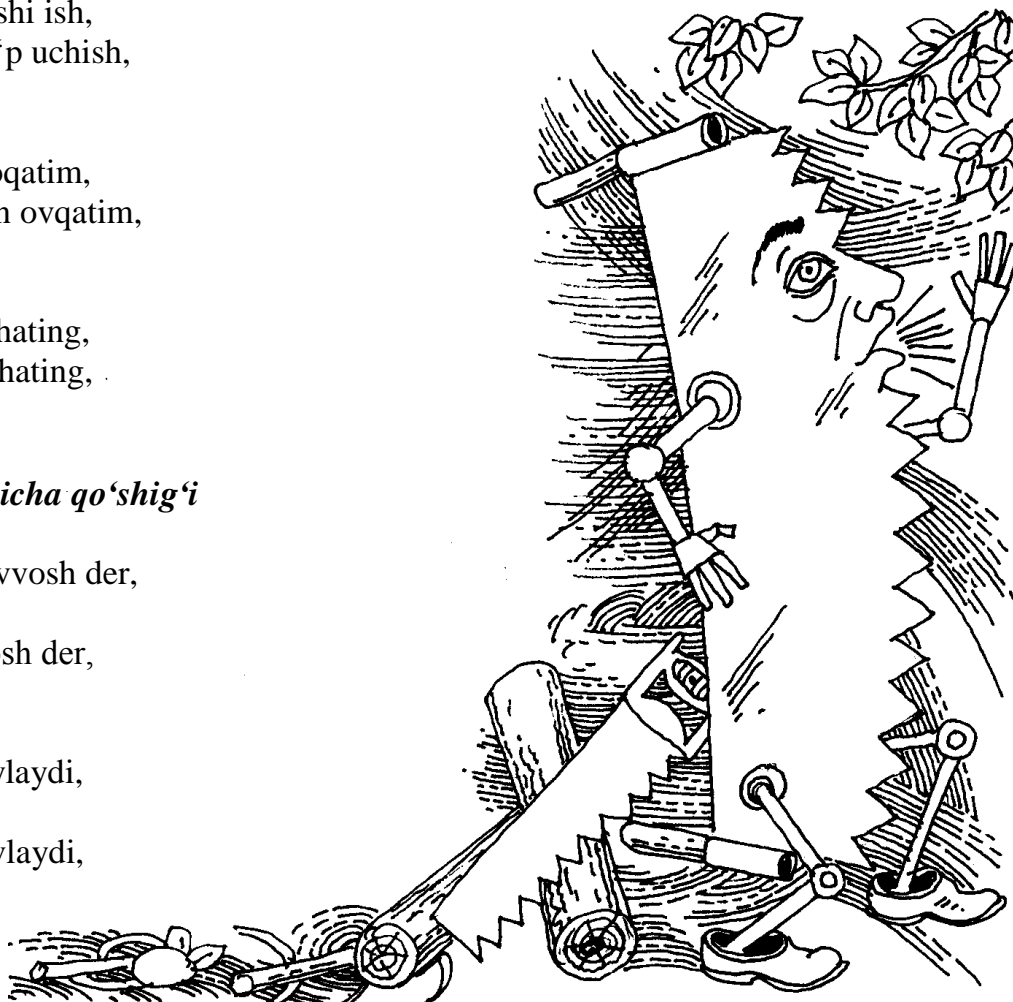
Dehqon meni siylaydi,
Kukku-g'u.
Omborchilar quvlaydi,
Kukku-g'u.

Arra qo'shig'i

Do'stlar, ishlab yayrash kerak,
Sharra-shurra.
Avval tishni qayrash kerak,
Sharra-shurra.
Qayrasangiz, arralayman,
Sharra-shurra.
Ho'l-quruqqa qaramayman,
Ur-ho! Ur-ra!

Bolta qo'shig'i

Tik qo'ying-chi g'o'lani,
Kalla solay bir, qani,
Gup! Qars!
...Chetda yoqing o'tinni,
Men ko'rmayin tutunni,
Uf-f... Bas!..

Soat qo‘shig‘i

Uyg‘oniboq, ko‘z ishqab,
Darrov menga boqasan,
Chik-chik-chik,
Chik-chik-chik.
Har bir fursat g‘animat,
Koshki buni uqasan,
Chik-chik-chik,
Chik-chik-chik.
Men o‘lchayman kuningni
Va uxlagan vaqtingni,
Chik-chik-chik,
Chik-chik-chik.
Hisoblayver sen o‘zing
Tashvishingni, baxtingni,
Chik-chik-chik,
Chik-chik-chik,
Chik-chik-chik,
Chik-chik-chik...

Chivinlar qo‘shig‘i

Tovuqlarga don shirin,
Ming‘ir-ming‘ir.
Chivinlarga qon shirin,
Ming‘ir-ming‘ir.
Biz hammaga yoqamiz,
Ming‘ir-ming‘ir.
Haq olmasdan chaqamiz,
Ming‘ir-ming‘ir.

Tomirqurt qo‘shig‘i

Tayyorxo‘rman, urinmayman,
Qirt, qirt.
Eng muhimi – ko‘rinmayman,
Qirt, qirt.

Tomirlarni qirqaman men,
Qirt, qirt...
Ertamdan sal qo‘rqaman men,
Qirt, qirt.

Saratonqo‘ng‘iz qo‘shig‘i

Shabko‘rroqman,
bor hassam,
Vs-s-s.
Turgizib qo‘y ag‘nasam,
Vs-s-s.
Men ketyapman mehmonga,
Vs-s-s.
Aytib qo‘yma Ilonga,
Ts-s-s!

Yurak qo‘shig‘i

Ko‘kragingda turaman,
Duk-duk-duk.
Boks o‘ynab yuraman,
Duk-duk-duk.
Botir uchun yurakman,
Duk-duk-duk.
Qo‘rqoq uchun pufakman,
Duk... po‘k-po‘k...

Karnay qo‘shig‘i

Tomga chiqib baqiraman,
Vaxax-xa.
Seni to‘yga chaqiraman,
Vaxax-xa.

Eshitgan payt tovushimni,
Vaxax-xa,
Darrov kiygin kovushingni,
Vaxax-xa.

Kapalak qo‘shig‘i

Eshak bordi adirga,
Men ham bordim adirga.
Uning ko‘zi pechakda,
Mening ko‘zim chechakda,
Qanotlarim pirpirak –
Pr-r-r, pirpirak!

Ho‘kiz bordi dalaga,

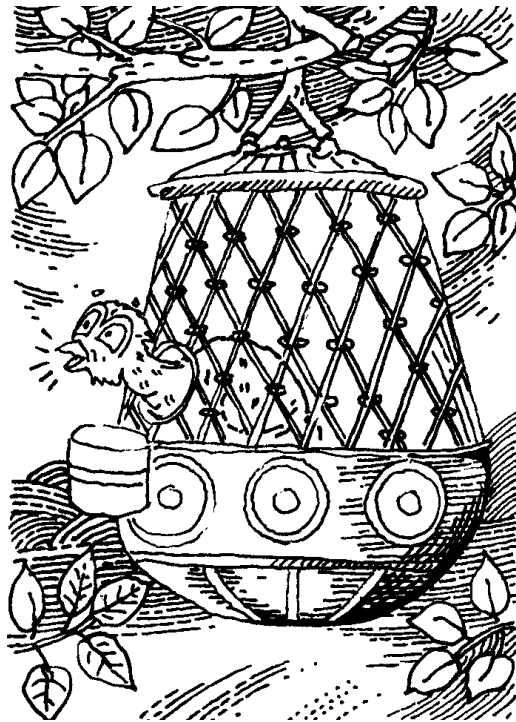
Men ham bordim dalaga.
Uning ko‘zi molada,
Mening ko‘zim lolada,
Qanotlarim pirpirak –
Pr-r-r, pirpirak!

Bedana qo‘shig‘i

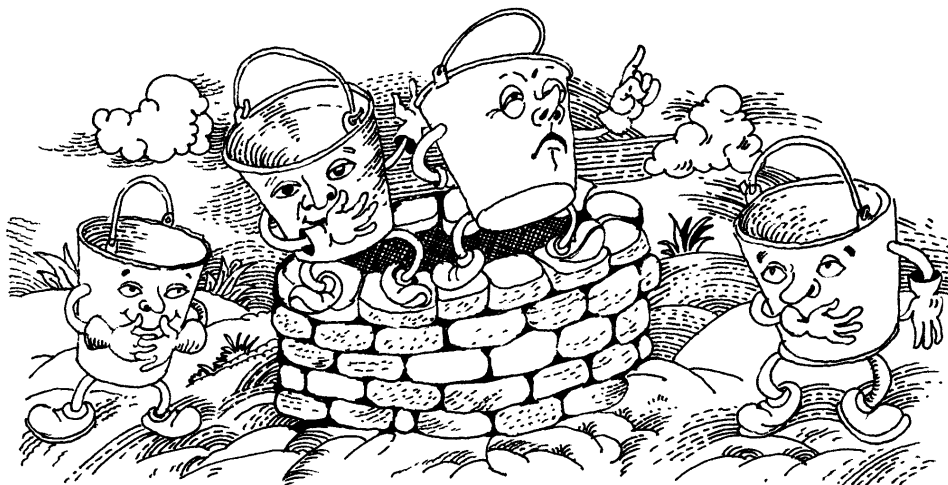
Mayli, quring to‘rqafas,
Pit-piliq.

Ba‘zan sayrab tursam bas,
Pit-piliq.

Azal erkindir zog‘lar,
Pit-piliq.
Qafasdadir sayroqlar,
Pit-piliq.

EGASI YO‘Q SHE‘RLAR

Quduqdagi paqirga yozilgan she‘r

Bir-bir kelar oldingga
Qishloqdagi paqirlar.
Senga boqib umidvor,
Salom berib shaqirlar.

Sho‘ng‘iyotib quduqqa,
Asta alik olasan.
Bariga suv ulashib,
O‘zing quruq qolasan.

Partaga yozilgan she‘r

O‘tgan yili men bilan
O‘tirardi Mirto‘lan.
Baxil edi juda ham,
Ko‘chirtirar edi kam...

Bu yil bizdan o‘chdi u,
Uchinchiga ko‘chdi u.

Qanddonga yozilgan she‘r

Toshoynakka bir qara,
Tasqarasan,
Tasqara!

...Ichingda qand bo‘lganda,
Qilmas edik masxara.

Tuzdonga yozilgan she‘r

Peshanasi
Juda sho‘r.
Ishonmasang,
Yalab ko‘r.

Jomga yozilgan she‘r

Cho‘milardi ko‘ylaklar
Bir payt senda eshilib.
Endi chetda yotibsan,
Taging picha teshilib.
Asqatarding hali ko‘p,
Kimdir seni yamasa...
Yangi jomlar bozorda
Juda arzon, chamasi.

Soch mashinkasiga yozilgan she‘r

Sochlarimni olaver
Kuylab-kuylab, quvnog‘im.
Ehtiyot bo‘l,

Yo'lingda –
Uchrab qolsa qulog'im.

Choynakka yozilgan she'r

Ko'p jiyirma
Burningni.
Qumg'on olmas
O'rningni.

***Kemachaga yozilgan
she'r***

Yo'ldosh qilib daryoni,
Bir ko'rib ol dunyoni.
Yetganingda dengizga,
Xabar berib qo'y bizga.
Okeanga chiqqan payt,
Janob Kitga salom ayt –
Qishloqdagi ariqdan,
Hamma mayda baliqdan.

Gugurtga yozilgan she'r

Ha, mug'ambir!
Ishqasam,
Darrov yonasan.
O't qo'ygan men emas, deb
Keyin tonasan.

Qoshiqchaga yozilgan she'r

Katta bo'lsa qoshig'ing,
Alishaman, akasi.
Yaxshilikcha bermasang,
Solishaman, akasi.

Do'ppiga yozilgan she'r

Menga sira
Qiyinmas.
Og'irliging
Bilinmas.
Chunki,
Kichik yoshimdan,

Chiqvolgansan
Boshimga.

G'alvirga yozilgan she'r

Chiqarmaysan sen qo'ldan
Biron mag'zi to'q donni.
Sinfimiz-chi?
U faqat
Olib qolar yomonni.

***Bo'sh bankaga
yozilgan she'r***

Biz tunuka qopqoqni
Ochmasdan avval,
Bu idishda bor edi
Ajoyib asal.

***Qalamdonga yozilgan
she'r***

Butun turar ko'k qalam,
Qizil, sariq, yashil ham...
Faqat qora qalam yo'q,
Faqat qora qalam kam.

Adoq qildim men uni,
Chizib qop-qora tunni.

***Qalampirga yozilgan
she'r***

Achchiqsan-ku,
Bilishar.
Nega seni
Ekishar?

***Mantiqozonga yozilgan
she'r***

Hammasini biz yedik,
Senda manti pishirib.

Sir boy bermay turibsan,
Bo‘sh qorningni ishirib.

*Ityaloqqa yozilgan
she‘r*

Labi uchgan
Bu kosa
Xizmat ko‘rsatgan
Rosa:
Olti ko‘ppak,
To‘rt kuchuk –
Undan g‘ajigan
Mijik...
Kerilib
Laycha endi,
Ichar undan
Yuvindi...

*Qo‘ng‘iroqqa yozilgan
she‘r*

O‘zing oddiy mis,
Biroq –
Tiling qurg‘ur
Uzunroq.

*Hushtakka yozilgan
she‘r*

Sopoldansan,
Bulbuljon,
Yuravergin churillab.
Faqat, chindan qushman, deb,
Uchib ketma pirillab.

*Charxpalakka yozilgan
she‘r*

Bilaman, pismiq,
Ko‘rmasang foyda,
Ishlab turmasding
Doim bir joyda.

Cho‘tkaga yozilgan she‘r

Duch kelsang
Kir etikka,
Sochlaring
Bo‘lar tikka.

Borganingda
G‘ijinib,
Etik turar
Qichinib.

Qopqonga yozilgan she‘r

O‘zing-ku yotibsan
Kishanda,
Birovga bo‘lma-da
Kushanda.

Voleybol to‘piga yozilgan she‘r

Futbol to‘pidek
Tepmay ketingga,
Shapatilaymiz
Faqat betingga.

Bochkaga yozilgan she‘r

Ko‘p gerdayma,
Baribir –
Bilamiz siring.
Iching to‘la kumushmas,
Tuzlangan bodring.

Shamdonga yozilgan she‘r

Senda kuydi
Qancha sham.
Sen kuymading,
Muttaham.

Miltiqchaga yozilgan she'r

Ishqiboz deb o'ylamang
Meni urushga.
O'g'il bola majburdir
Tayyor turishga.
Axir, mening qarzim ko'p
Ona tuproqdan...
Tortib olar uni yov
Go'l va qo'rqoqdan.

Bayroqchaga yozilgan she'r

Laganbardor emassan,
Na yig'loq, na sayroqsan.
Jim borasan oldinda...
Bayroqsan-da,
Bayroqsan!

Daftarga yozilgan she'r

Tunlar ko'zim qizarib,
Qog'ozlarni titdim men.
Uxlab yotgan chog'ingda
Ancha she'rlar bitdim men.

Ishonaman, ukajon,
Omon bo'lsang baxtinga –
She'rlarimni o'qiysan
Uxlab yotgan vaqtimda.

KULCHALAR

Kelinposhsho

Mushuk bibi
Miyov, dedi.
Menga qarang,
Kuyov, dedi.

Bozorga tez
Borib keling.
Shirin sichqon
Olib keling.

Obbo, kalamush-ey!

Kalamushvoy,
Kalamush.
Savoding sal
Chalamish.

Yoz desalar
„Temir“ deb,
Sen yozibsän
„Kemir!“ deb.

Nonushtada

Xontaxtaga
Bo‘ylaymiz.
„Bosqon-sandon“
O‘ynaymiz.

Bosqon tushsin
Sandonga –
Qo‘lni cho‘zing
Qanddonga!

Tekinxo‘r

Qumursqavoy
Topib uvoq,
Terga botib
Tortdi uzoq.

Chumchuq kelib
Sekingina,
Yutdi-qo‘ydi
Tekingina.

Ha, qo‘rqmaysan-a!

– Nega yulding
Betimni?
Chaqiraymi
Itimni!

– Xafa bo‘lma,
Sulaymon.
Hozir seni
Silayman.

Qiyalikda

Yiqildi-yu
Norqo‘zi,
Qo‘ldan tushdi
Tarvuzi.

Pastga chopar
Tarvuzi,
Ishlamasdan
„Tormizi“.

Uch yoshlilar

Olmaniyam
G‘ajiyman,
Holvanियam
G‘ajiyman...

Dema, nechta
Tishing bor?
Seni nima
Ishing bor!

Chalasavod

Eshakvoy
Qilib toqat,
Cho‘chqajonga
Yozdi xat:

„Salam, ashna,
Sag‘misan,
Yaki pishkan
Yag‘misan?“

Kumush uy

Ipak qurti
Uy qurdi.
Sof kumushdan
G‘isht urdi.

Qurib bo‘lib
Qarasa,
Yo‘qmish
Eshik-deraza.

Qurumsoq

Yoz, deb qistar
Muallim.
Yo‘q, deb yig‘lar
Mirsalim.

Ko‘p yozsam, der,
Mirsalim,
Odosh bo‘lar
Qalamim.

Yaylovni sog‘ingan qo‘y

„Ishlar qalay?“ –
Desam, Qo‘y
Javob berdi
Surib o‘y:

– Kamchilik yo‘q
Oziqdan...
Bezor bo‘ldim
Qoziqdan.

Ogohlantirish

Ravshan dedi:

– Bunyod,
Uxlagin-u,
Jim yot.

– Adashtirma,
Odina.
Men – Zuhramas,
Fotima!

O‘ziga qiyoslab

Tushda ko‘rsam
Holva,
„Ber“, deb qilma
G‘alva.

Uxlab yotar
Begemot.
Savol berdi
Menga Ot:

Dastlabki muvaffaqiyat

Qarang, Qo‘ng‘iz
Uchganmish.
Qaytib
Yerga tushganmish.

– Bu hayvonmi,
Akasi?
Unda,
Qani taqasi?

Qo‘g‘irchoq shaytonlar

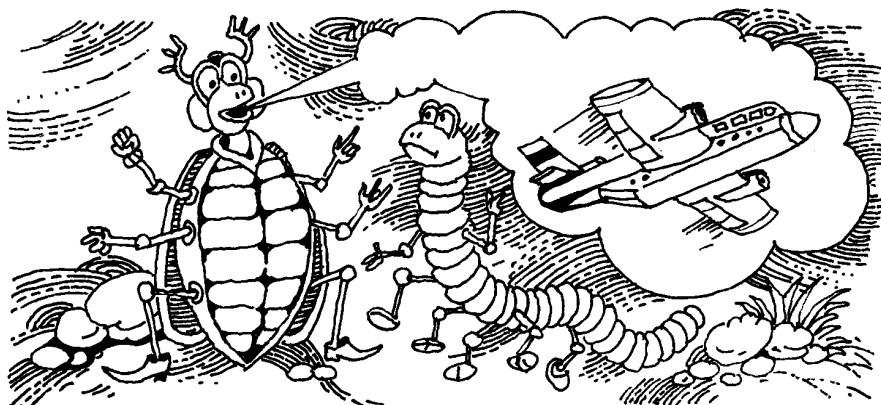
Gerdayvolib
So‘ng debdi:
– Samolyoting
Kim bo‘pti!

– Ana, shayton,
Mana, shayton.
Qani, kimga
Yana shayton?

Egizaklar

– O‘ynamayman
Sen bilan.
Urishding-ku
Men bilan.

– Opa, menga
Beshta shayton...
Bu do‘konda
Nechta shayton?!

*Tush ko‘ribman,
oshna...*

Och Chumoli
Itni yedi.
Tangabaliq
Kitni yedi.

Seni esa,
Burga yedi.
Ustingga yog‘
Surkab yedi.

Qayoqqa yuray?

Muhabbatda
Rubob bor.
Muhammadda
Kitob bor.

O‘ynaylik, der
Muhabbat.
O‘ylaylik, der
Muhammad.

Kulchalar

Anjirginam,
Anjirjon.
Mitti-mitti
Kulchanon.

Ko‘pchib
Tuproq-xamirda,
Pishding
Quyosh-tandirda.

Oyim sezmasin

Cho‘pillatib
Jajji labin,
Shokoladga
Dedi Nabi:

– Sekin ochay
Qog‘ozingni.
Chiqarmay tur
Ovozingni!

Farqimiz

Men va ukam
Har xilmiz.
Bordir
Katta farqimiz.

Ukam sira
Gap uqmas.
Menga esa
Gap yuqmas.

*Chaqmoq
chaqnaganda*

Qora bulut
To‘p otdi.
O‘t chaqnatib,
Ko‘p otdi.

Akmal qochdi
Ayvonga:
– O‘t ketdi-yov
Osmonga!

Taqqoslash

Itga qarab
„Bobov!“ – dedim.
It olayib
„Vo-vov!“ – dedi.

Hanifa:
– Qo‘y, Omon, – dedi. –
Itim sendan
Yomon, – dedi.

Sog‘inchli salom!

Xo‘jamboydan
Xat keldi.

Xat ichida
Pat keldi.

Hayron qoldim
Xo‘jamga,
Xat yozibdi
Jo‘jamga.

Qadrdonlar

Men tomonga
Boqi kelar.
Qo‘yni to‘la
Qoqi kelar.

Men boraman,
O‘rik bilan.
Yegan yaxshi
Sherik bilan.

Hali o‘zim bolaman-ku!

Dadajonim,
Dadajon,
Otim nega
„Otajon?“

Axir kimga
„Ota“man?
Shuni o‘yla-a-b
Yotaman.

Ikki „ayg‘oqchi“

Qo‘lidagi
Turshakmi?
Xo‘rozqandmi,
Pashmakmi?

Bir narsa bor
Turg‘unda.
Qarab ko‘r-chi
Durbinda.

Hazilni cho‘zyordi

So‘radik
Norpolvondan,
Yig‘lab ber, deb,
Yolg‘ondan.

Bir soatki,
Yig‘lar Nor...
Yupatinglar,
Hoy, kim bor!

G‘alati bola

– Hamma so‘ylar,
Sen jimsan.
Chetda turma,
Hoy, kimsan?

Tili chuchuk
Qo‘zibek –
Dedi: „Menmi?
Men – o‘zbek“.

Sur mehmon

G‘ani bilan
Yo‘ldosh
Ichishardi
Sut osh.

Uchib kelib
Pashsha,
Bering, dedi,
Ashsha.

Diqqat!

– Jigarrang-ku
Bu tariq.
– Qo‘ysang-chi,
U – to‘q sariq.

– Men aytdimmi,
Jigarrang!!!
...Janjal tamom,
Endi – jang!

Latifa ishqibozi

Qand uzatsa ham
Oyim,
Tinmay yig‘lar
Guloyim.

Buvim aytdi
„Afandi“,
Singlim darrov
Yupandi.

Tomga nega chiqdik?

Shoxga chiqib,
Gilos yedik.
Tokka chiqib,
Charos yedik.

Esingdami,
Birga edik –
Tomga chiqib,
Nima yedik?

Ko‘pchilikning haqi

Gandiraklar,
Go‘yo mudrar –
Chumolivoy
Donni sudrar.

Xo‘p sudradi
Joni koyib...
Yiqildi och,
Holdan toyib.

Qizg‘anchiq

Cho‘ntagingda
Qand – jiq-jiq.
Bizgayam ber,
Qizg‘anchiq.

Doim yolg'iz
Qand yeysan.
...Bir kun yomon
Pand yeysan!

Achinish

G'oyib bo'ldi
Mirhoshim.
G'oyib bo'ldi
Kalishim.

Loyga botsa
Mirhoshim,
Rasvo bo'lar...
Kalishim.

Sal yumshadi

– Olibsan-da
Muzqaymoq?
Oshna edik
Ja inoq...

– Toqatim yo'q
Arazga.
Bir yalab ko'r, ma...
Qarzga.

Farg'ona

Bu yer tog'u bog'
O'lkasi.
Polvon yurtning
O'ng yelkasi.

Farg'onadan
Chiqqan quyosh
O'zbeklarga
Bo'lar talash.

Madaminbek

To'p o'ynasak,
Madaminbek –

Chaqib turar
Bodomin, tek.

Desak: „Kel,
Bu – qiyinmas“.
Der: „Bu menbop
O'yinmas“.

Maslahat

Ichib olib
Choyingizni,
Olib chiqing
Toyingizni.

Minib olib
Toyingizga,
Gul opkeling
Oyingizga.

Qo'zichoqqa xat

Seni eslab
Yuribman,
Tushimda ham
Ko'ribman.

Unutmayman
Hech qachon...
Salom bilan:
Bo'rijon.

Panadan turib

Musht do'layib
Chigirtka,
Do'q urardi
Burgutga:

– Sen bolamni
Cho'chitma.
Qo'limni ko'p
Qichitma!

*Suv nega
oqadi?*

Charxpalak gir
Aylanar.
It termilib
O‘ylanar:
„Aylanmasa
U ildam,
Oqmas edi
Suvlar ham“.

*Sichqonning
bahonasi*

Duch kelib
To‘rt Mushukka,
Qochib kirdim
Teshikka.

Chiqay desam
O‘rtaga,
Dushmanlarim
To‘rtta-da.

Xudbin

Ovqat yesang,
Meni chaqir.
Eshitmasam,
Qattiq baqir.

Ovqat yesam,
Indamagin.
Boraymi deb
Imlamagin.

Arazchi

Nargizaxon
Chilvirqosh.
Bog‘da o‘ynar
U to‘ptosh.

Chimrilmasin
Chilvir qosh,
G‘olib kelsa
Tursuntosh.

To‘g‘riso‘z

– Birdan o‘ldi
Uch pashsha.
Boplab urding,
E, yasha!

– Bitta o‘ldi,
Xolajon.
Ikkitasi –
Chalajon.

*Ikkidan
o‘tganlar*

– Yur ko‘chaga,
Hey, Ramz.
Ariqqa
Tosh otamiz.

– Ketmay turgin,
Jo-o-n Hotam,
Quriguncha
Ishtoncham.

*Bitta
ko‘chadanmiz*

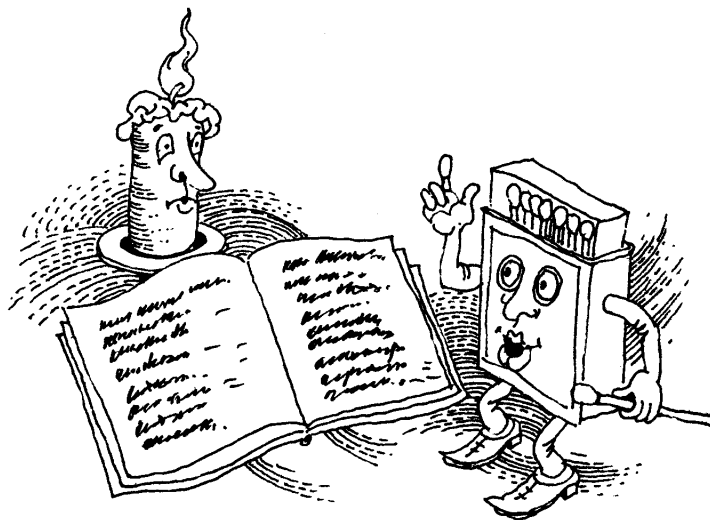
Hammamiz
Zo‘r bolamiz.
O‘rtada yo‘q
G‘alamis.

Chiqib qolsa
G‘alamis,
Ayamasdan
Solamiz!

Dehqonchilik

Tanlab oling
Olmani.
Qoqi bo‘lar
Qolgani.

O‘rtamizda –
Tarozi...
Ortig‘iga
Biz rozi.

BULBULNING CHO‘PCHAKLARI

Salomnomalar

Qo‘rqoqlarning qo‘rqog‘i g‘ilay Quyonga salom,
Yo‘qdir yaqin o‘rtog‘i, sho‘rlik Chayonga salom.

Shoxdan shoxga yugurgan, dumida uy supurgan,
Yong‘oq chaqib tupurgan sho‘x Olmaxonga salom.

Arg‘amchidek buralar, yantoqlarga o‘ralar,
Qo‘ng‘iz o‘tsa mo‘ralar, bo‘g‘ma Ilonga salom.

Ho‘kizlarni yiqitgan, Qashqirlarni qo‘rqitgan,
Bor jonzotni hurkitgan shoh Arslonga salom.

Xo‘tikchanning qondoshi, ochlikka zo‘r bardoshi,
Kamroq bo‘lsa ham oshi, erkin Qulonga salom.

Xumbosh hamda xirqiroq, oziq tishi oshpichoq,
Ochko‘zligi sal chatoq, xasis Qobonga salom.

Nafsi o‘lja tilagan, qo‘lin qonga bulagan,
Asta mo‘ylov silagan pismiq Sirtlonga salom.

Meshkay qorni qovoqdir, burni tappak tovoqdir,
Ikki lunji lavoqdir, go‘l Karkidonga salom.

Guldor to‘ni kelishgan, qurtlarni yeb to‘lishgan,
Daraxtlarda in teshgan Qizilishtonga salom.

Chidab sovuq-ushukka, insof tilab Mushukka,
Pishloq sudrar teshikka, olg'ir Sichqonga salom.

O'g'rilarning ustasi, qushning xunuk tUSDasi,
Ko'rib qo'ying nusxasin, sur Zag'izg'onga salom.

Tun-u kun yer qazigan, zaxda yotib ozigan,
Ko'p tirishib, oz yegan go'sxo'r Yumronga salom.

Igna-bigiz sotuvchi, kuzda loyga botuvchi,
Ilon poylab yotuvchi Tipratikonga salom.

Bebahodir po'stini, poylar hatto do'stini,
Sipo demang siz uni, ayyor Qoplonga salom.

Rizqin mag'rur izlagan, yuksaklarni ko'zlagan,
Dushmanlarin tuzlagan botir Tarlonga salom.

Bulbul kabi izillar, tog'-toshlarda g'izillar,
Yirtqichlardan bezillar, do'stim Jayronga salom.

Parrandalar sayli

Do'konchaga kirib Zag'cha sotib oldi pildiroqdan,
Oyisi sal koyib berdi: „Olmabsan-da shildiroqdan!“

Qarg'a yo'lda qo'ng'iz sotar: „Kepqolinglar arzoniga!
Mana, zo'r-zo'r tillaqo'ng'iz, totib ko'ring yiltiroqdan“.

Mast Chug'urchiq qo'nib tomga g'iybat qildi Sinchalakni,
Tarqalishdi qushlar sekin bezib tili valdiroqdan.
„Qushqo'shiq“qa kirib Chittak o'rin topdi eng orqadan,
Bir Tuyaqush kelib barvaqt joy olibdi oldiroqdan.

Mayin qo'shiq aytdi Kaklik, sayrab turdi Bedanaxon,
Pastdan talab qildi O'rdak: „Eshitaylik Qarqunoqdan!“

Bir payt sharros quyib yomg'ir, savay ketdi ko'ringanni,
Panalarda Musichalar „g'u-g'u“lashar dildiroqdan.

Bulbulligim ko'rsatay deb men ham kuylab yurgan edim,
Saylgohdan qochib keldim, qo'rqib momaqaldiroqdan.

Bepul tomosha

Jonivorlar qishloqda sirk ochishdi kengashib,
Tuya yemni chuqurdan olvolarmish engashib.

Yuguroqmish Qoramosh, bo‘lar qiziq tomosha,
Uni quvlar Kuchuklar Olaparga ergashib.

Pishiq yog‘och oxurni Ot pachoqlar shattalab,
Ma‘rar dorvoz To‘xliqo‘y simyog‘ochga tirmashib.

Polvon Buqa siltanib, uzib tashlar zanjirin,
O‘tar shovvoz Serkalar to‘siqlardan sakrashib.

Ko‘zboylag‘ich Bo‘taloq sim o‘tkazar burundan,
Kurash tushar Eshaklar qayish belbog‘ boylashib.

Epchil Buzoq bir paytda emar to‘rtta Sigirni,
Uloq oshar umbaloq, arg‘amchiga chirmashib.

Qiziqchisi yo‘q-ku deb Bulbul hayron turgan choq,
Chiqib keldi Cho‘chqalar betga balchiq surkashib.

Tumshuqlar

Tirikchilik uchun, do‘stlar, hammaga ham kerak tumshuq,
O‘z tumshug‘i har kimga soz, darkor emas bo‘lak tumshuq.

Bigiztumshuq bo‘lar Laylak, qaychitumshuq ana – Turna,
Ko‘lda balchiq titkilovchi O‘rdak esa kuraktumshuq.

Qashqirniki qonli tumshuq, Ayiqniki shira tumshuq,
Kirtumshuq bu – Cho‘chqa polvon, Itlar azal so‘laktumshuq.

To‘p-to‘p sayoq baliqlarni qo‘shib suvga simirgay Kit,
Suvni tuflar, qolar baliq, ana sizga elaktumshuq.

Qurbaqa – g‘irt qoshiqtumshuq, Fillar esa – ichaktumshuq,
Pichoqtumshuq – To‘ng‘izlaru, Begemotlar – chelaktumshuq.

Deganmishsiz: „Tumshuq turin yaxshi bilmas ekan Bulbul“,
Mening yozgan kitobimga suqibsiz-da, demak, tumshuq?!

Jo'ja – jipjipxo'ja

Yorib chiqdim tuxumni, shunday shovvoz Jo'jaman,
Tanib oldim buvimni, ko'zi charos Jo'jaman.

Har yon boqdim alanglab, don qidirdim jalanglab,
Yurib ko'rdim lapanglab, masxaraboz Jo'jaman.

Qarang, dunyo yop-yorug', opalarim sap-sariq,
Men qoraman va oriq, o'ziga xos Jo'jaman.

Chigirtkani qiraman, goh pashsha yeb ko'raman,
Nima topsam „uraman“, asl xo'roz Jo'jaman.

Kirib qolsa katakka, tegmayman yosh O'rdakka,
Yesa yeyar u makka, hammaga mos Jo'jaman.
Yeb ko'raman dumbuldan, kamchilik yo'q ul-buldan,
Qolishmayman Bulbuldan, shirin ovoz Jo'jaman.

Aqlsiz o'rtoq

Bir Xo'tik bor edi nodon, ulg'ayib go'l Eshak bo'ldi,
Maqtanchog'u o'zbilarmon, o'ta qaysar, so'tak bo'ldi.

Yoqimlidir ashulam deb, ko'rar „iho-iho“ni ep,
Ajriq qolib sho'rani yeb, g'ajigani terak bo'ldi.

Quvonganda u, albatta, toliqquncha otar shatta,
Og'ilxona to'zib battar, tuyoqdan yer kavak bo'ldi.

Kelib bir kun dedi Toychoq: „Ekansiz-ku juda quvnoq,
Qilmaysizmi meni o'rtoq?“ Eshakka do'st kerak bo'ldi.

Eshakka Toy bo'lib ulfat, boshga tushdi necha kulfat,
Poxol-ko'rpa qolib qat-qat, endi tuproq to'shak bo'ldi.

Katta och, ey Bulbul, ko'zing, o'ylab ayt „do'st“ degan so'zing,
Toy holini ko'rding o'zing, do'stga fikring bo'lak bo'ldi.

Suv osti dunyosida

Itbaliqni quvar Laqqa, qanotini hilpillatib,
O'lja poylar Qisqichbaqa, mo'ylovini selkillatib.

Tangabaliq qirg‘oq bo‘ylab borar semiz qurti o‘ylab,
Arrabaliq yurar o‘ynab, tishlarini g‘irchillatib.

Serqamishroq pana yerdan Suvkalamush chiqdi birdan,
Chaqqon ortga qaytdi Cho‘rtan, qochdi dumin qiltillatib.

Toshbaqa eng sustkash, lekin, u ham ovqat izlar tekin,
Kandiklarni titar sekin, kosasini yiltillatib.
Ochligidan behol mudrab, Ilon borar dumin sudrab,
Baqa pisib yotar titrab, ko‘zlarini mo‘ltillatib.

Ko‘rib turar Bulbul barin, bir xil o‘ylar yosh-u qari,
To‘ydirmsam deb tezroq qorin, yurar og‘zin cho‘lpillatib.

Tong

Quyosh chiqib keldi tog‘dan, nurga to‘la cho‘ntaklari,
Jon kiritdi dalalarga To‘rg‘aylarning hushtaklari.

Shabnam yalab, tutlar terib, jo‘r bo‘lishdi Maynalar ham,
Bir tarafda yalla aytar pichanzorning G‘urraklari.

Kuchuklarni seskantirib olamga jar solgach Xo‘roz,
Jahli chiqib akillashdi mahallaning Ko‘ppaklari.

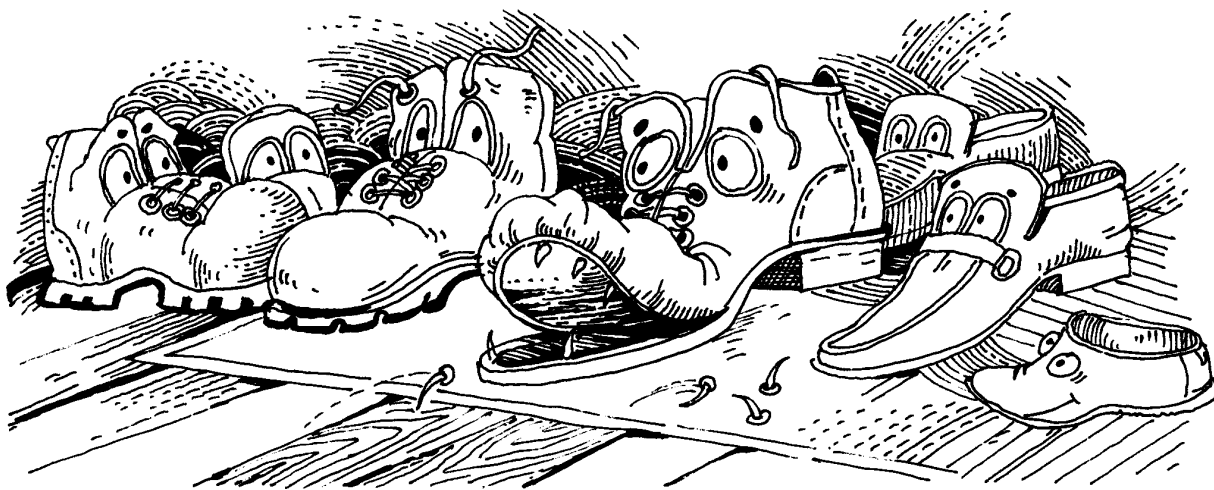
Ko‘rshapalak bekingan choq qahqah urib kuldi Boyqush,
Vahmaqush don topib keldi uyg‘onguncha „go‘dak“lari.

Tiniq suvda quyosh aksi, tutib olsang qanday yaxshi,
Kalla tashlar hovuzlarga qishloqning mard O‘rdaklari.

Aytib berdi sizga Bulbul tongda o‘zi ko‘rganlarin,
Joningizga tekkandir-a Qarg‘alarning ertaklari?

G'ALATI MAKTUBLAR

Kalishning Botinkaga yozgan xati

Boshlandi-yu loychaydi,
Tashvishlarim ko'paydi.
Tugamaydi hech ishim,
Qurimaydi tash-ichim.
Tishlarimning sog'i kam,
Qashqa bo'ldi burnim ham,
Cho'gal teshdi tagimni...
Qisqa qilay gapimni,
Shoshilyapman,
Bormish to'y.
Mendan salom aytib qo'y:
Ko'netikboy dadangga,
Satang Xirom akangga,
Dono Chorig' bobongga,
Suluv Shippak opangga,
Cho'tir Kerza tog'angga,
Amrikoni xolangga,
Mahsibibi oyingga
Va ikkinchi poyingga.

Po'stinning Ayiqchaga yozgan xati

Omonmisan, do'mbog'im?
Ehtiyot bo'l o'zingga.

Juftakni ur,
Odamlar –
Ko'rinsayoq ko'zingga.

Taqdiringni o'ylasam,
Zirqiraydi har tolam.
Telpak bo'lib
Yonimga
Ilinmagin, jon bolam.

Atalaning Lag'monga yozgan xati

Kampir meni pishirdi
Erinmasdan atalab.
Qirmochimni qozondan
Bolalar yer tatalab.
Sen ham tezroq pishsang-chi,
Qisqa-qisqa uzilib.
Ishdan qochgan yalqovdek
Yotaverma cho'zilib.

Karnayning Surnayga yozgan xati

Salom, uka...
Vax-vaxa,

Vax-vaxa-vax,
Vax-vaxa.
Va vu-u
Vaxax-xa.
Vax-xa vaxa,
Vax-xa vaxa,
Vax-xa vaxa,
Va vu-u-u-u...
Xayr!

***Ketmonning Traktorga
yozgan xati***

Eplay olsang koshkiydi
Mening og'ir ishimni.
Chidaysan-da,
Ukajon,
Tishga qo'yib tishingni.

Kamchiliging bor, afsus,
Ko'nglim uncha emas to'q.
Durustgina temirsan,
Biroq
Yog'och soping yo'q.

***Pechkaning O'choqqa
yozgan xati***

Uy ichida hozircha
Yo'qdir muhim yangilik.
Faqatgina ko'mirdan
Sezayapman sal tanglik.

Gohi mo'rim tiqilsa,
Tutaqaman armonda...
Mundoq xat-pat yozib tur,
Xo'sh, nima gap ayvonda?

***Osmachiroqning Oymomoga
yozgan xati***

To'lishibsiz, Oymomo,
Kirib olib darmonga.
Shisham sindi...

Buguncha –
Chiqib turing osmonga.

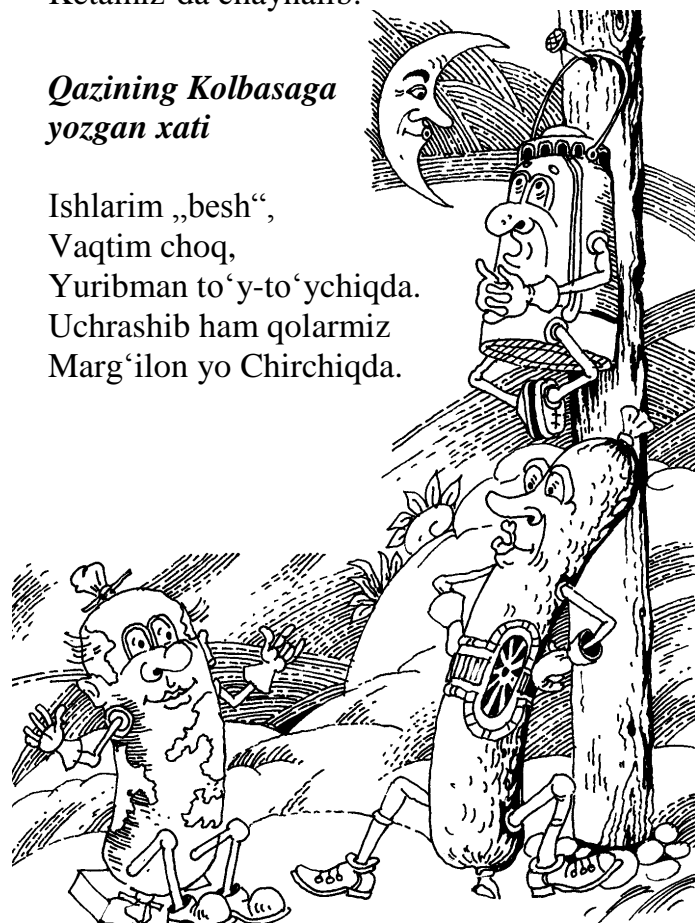
Men ham yordam qilarman
Nochor qolgan chog'ingiz.
Omon bo'ling,
Baxtinga
Tugamasin yog'ingiz.

***Chaynamayshimingning Xo'rozqandga
yozgan xati***

Bardammisan?
Bunchayam –
Uzoqtirding safarni?
Yo yoqtirib qoldingmi
G'ala-g'ovur shaharni?
Oshna,
Diydor g'animat,
Kelib turgin aylanib.
Hamimiz ham bir kuni
Ketamiz-da chaynalib.

***Qazining Kolbasaga
yozgan xati***

Ishlarim „besh“,
Vaqtim choq,
Yuribman to'y-to'ychiqda.
Uchrashib ham qolarmiz
Marg'ilon yo Chirchiqda.

Seni so‘rab turadi
Gohida akam Hasip...
Salomat bo‘l,
Do‘stginam,
Bemahal qolma sasib.

***Qozonning Choynakka
yozgan xati***

Men haqimda „mish-mish“lar
Aytarmishsan qasdma-qasd.
Har ikkala og‘zingni
Yumib yurgin,
Esi past!

Ig‘volarim Qozonga –
Yetmas dema,
He, beor!
Senda bo‘lsa qo‘sh og‘iz,
Menda to‘rtta quloq bor.

***So‘rg‘ichning Pufakka
yozgan xati***

Tengdosh edik,
Do‘konda –
Yotar edik burishib...
Yayrayapti go‘daklar
Endi meni so‘rishib.

Ko‘tarishsa yuqori,
Buncha quv nab
Ishasan?
Ipingdan bir tortishsa,
Yana pastga tushasan.

***Qutichaning Sandiqqa
yozgan xati***

Assalomu alaykum,
Mehribonim boydadam!
Kecha meni bozordan
Sotib oldi bir odam.
Endi yayrab yotibman,

Ko‘milib qand-pistaga...
Urrib-turtgan bo‘lsa ham,
Rahmat qari ustaga.

***Gugurtning Chaqmoqqa
yozgan xati***

To‘p otasan
„Qarsa-qurs!“
Sendan zo‘rroq vahma yo‘q.
O‘pkangni bos,
Do‘qingdan –
Qo‘rqadigan laqma yo‘q.

Zap bilvolgan ekansan
Quruq chaqmoq chaqishni.
Hech bo‘lmasa
O‘rgan-da
Tandir-pandir yoqishni.

***Kamonning Zambarakka
yozgan xati***

Zax muzeyda yotibman,
Qilmishimdan uyaliy.
Sen yuribsan
Qaydadir
Hanuz qonga bo‘yalib.

Rostin aytsam,
Yolg‘izlik –
Tegib ketdi jonimga.
Zo‘r bo‘lardi seni ham
Opkelishsa yonimga.

***Sarimsoqpiyozning Oqpiyozga
yozgan xati***

Barimiz bir urug‘dan,
Hammamiz
ham piyozmiz.
Qondoshlikda
Sholg‘omu
Qizilchaga qiyosmiz.

O'tgan oy
Ko'kpiyozga
Yozgan edim salom xat,
Hanuz javob qaytarmay –
Yuribdi u kasofat.

Ko'rib qolsang bozorda,
Tergab qo'ygin achitib.
Yo'liqsaydi o'zimga,
So'kardim
Bir sasitib.

***Do'ppining Shlyapaga
yozgan xati***

Yurgandirsan cho'chchayib,
Soya tashlab burunga?
Uchrashgandik so'nggi bor
Qaysidir bir gurungda.

Egam bilan birga men
Chiqqanim payt to'riga,
Sen yechilib,
Bir chetda –
Qolgan eding mo'riday.

***Ko'ztikonning Kirpitikonga
yozgan xati***

Shirin kurmak Qo'y uchun –
Ovqatning eng zo'ri-da!
Qancha satang Quyonlar
Yemish bo'ldi Bo'riga.

Kallangizga qoyilman,
Juda dono ekansiz.
Yashab bo'lar ekanmi
Shu zamonda tikansiz!

***Uvadaning Paxtaga
yozgan xati***

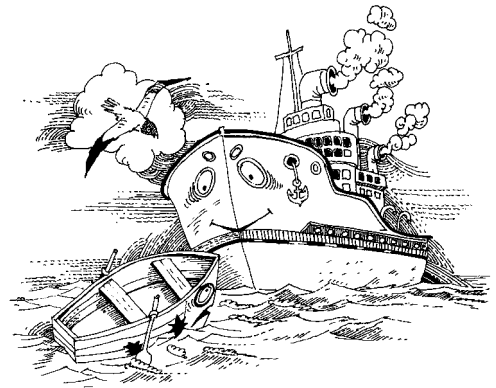
Sendek lo'ppi Paxta edim

Bir paytlar Quvada.
To'n ichida ezg'ilanib,
Oxir bo'ldim
Uvada.

Oftob joyda jim yotibman,
Nurdan ko'zim qamashib.
Boshqa to'nga tiqisharmish
Yumshatishib,
Savashib.

***Qayiqning Kemaga
yozgan xati***

Baliq ovlab
Necha yil
Eshkagimni eshdilar.
Oxir toshga urishib,
Biqinimni teshdilar.
Shu ahvolda,
O'ylagin,
Borib bo'lar qayoqqa?
Yo'qlab eski do'stingni,
Bir kelsang-chi buyoqqa.
Balki
Ko'ngling yozilar
Yer-o'tloqni kuzatib.
Yuraverma dengizda,
Tamakini tutatib.
Foydang tegib turganda,
„Hay-hay“lashar xizmatimg.
Ishdan chiqsang,
Bilib qo'y,
Mendek bo'lar qismating.

1983- yil. Bolalarning zo‘r rassomi marhum Habibulla Rahmatullayev meni shunday suratga olgandi.

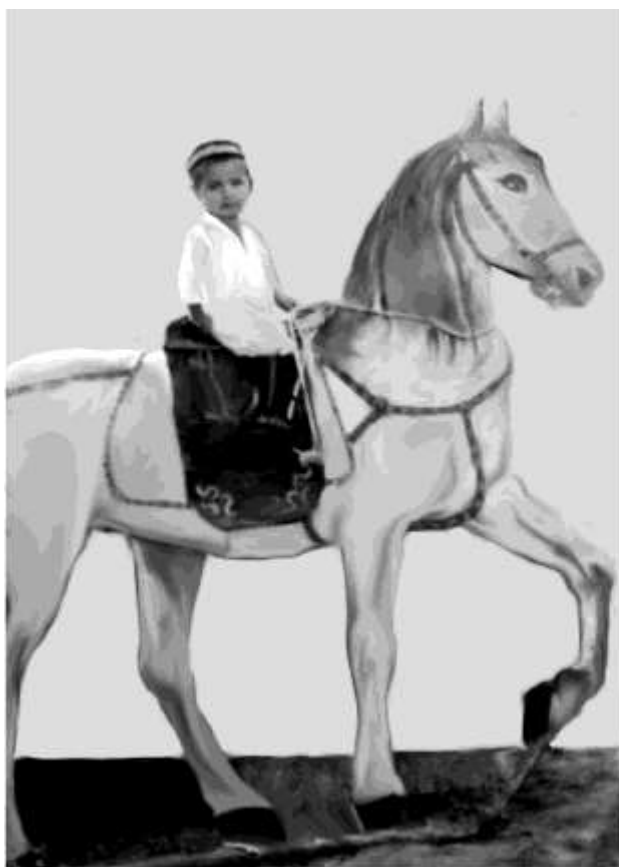
1947- yil. Olti oyligimda ancha shalpanquloq ekanman.

1961- yil. Dadam, ukalarim Akram, Tohir va jiyanim Mahmud bilan.

1957- yil. Menga qiziq kitoblar bering!

1948- yil. Choʻ, yogʻoch toychoq!

1948- yil. Oʻn toʻrt oyligim.

1951- yil. Ukam Akram bilan.

1953- yil. Kim boʻlaman?!

1957- yil. Oilamizning dadamdan boshqa barcha a'zolari.

1959- yil. G'o'za yaganalash hasharida.

1952- yil. Mo'ylovdor opog'dadamning qo'lida po'mpayib turishimni ko'ring.

1959- yil. Polosondagi 13- maktab devoriy gazetalari shoiri.

1966- yil. Samarqand Moliya texnikumi talabasi.

1969- yil. Dalada tabelchi bo‘lib ham ishlaganman.

1968- yil. Uzo-o-q joyda uch yil askarlik qilgandim.

1967- yil. Harbiy ta'tilda ukam Avazbek bilan.

2005- yil. Bu – qandxo'r nevaram Abdulaziz.

1963- yil. Mashrab polvon – jiyanim.

1972- yil. Birinchi o‘g‘il.

1976- yil. Endi tuman gazetasi muxbiriman.

1984- yil. Erkatoy Botir, uning o‘rtog‘i, to‘ng‘ichim Bahrom bilan sayilda.

2004- yil. To‘maris va O‘g‘iloy – ertaksevar nevaralarim.

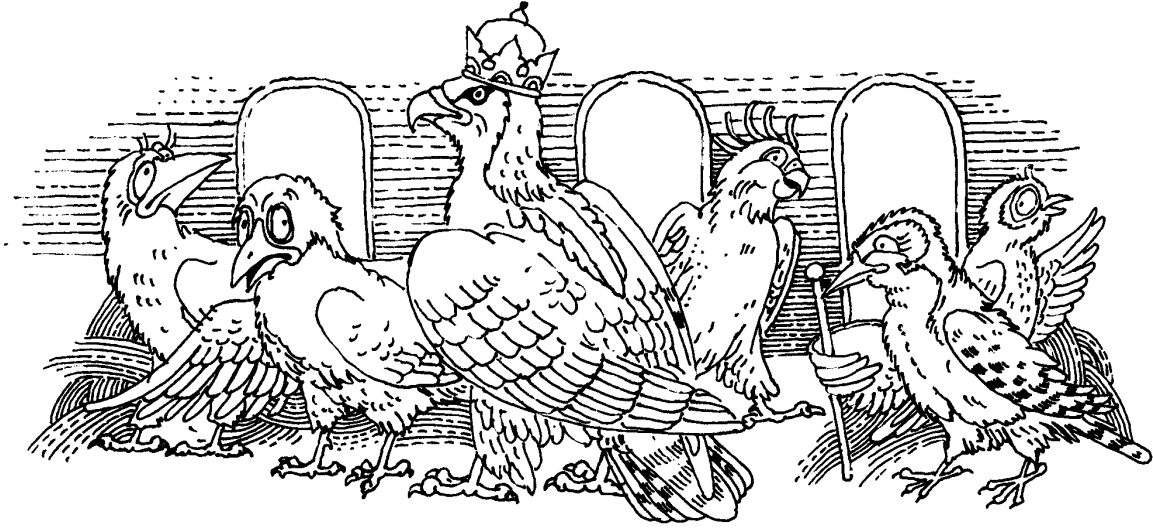

1991- yil. Salom senga, ey Mustaqillik!

2005- yil. Bunisi – uyquchi nevaram Abdullajon.

EGIZAKDIR O‘TMISH VA ERTAK

Odil Burgutshoh va “Zamburug” laqabli josus haqida ertak

I

Bor edi bir odil Burgutshoh,
Tobe edi unga qir-u tog‘,
Yaylov, dala,
Qumli barxanlar,
Tosh qal’alar,
Shinam qo‘rg‘onlar.

Qarchig‘ayshoh bor edi yana,
O‘rmon edi unga boshpana.
Dalalari notekis, yaydoq,
Yarmi botqoq,
Yarmi qatqaloq.

Bo‘lib yaxshi ishlarga hozir,
Bunda To‘ti Burgutga vazir.
Qarg‘a unda kirdil ishboshi –
Qarchig‘ayning o‘ng qo‘l sirdoshi.
Bunda Lochin qo‘shinga rahbar,
Sho‘x Qirg‘iylar – eng sara lashkar.
Qo‘mondondir unda surbet Sor,
Och Quzg‘unlar hamlaga tayyor.

Qizilishton bunda yasovul,
Unda esa Qorayaloq – qul.
Bunda Bulbul qilganda xonish,
Unda qahqah urardi Boyqush.
Bunda Tovus etganda xirom,
Kakliklarda jo‘shardi ilhom.
Eshilgan choq unda Tustovuq,
Termilardi Sa’valar sovuq.
So‘fito‘rg‘ay to‘q edi bunda,
Kakku sarqit izlardi unda.

II

Burgutda bor edi qo‘sh farzand,
Biri asal,
Ikkinchisi qand.
Chaqmoq edi to‘ng‘ichin nomi,
Tashna edi mardlikka qoni.
Quyosh edi kichigin ismi,
To‘liq edi mehrga jismi.
Uka – o‘ychan,
Akasi – quvnoq,
Bir-biriga mehribon, inoq.

Shabnam.

Uzoq tunlar xayol surib goh,
O‘z o‘limin o‘ylab qolsa shoh,
Ta‘minlash-chun elning baxtini,
Ravo ko‘rar edi taxtini
Zehni o‘tkir,
Sofdil Quyoshga...
Axir,
aql yoshdamas – boshda.

U bilardi,
To‘ng‘ich farzandi
Irodali,
Jasur va tanti,
O‘xshar xuddi tug‘ma askarga.
Chaqmoq boshliq
bo‘lsa lashkarga,
Yov buzolmas bu yurtning tinchin...
Afsus,
Qarib boryapti Lochin.

Shoh bir kuni vazirin yo‘qlab,
To‘rt-besh sodiq nozirin to‘plab,
Ma‘lum qildi ushbu fikrini.
Barcha ma‘qul ko‘rgach zikrini,
Yozdirdi bu haqda vasiyat,
Tamg‘alandi ezgu bir niyat.

III

Zakovatli To‘ti vazirning,
Yaxshi ishga doim hozirning
Bo‘lar edi yolg‘iz bir qizi,
Ismi Shabnam – nahor yulduzi.
Oqil edi suluv qiz behad,
Bilimdon-u hamda husnixat.
Chuqur o‘yga cho‘mib
tong mahal,
Mashq qilardi gohida g‘azal.
Oqshomlari chertar edi soz,
Qumri yanglig‘ edi xushovoz.
U, xoriydan kelgan muallim –
Popishakdan olardi ta‘lim.
Burgutshohning ikki o‘g‘lin ham
Do‘st tutgandi yoshlikdan

Qilar edi Chaqmoqni hurmat,
U ham barcha qizlardek albat
Botirlarga qolardi qoyil.
Ammo ko‘ngli edi ja moyil
Yoqimtoy va dilkash Quyoshga.
Tunlar burkab parquvni boshga,
O‘xshab hamma oshiq qushlarga,
Ko‘rar edi uni tushlarda.

IV

Shaydo edi unga Quyosh ham,
Biroq qizga yo‘liqqani dam,
Aytolmasdi yurak so‘zlarin.
Mehr bilan tikib ko‘zlarin,
Undan ahvol so‘rardi xolos.
...Sevib qoldi Chaqmoq ham bexos
Vazirning bu go‘zal qizini.
Dadil tutib bir kun o‘zini,
Topib-tutib so‘zlar jo‘shqinin,
Izhor qildi unga ishqini.
Bo‘lib qoldi Shabnam birdan lol!
Maysa uzra tiz cho‘kib behol,
Gap topolmay,
Xam qildi boshni...
Axir,
Qancha kutdi Quyoshni,
Aytarmikan deya bir so‘zni.
Eslatib darz ketmagan muzni,
Quyosh esa yuraverdi jim...
Shabnamni u sevmagay balkim.

O‘sha „bir so‘z“ aytildi, mana,
Chaqmoq turar qilib tantana.
Ko‘z tikib u kutmoqda javob...
Bu ko‘zlarga berib bo‘lmas tob!

V

Qarchig‘ayshoh chorlab Qarg‘ani,
So‘radi tund:
– Gapir-chi, qani,
„Zamburug“ning ishlari qalay?

Unga oltin bergandik talay,
 Bo'lib ketdi tugal zim-ziyo,
 Topgan qushing qallobmidi yo?
 Qarg'a dedi:
 – Tortmang hech tashvish,
 „Zamburug“...
 Eh, juda makkor qush!
 U Burgutshoh qasrida hozir,
 Unga sirdosh ulamo, nozir.
 Xabar topib ba'zi bir sirdan
 Hamda ayrim iker-chikirdan,
 Qilmoq uchun ishni puxta, soz,
 Fursat poylab yuribdi shovvoz.
 Shoh buyurdi:
 – Uchsin Bulduruq,
 Borib aytsin,
 O'sha „Zamburug“ –
 Harakatni tezlashtirsin sal,
 Unga bo'lsin madadkor – ajal!
 Xazinamiz bormoqda bo'shab,
 Qolurmiz biz gadoga o'xshab
 Zabt etmasak u boy shaharni...
 Boqish qiyin
 Shuncha askarni.

VI

Tagida naq yetti qat to'shak,
 Kitob o'qir Sassiqqopishak.
 Mard Chaqmoqning yori
 Shabnamxon
 Hikoyatlar tinglar parishon.

Popishak bas qilib o'qishni,
 Talabasi – kelinchak qushni
 Zimdan sergak kuzatib bir zum,
 Dedi:
 – Buncha xomushsan, qizim?
 Ko'plar uchun bu hayot – og'u,
 Ammo senga kulib boqdi u.
 Axir, yovqur kuyoving Chaqmoq
 Shu o'lkaga bo'lar bir kun shoh.
 Seni hamma atar „malika“,
 E'tiborda yolg'iz-u yakka...
 Yurtda ko'pdir sendek suluvlar,

Kelib lekin
 Qarshingda ular –
 Ta'zim aylar,
 Bosh egar bir-bir.
 Aminmanki,
 Bo'lasan mashhur
 Ko'p o'tmay yot o'lkalarda ham,
 Shahzodalar tilida – „Shabnam!“

Dilbar kelin xayolga toldi,
 Uzoq-uzoq o'ylanib qoldi...

„Qancha oqil bo'lmasin ayol,
 Unga sira kelmaydi malol
 Biron yurtga malika bo'lmoq“.
 O'ylab qo'ydi Popishak shundoq.

VII

Eshitgan kun to'yning daragin,
 Quyoshjonning sokin yuragin –
 Go'yo tilib o'tgandi nashtar...
 Azob chekib kundan-kun battar,
 Bedor o'tar uning har tuni,
 Kimga aytsin axir dardini? –
 Unga raqib – sevimli aka,
 Sevgilisi – bo'lajak yanga!

Bir kun bog'da duch kelib
 Shabnam,

So'rab qoldi:
 – Ko'rinyapsan kam,
 Yoki mendan xafamisan, ayt?
 Arazlagan kabi
 So'nggi payt –
 Chetlatyapsan mendan o'zingni,
 Opqochasan nega ko'zingni?
 Bilasanmi...
 Men seni...
 Axir...
 Sendek do'stsiz yashamoq og'ir...
 – Sen ham men-chun
 Eng yaqin sirdosh, –
 Deya ma'yus jilmaydi Quyosh:
 – Yaxshi do'stsan,

XXII

Yov niyatin qilmoqchiday puch,
Bir oy o'tib,
Yig'ib ancha kuch,
Chaqmoq asta turdi oyoqqa.
Suyanmasdan qo'ltiqayoqqa,
Toshsaroydan chiqdi tashqari,
Unga tirak – vafodor yori.

Ochildi ko'k,
 oq, sariq darcha,
Mamnun boqar
 saroydan barcha:

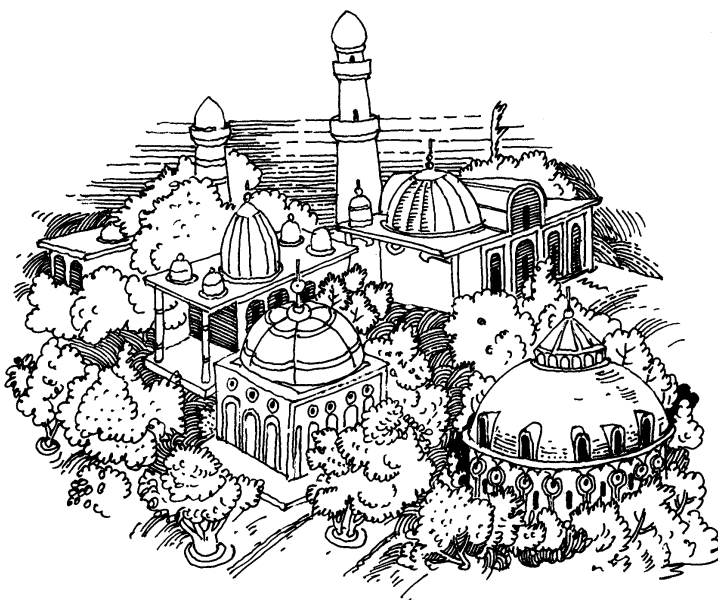
Odil shohu
Aqlli vazir,
Oqsoch,
Mirshab,
Ulamo,
Nozir
Juft chechakdek bu ikki yoshga...

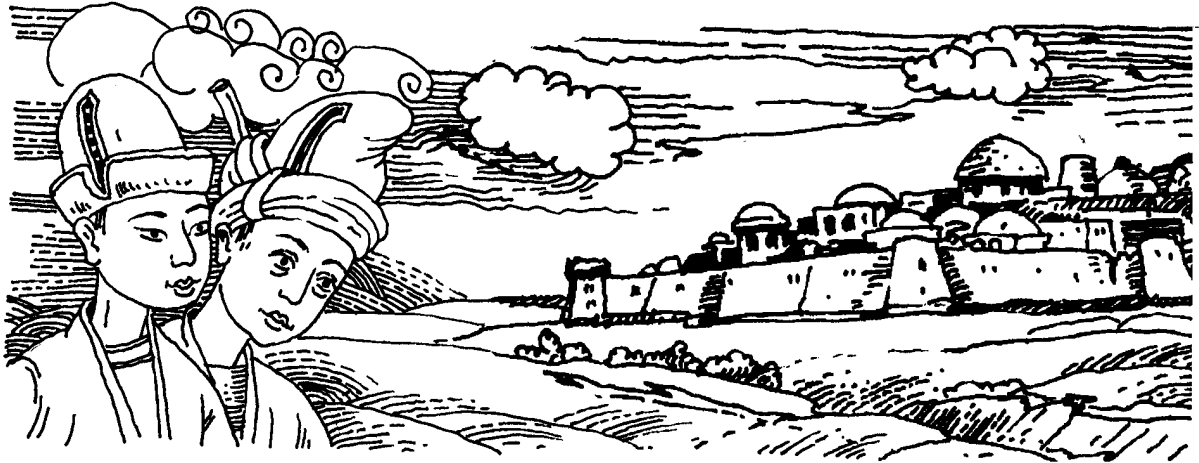
Ta'zim qilmoq uchun Quyoshga,
Birgalashib Shabnam va Chaqmoq,
Ko'zlaridan yosh tomib munchoq,
Sag'anaga keldilar yaqin.
Bor degandek hayotda haqqim,
Go'yo ko'kka qilardi nola

Go'r ustidan chiqqan yosh lola.
Simirarkan
Tongning sabosin,
Eshitgandek giyoh nidosin,
Ko'z qadadi lolaga Chaqmoq.

Chaqmoq
Yurtga bo'lar bir kun shoh!
Qanday kunlar kelgay o'shanda?
O't ketmasmi ushbu gulshanga?
Saqlanarmi taxtda odillik?
Avj olmasmi qirg'in, qotillik?
Mo'l bo'lgaymi sandiqlarda don?
O'yolgaymi navqiron xoqon
Oddiy xalqning taqdirin bedor?
Boqolgaymi yovlarga hushyor?
Bosqinchidan ko'rmasmi zavol
So'qmoqdagi munkillagan tol?
Yurt tarixin supurmasmi yel?
O'zligini saqlolgaymi el?
Buzilmasmi ko'hna qasrlar?
Toptalmasmi qutlug' qabrlar
Va undagi o'ychan lolalar?

.....
.....
Ertak tamom...
Xayr... bolalar...

Alisher ila Husayn yoki uch dono va o'g'ri

Ovloq joy. Hirotning bir qismi uzoqdan ko'zga chalinib turibdi. Keksa qalandar so'nik gulxan yonidagi to'nkaga o'tirib, kitob mutolaa qilmoqda. Baroqmo'ylov yigit uning ortidan emaklab kela boshlaydi. O'g'ri xurjunga qo'l suqayotganida, bolalar, ya'ni Alisher va Husayn kirib kelishadi.

Alisher

Hahov!

O'g'ri ketdi-yov!

(O'g'ri joyida qotib qoladi. Chol esa tovush kelgan tomonga qaraydi).

Husayn

Buyoqqamas, uyoqqa boqing,
Moldan ajrab qolasiz, bobo!

O'g'ri

Oshni zo'rg'a pishirganimda,
Yana pashsha tushdi-ya, obbo.
(Turib, bolalarga o'qrayadi).

Bir ko'rdimu, payqadim darrov,
Biring mirshab atalmish tozi.
Biring esa Hirot ahlining
Qarg'ishidan semirgan qozi.

Alisher

Xudo seki-i-n qarab turibdi,
O'g'rilikdan uyalmaysizmi?

Husayn

Hech bo'lmasa, g'arib kimsani
Qaqshatmay kun ko'rolmaysizmi?

O'g'ri

Iye, iye, anovni qarang,
Bekzodalar meni der o'g'ri.
Borib tegar otalaringga
Bu haqorat to'ppadan-to'g'ri.
Amaldorlar yurtni shilganda,
Men damimni yutib turaman.
Sarqit-parqit ortsa mabodo,
Ming alanglab yalab ko'raman.

Husayn

Otamizga tuhmat qilyapsiz!

Alisher

Nohaq yomon gap aytish – gunoh...

Qalandar

(Kuladi).

Xafa bo'lmang undan, bolalar,
Madrasada olmagan saboq.

Alisher

Assalomu alaykum, taqdir.

Husayn

Assalomu alaykum, bobo.

Qalandar

Vaalaykum assalom. Balli!

O'tiringlar, qani, marhabo.

*Bolalar o'g'riga xo'mrayib qo'yi-shib,
cholning ikki yoniga cho'kka-lashadi.
Chol qumg'ondan piyola-ga choy quyib,
ho'playdi.*

Husayn

Bering, choyni o'zim quyayin.

Qalandar

Yo'q, xijolat chekma, men rozi.

O'g'ri

Bu qumg'onni ustoz mengayam

Ishonmaydi, muhtaram qozi.

Alisher

Iy! Bu o'g'ri shogirdingizmi?

Nega unda sizni shilmoqchi?

O'g'ri

Gapirmasam bo'lmaydi endi,

Bosh mirshab bor sirni bilmoqchi.

Qalandar

Maynavozlik qilaverma ko'p

Farishtahol bola qoshida.

O'g'ri

Axir, „ustoz“ deganim-chun bu

Yo'ydi sizni o'g'riboshiga!

(Bolalarga qo'rsayib).

O'ylayapsiz, bu janob kim, deb,

Tagim Keshdan, kasbim "ovchi"lik.

Yashab keldim mag'zavadek pok,

Beozorman misoli zuluk...

Alisher

(Qiqirlab).

Yosh bola deb aldamang bizni,

Mag'zavaning poki bo'lmaydi.

Qalandar

Ammo kirga o'rgangan qurtlar

Faqat mag'zavada o'lmaydi.

O'g'ri

Yetimlikda ermak bo'lsin deb,

Dunyo kezdin erkin, betashvish.

Har to'rtinchi kofir-muslimning

Chiqar menga cho'ntagi tanish.

Paydo bo'lgan kunim Tabrizda,

Tiqin bozor sari yo'l oldim.

Bir bazzozning cho'ntagi bilan

Och qoringa tanishib qoldim.

Husayn

Cho'ntak sizga salom berdimi?

O'g'ri

Muhtoj edim, men salom berdim.

Alik olgach, ichini kezib,

Bori-yo'g'i uch tanga terdim.

Shunda xippa ushladi bazzoz,

Ko'pdan beri tushmovdim qo'lga.

Keyin, chala halollar meni

Tepaverdi yotqizib yo'lga.

(O'zini xo'rlikka solib).

Biram jonim og'ridi, voye-e-y,

Aytmasam ham, yetar fahmingiz.

Mayli, picha birga yig'laylik,

Kelgan bo'lsa menga rahmingiz.

*O'g'ri yolg'ondan „av-av“lab
yig'laydi. Alisher unga to'liqib boqadi.*

Alisher

Ular behad toshbag'ir ekan,

Uch tangaga tepsa odamni.

O'g'ri

Mirshab chiqsa rostdanam sendan,
Nur chulg'ardi butun olamni.
Baraka top!
Kam bo'lma, uka!
Ke, betingdan bitta o'payin!

Husayn

Hushyor bo'ling! Yig'isi yolg'on!

Alisher

O'ptirmayman.
Qo'rqmang, Husayn.
Lekin, sal-pal buzildi ko'nglim,
Ochni qanday urib bo'ladi?

Husayn

Ev, Alisher!..
Shunday qilmasa,
Machitga ham o'g'ri to'ladi.

O'g'ri

(Endi kekkayib).
Xullas, meni moldek savashdi,
Aniq ko'rdim jonxo'r o'limni.
Ular insof qilishgandayam,
Kesishardi bitta qo'limni.
(Qalandarga boqib qo'yib).
Birdan kelib qoldi-yu bu zot,
Xudo meni soldi e'zozga.
Tovon ol-u, kech deb da'vongdan,
Kumush tumor tutdi bazzozga...

Qalandar

Shuni har kun maqtar har kimga,
Men taltayib ketmasam bo'ldi.
Zero, gulni sevib uzishib,
Bosh uzra toj qilishgach, so'ldi.

Alisher

Gapirdingiz juda chiroyli,
Dono Lutfiy boboga o'xshab.

Qalandar

Lutfiyni sen qaydan bilasan?

O'g'ri

Bo'larkan-da savodli mirshab!

Alisher

Onam kitob o'qib beradi,
Tog'alarim yozishar g'azal.
To'planishsa chorbog'imizda,
Mushoira bo'lar har mahal.

Qalandar

Bo'tam, o'zi kimning o'g'lisan?

Alisher

Otam – G'iyosiddin Bahodir.

Qalandar

E-e, Sabzavor hokimi edi...
Muruvvatli, xudojo'y, botir.

Alisher

Bu – Husayn...

Qalandar

Seni otang kim?

Husayn

Temurzoda Mansur Boyqaro!

Qalandar

Shashting baland.
Ko'zlaring tiyrak.
Yuragingda ishonch, g'urur jo.
O'sha yili Hirotda edim
Bobongni qatl etganda Shohruh.
Ko'ryapmanki, o'syapti qiyg'os,
Aslin qo'msab baquvvat urug'...
Esingda tut, inshoolloh de,
Shu yurtga sen poshsho bo'lasan!

O'g'ri

(Alisherga).

Demak, bugun ranjitsang uni,
Ertaga g'irt rasvo bo'lasan.

Husayn

Poshsho bo‘lsam, qalandalarga
Ulashardim ko‘p-ko‘p sadaqa.

O‘g‘ri

Qarib qolgan o‘g‘rilargayam
Tayinlab tur katta nafaqa.

Alisher

Agar poshsho bo‘lsa Husayn,
Sadaqaga zorlar qolmaydi.
Yerda tillo tushib yotsayam,
Biron banda uni olmaydi.

Qalandar

Barakalla, bo‘tam! Ofarin!
Bu haqiqiy do‘stning tilagi.
Farovonlik barq urgan joyda
Xayriyaning bo‘lmas keragi.

Alisher

Farovonlik nedan keladi?

Qalandar

Hamjihat ish, to‘g‘ri taqsimdan.

Husayn

Yurt nelardan xarob bo‘ladi?

Qalandar

Maqsadsizlik, harom bazmdan.

Alisher

Urushlar ham katta ofat-ku?

Qalandar

Suyuk bo‘lsa xalqiga xoqon,
Ahil yanchib tashlar g‘animni,
Yurtni yana qiladi bo‘ston.

Husayn

Dushman o‘ta kuchli bo‘lsa-chi,
Yoprilsa-chi chigirtka misol?

O‘g‘ri

Sen bilan men oddiy ko‘zamiz,
Uyog‘ini biladi kulol.

Husayn

Gapimni siz mazaxga burmang.

Qalandar

Kesatikka kar bo‘lgin, bo‘tam.
Ammo goho bilib-bilmasdan,
Ma‘nili so‘z aytvorar go‘l ham.
Hal qilguchi – avvalo xudo,
Do‘st tutaver ixlosga ko‘ngling.
Bukib o‘tsa seni qora kuch,
Qora kuchni sindirar o‘g‘ling.

Alisher

Ha, yoqtirgan bandalarini
Ba‘zan sinab ko‘rarkan tangri.

O‘g‘ri

Ayniy boshlar azaldan kalam,
Dono gaplar ko‘paygan sari.

*O‘g‘ri nari ketadi. Borib, chetroqda
maysaga cho‘ziladi. Husayn cholga
shivirlaydi.*

Husayn

Nega uni boshlab yuribsiz?
O‘g‘riga ham aql bitarmi?

Alisher

Bizlar kelib qolmasak agar,
Boringizni urib ketardi.

Qalandar

Sunbuladan buyon birgamiz,
Uch oyhadan beri ahvol shu.
Qiyinaladi betoqat bo‘lib,
Eski kasbin sog‘inganda u.
Sezmagandek turaveraman,
Molni olsa ko‘zin ostiga.
Pisib kelib gohi ortimdan,
O‘g‘irlyaydi xumorbosdiga,

So‘ng qaytadi tag‘in emaklab,
Boshga qilib yulg‘unni pana.
Boya olgan narsalarini
Xurjunimga soladi yana.

Alisher

Vuy, judayam qiziqchi ekan!

Husayn

Xuddi Afandiga o‘xshaydi!

Qalandar

Taqdirga tan bergunicha kal,
Bitli sochin qo‘msab yashaydi.

Alisher

(*Qalandardagi kitobga suqlanib*).
Taqsirim, bu qanaqa kitob?

Qalandar

Hikmat kitob. Qul Xoja Ahmad.

Alisher

Bitta ko‘rib chiqsam maylimi?

Qalandar

Bu... bezaksiz...
She‘rlar bor faqat...

Husayn

Beravering, yirtib qo‘ymaydi,
Maktabda u hammadan oldin.

Qalandar

Shunaqami? Yoshing nechchida?

Alisher

Olti yoshga to‘lay deb qoldim.

Husayn

To‘g‘ri. Mendan ikki yosh kichik,
Lekin boshi yaxshi uqadi.
Domlamizning aytishlaricha,
Undan katta olim chiqadi.

Qalandar

Inshoolloh! Aytgani kelsin!
Qani, bo‘tam, quloq sol unda.
Bir-ikki she‘r o‘qib berayin,
Olimlarga saboq ko‘p bunda.
(*Kitobdan o‘qiydi*).

...Dunyo mening mulkim

degan sultonlarga,

Olam molin sonsiz yig‘ib

olg‘onlarga,

Ayshu ishrat birla mashg‘ul

bo‘lg‘onlarga

O‘lum kelsa biri vafo qilmas ermish.

Mag‘rur bo‘lmang, ey do‘stlarim,

ishrat etib,

Kecha-kunduz yolg‘on aytib,

bexud yotib,

Jon olguvchi kelur ermish

bir kun yetib,

Mundog‘ yerda g‘ofil yursa

bo‘lmas ermish.

(*Kitobni Alisherga yaqinlatib*).

Buyog‘ini o‘zing o‘qi-chi!

Alisher

(*Kitobdan o‘qiydi*).

Qul Xoja Ahmad, o‘laringni

bilako‘rgil,

Oxiratni yarog‘ini qilako‘rgil,

Borurman deb yo‘l boshinda

yurako‘rgil,

Malak ul-mavt kelsa fursat

qo‘ymas ermish.

Qalandar

Maqbul! Maqbul!

Sezilar yaqqol

„Haftiyak“dan olganing saboq.

Hijjalashing durust,

Lekin she‘r –

Qiroatda aytilur mundoq.

(*Endi o‘zi o‘qiydi*).

Qul-Xoj-Aamat, o‘loringni

bilooko‘rgil,

Qalandar

(Miyig'ida kesatib).

O'ylagandim qidirmaysan deb
Cho'ntaklarning irqiy illatin.
Yanglishmasam, biron-bir hamyon
Pesh qilmagan senga millatin.

Alisher

(Birdan to 'lqinlanib).

Labda erir „millat“ degan so'z!

Qalandar

Til esa har millatning ko'rki.
Hazrat Temur o'tgan sarhadda
Toj kiymoqda qaytadan turkiy.

Husayn

Ba'zi devon beklari hanuz
Forscha yozib, forscha so'ylaydi.

Qalandar

Bundaylar – mard,
Mug'ambiri, lek,
Turkcha yozib, forscha o'ylaydi...
Garchi bizning Abalisino,
Buxoriylar turkcha bitmagan,
O'zga tilni qilganu kalit,
Til egasin aybin titmagan.
Bu xulq jahon farzandiga xos,
Ilmda yo'q hasad, kin, terslik.
Necha turkiy olimlar ishi
Bo'lib qoldi yotlarga darslik.

Alisher

O'zimizda pishiq darslik kam...

Qalandar

Ulg'ay. Olim bo'l-da, yozib ko'r.
Bir turkningmas, arab, forsning ham
G'aznasini chuqur qazib ko'r.

O'g'ri

(Yanada yaqin kelib).

Chaqaloqqa odmiroq so'zlang,
Pandni qing'ir idrok etmasin.

Lahim kavlab, Misr yo Tehron
Tillolarin urib ketmasin.

Alisher

Tashvish tortmang,
Qochiriqlarga –
Tushunmoqni oz-moz bilamiz.

Husayn

Darsda hatto g'azallardagi
Ma'nolarni tahlil qilamiz!

O'g'ri

(Mug'ambirona suzilib).

Unda, tahlil etgin-chi menga,
Maktab ko'rgan boshdan sochib nur:
„Eplashtirib, arra qilamiz“, –
Degan gapning ma'nosi nadur?

*Husayn dudmallanib qoladi. O'g'ri
qo'llarini ishqalab, xushnud qiqir-laydi.*

Alisher

Husaynning ta'bi ko'p baland,
Mazmuni past gaplarni bilmas.
Siz o'rgangan maktab boshqacha,
Biznikiga so'zi mos kelmas.

Qalandar

(Qahqah otib).

E, tasanno! Balli, Alisher!
Bu gumrohni rosa bopladning.

O'g'ri

Atta-a-ng,
Mendek buyuk odamdan –
Duvol yasab, tappi chaplading.
(Husayn kulganini ko'rib).
Hoy, kulmagin buyukman desam,
Men ham yirik turkiy qavmdan!

Alisher

(Qalandarga).

Nega ayrim qavmlarimiz
Bir-biriga g'animdir zimdan?

Qalandar

Qavmlar go‘r talasharmidi?!
Obro‘xo‘rlar amal talashar.
Avom ichar avomning qonin,
Moyni nozir, beklar yalashar.
Mana, endi Sohibqironning
Avlodlari bir-birin g‘ajir...

Husayn

Chora qayda? Saltanat qulab,
Yem bo‘lamiz yotlarga axir!

Qalandar

Bu kulfatga chorani avval
Bir hadisdan kerak izlamoq:
Shartdir – har kim o‘z nafsini emas,
Jamoaning rizqin ko‘zlamoq...
Bolalikdan ergash kitobga,
Yod ol, so‘rab uqmoqqa tirish.
Chiniq, toblan
Fikringni shohu,
Tanangni qul qilmoqqa erish.
O‘smirlikda kuzat, ibrat ol,
Oqil, toshqo‘l ustoz top, chida.
Hunar orttir, kashfga intil,
Orzuyingdan yasa ma‘buda.
O‘rgan hatto dushman tilin ham,
Farqlab ulgur ne foyda-ziyon.
Har mushkulda ishon o‘zingga,
Har yumushda Ollohga tayan.
Yigitlikdan lahadga qadar
Lafzing uzra posbonlikda tur.
Tijorat qil, dunyoni tani,
Ariq chiqar, yo‘l och, shahar qur.
Zehn, idrok, axloqni pishit,
Harb mashqida unut sanamni.
Erkakmisan, olim bo‘lsang-da,
Xanjar o‘ynab yo‘ngil qalamni.
Tobelikda chiranma bevaqt,
Chaqnasa bas ko‘zlaring dardlik.
Alpomishdan o‘zganingda ham,
Baland tursin shahdingdan mardlik.
Kechir johil bo‘lsa yurtdoshing,
Qo‘lingni tiy qonli har bahsdan.

O‘z millating boshlanishin bil
Yoningdagi ikkinchi shaxsdan.
Qanoatda o‘rnak bo‘l o‘zing,
Adolatni o‘zingda ushla.
Fidolikni o‘zingga buyur,
Jafolarni o‘zingdan boshla.
Kuchni esh qil aqlu mehringga,
Ojizni suy, zo‘rni sizlab buk.
Bolangga ham o‘rgat boringni...
Yengilmaydi shunda turkiy yurt!

Alisher

Domlamizdan ustun ekansiz
Katta gapni oddiy sharhlashda.

Husayn

G‘o‘r ekanmiz
Millatdoshlikni
Dindoshlikdan uzib farqlashda.
Bu darsingiz chiqmas hech yoddan...

Alisher

Ma‘zur tuting, qaydانسiz, taqsir?

Qalandar

Men – Qalandar Marg‘iloniyman,
Ongli g‘ofil, qo‘sh ko‘zli basir.
(*Xazin jilmayib*).
O‘zi juldur, so‘zi shohona
Bu chol kim deb qotar boshingiz.
Bulut nega bulutligini
Tushungaysiz o‘tib yoshingiz.

Husayn

Yoshmiz, ammo go‘dak emasmiz,
Sezdik – tarki dunyo qilgansiz...

O‘g‘ri

Ko‘ngilni bir ochvoring, ustoz,
Nimalardan to‘yib-to‘lgansiz?

Qalandar

„Nimalardan“ deysan-a, nodon,
Hali hech kim baxtga to‘ymagan.
Sabrni g‘am-anduh to‘ldirar,

Befarqlikni iymon suymagan...
(Bir oz jim qoladi).
 Eshonzoda bo'lganim bois,
 Sura yodlab qotdi jish etim.
 Nom qozonib
 Kelgach Qoonga¹,
 Eng dovruqli mudarris edim.
 Saroylarda qildim ma'ruza,
 Ortaverdi murid, ta'zimlar.
 Bir meni deb tuzilardi goh
 Bayramsimon to'kin bazmlar.
 Qaytayotib bir kuni ayshdan,
 Bilmay turtib, yiqdim gadoni.
 Umring uzoq bo'lsin, dedi-yu,
 Jilmaydi-da, uzildi joni.
 Da'vogar in rizo qilay deb,
 Hamyon ushlab rosa qidirdim.
 Topilmagach biron qondoshi,
 O'zim yig'lab, o'zim ko'mdirdim.

Ko'p o'yladim:
 Nechuk u junun
 Shodon duo qildi qotilin?
 Axir goho ulamodan ham –
 Yovlik ko'rdim...
 Og'ritmay dilin...
 Bu o'ylardan boshimda nogoh
 Chaqnadi eng oliy tushuncha:
 Qancha yaqin borsam kibrimga,
 Haqdan uzoq ketibman shuncha.
 Haqdan uzoq – xalqdan-da uzoq,
 Hirs qo'yibdi „Men“im o'zimga.
 Kavsh ostida ingrab yotganlar
 Chalinmabdi sarxush ko'zimga.
 Idroklasam,
 O'sha jandalar

Pok ruhlarning ehromi ekan.
 Biri Xalloj¹, biri Qul Ahmad,
 Yo Boyazid Bistomiy ekan.
 Shu bo'ldi-yu, jirkanish tuydim
 Tekin oshu zarrin chopondan.
 Boy-boyonlar ko'rindi shayton,
 Hazar qildim hattoki xondan.

Husayn

Xonga, shohga itoat joiz,
 Ular – Haqning yerda soyasi!

Qalandar

Quldan ko'ra xo'jaga ko'proq
 Taalluqli bu oyat g'oyasi.
 Eng avvalo,
 Bu – yuklar shohga
 Xalqqa mehr, odillik burchin...

Alisher

Bizda nuqul xalqqa ayturlar,
 Ko'proq egish, qo'rqitish uchun.

Qalandar

Mushohadang hayratli, bo'tam,
 Tangrim tole', martaba bersin.
(Bolalarning yelkasidan quchib).
 Bechora turk istak-havasi
 Ushalganin sizlarda ko'rsin.

Husayn

Tinglab ajib so'zlaringizni,
 Ichimda bir manmanlik so'ndi.
 Men boshqacha „soya“ bo'laman!
 Shoh bo'lmasdan qo'ymayman endi!

O'g'ri

Ko'rib turib poshsholar holin,
 Yana poshsho bo'laman deydi.
 Shu ketishda hali bu bola
 Ko'-o'-p odamning boshini yeydi.

Qalandar

Johil xoqon yasholmas qonsiz,
 O'zi ham yer oxir ta'zirin.

(Alisherga mehr-la boqib).
Asray olar shohni balodan,
Dono bo'lsa agar vaziri.

Husayn

(Quvlanib jilmayadi).
Payqadim.
Bu sha'ma bilan siz...

Qalandar

Sha'malarda hikmatlar talay...
(O'rnidan turadi).
Menga uzr.
Yo'lning oldidan
Tahoratni yangilab olay.
(Ketadi).

O'g'ri

Xo'sh, ukalar, ustozim qalay?

Husayn

Olim gado!

Alisher

Balki avliyo...

O'g'ri

Juda to'g'ri topding, bolakay,
Avliyoki, boqmasdan qiyo –
Ortida kim turganini-yu,
Qay niyatda kelganin bilar.
Puldorlarga qarar achinib,
G'ariblardan duolar tilar.
Yo'l bo'yida mizg'idik kecha,
Bir-birovga orqa o'girib.
Ko'rsam, attor aravasidan
Savat tushdi nokdek to'kilib.
Oldin ustoz xurрак otsinlar,
Keyin borib ko'rayin, dedim.
Upo bo'lsa – ketimga surtay,
Ovqat bo'lsa – urayin, dedim.
So'lak yutib, poyladim fursat,
Ustoz dedi qayrilmay shunda:
„Egasiga olib borib ber,
Bolasining rizqi – tuxumda“.

Borib, savat yopqichin ochsam,
Tovuq yotar qisgancha dumin.
Qizg'angandek bosdi pinjiga
Yo'l-yo'lakay tuqqan tuxumin...

Husayn

Haqiqatan avliyo ekan,
Har so'zida ilohiylik jam.

Alisher

To'g'ri chiqar, xudo xohlasa,
Sizga qilgan bashorati ham.

*O'g'ri qo'ynini kavlab, kumush tu-morni
oladi. Uni bolalarga ko'z-ko'z qiladi.*

O'g'ri

Manavini ko'ryapsizlarmi?

Alisher

Nahot o'sha... bu kumush tumor?

O'g'ri

Ha-da! Aynan ustozimniki!
Qopqog'ida bitiglari bor.

Husayn

(Bitigni o'qiydi).
„Xudoyimga topshirdim seni,
Onaginang omonat, bolam...“

O'g'ri

Ayting, so'nggi aziz buyumin
Almashganmi o'g'riga Hotam?!

Alisher

(Tumorga qarab).
Buni... bazzoz qaytib berganmi?

O'g'ri

Qiziqsan-a, og'ayni chalish,
Bilasan-ku, mas'ul vazifam –
Bermasa ham baribir olish.

Husayn

Endi, nega buni choldan ham
Yashiryapsiz?
Shunisi jumboq.

O'g'ri

Men uchun baxt – eng hazin damda
Ustozimni baxtiyor etmoq.
Vahti kelib, ajrashar bo'lsak,
Yodgorligin qaytib beraman.
Yurar hozir go'yo parvosiz,
O'shanda bir holin ko'raman.
Ko'zyosh to'kib quvonchdan toki
Goh tumor, goh yuzimni o'psin...
Folim to'g'ri chiqmasa agar,
Meni yana olomon tepsin.

*O'g'ri chetga bir boqib olib, tezda
tumorni yashiradi. Qalandar kirib keladi.*

Qalandar

Soylar qisqa, yo'limiz uzun,
Qovoqqa suv to'ldirib olgin.

O'g'ri

Xo'p.

Qalandar

Nuhdan keksa soyning gapiga
Jim o'tirib bir quloq solgin.

O'g'ri

Xo'p.

(Qovoqni olib, ketadi).

Husayn

Marg'iloniy bobo, yo'l bo'lsin?

Alisher

Qish kelyapti, borasiz qayga?

Qalandar

Nasib etsa,
Hajga chiqqanman,

Bosh uray his tug'ilgan joyga.

Husayn

Qiziq!

Sizdek zotga ergashib,
Shu o'g'ri ham bo'larmi hoji?

Qalandar

Hojilik na mansab, na unvon,
Tamasiz hur ko'ngilning toji.

Alisher

Mehmon bo'lib keting bir oqshom,
Musofirga saxiydir otam.

Qalandar

Ezgu ishga otlanganlarni
Ziyofatlar chalg'itar, bo'tam.

Husayn

Unda, kiring qaytishda birrov,
Uyimiz ho'v Davlatxonada.

Qalandar

Qoratoshni o'psamu,
Zora –
Jon bersam ul pok ostonada.

Alisher

Qaytgingiz yo'q nahot Qoonga?

Husayn

Ro'zg'oringiz bormi?

Qalandar

Ha... bo'lgan...
Ro'zg'or ramzi edi xotanim...
Qarzin uzgan... bandalik qilgan...
(Asta to'nkaga o'tiradi).
Qo'ydek ma'rab, nazr-niyoz yeb,
Bedard o'sgan ikki o'g'lim bor.
Fe'l-xo'yida farq yo'qdir,
Garchi –
Biri mufti, biri do'kondor.
Do'kondor-ku oshkordir elga,

Kasbiga ham mosdir nopoklik.
Kenjam esa iblisdan xavfli,
Din nomidan qilar shakkoklik.
Farzandlardan o'ksib bir safar,
Yig'lay-yig'lay, qolibman uxlab.
Shunda taskin-tasallo berdi,
Xizr bobom tushimda yo'qlab:
„Zuryodingdan qiladur egam
Yurtingga bir aziz nom in'om.
Tug'ilar u
Ona qornida
Tilga olib mo'tabar kalom.
Darveshta'b u baxshidan keyin
Ne-ne tojdor o'tsa-da buyuk,
Hech birovi To'qqiz Aymoqqa
Undan ko'proq bo'lolmas suyuk...“
Chaqmoq chaqdi!
Uyg'onib ketdim...
Poklab o'tdi tanamni yomg'ir.
Ostimdagi maysaga o'xshab
Otgim keldi chuqurroq tomir.

Husayn

Hazrat Marg'inoniy, mabodo,
Sizga ajdod emasmi, bobo?

Qalandar

Dunyodagi barcha musulmon –
Qondosh!
Shundan quvongay xudo.

*O'g'ri qaytib keladi. Qo'lidagi qo-voqni
yerdagi xurjunga tiqadi.*

O'g'ri

Soyning gapin eshitmoqchiydim,
Ishni buzdi oshiq baqalar.
Bosib ketdi „shovur-shuvur“ni
O'ldim-kuydim, „vaqa-vaqa“lar.

Husayn

Men hovuzning jami baqasin
Tinchitaman bitta tosh bilan!

Qalandar

(Kulib, yelkasiga qoqadi).
Istambulda amiral nahr
Bo'lar eding bunday bosh bilan.

Alisher

Ne degani „Amiral nahr?“

Qalandar

Dengiz qo'shinlarin boshlig'i!

O'g'ri

Zo'rdir dengiz qaroqchisi ham,
Afsus, yerda o'tdi yoshligim...

*Qalandar qumg'on va piyolani xurjunga
soladi. Kachkulni yelkaga osib, o'rnidan
turadi.*

Qalandar

Bo'talarim, rozi bo'linglar
Bizga bergan fursatingizdan.
Olamjahon umid jamg'ardim
Malhami dil suhbatigizdan.
Gar ko'paysa sizdek o'g'loni,
Turkning
Bi-i-r qad rostlamog'i bor...
Omin! Umr bo'yi har ishda
Tangrim sizga bo'lsin madadkor.

Hamma

Oллоhu akbar!

Qalandar

Xayr endi! Shirindir azal
Osh va suhbat tuyulsa ozroq...

*Qalandar oldinga yuradi. O'g'ri xurjinni
yelkalab unga ergasharkan, Husaynga
ko'zini qisadi.*

O'g'ri

Ko'rishaylik yaxshi kunlarda...
Xullas, taxtni o'zlashtir tezroq.
(Alisherga).

Nimchangni bir ko‘ray-chi, qani?
Buni esda saqlab qolaman.
Aft-angoring yoddan chiqsa ham,
Cho‘ntagingdan tanib olaman.
(Ketadi).

Alisher

Unutmaymiz sizlarni. Xayr!
Yo‘lingizni bersin xudoyim.

Husayn

Qaytishda bir qo‘nib o‘tinglar,
Eshigimiz ochiqdir doim.

*Ikki bolakay Qalandar va o‘g‘ri ketgan
tomonga tikilganlaricha, picha jimib
qolishadi.*

Alisher

Nazarimda bu ulug‘ odam
Borar go‘yo meni ham boshlab.

Husayn

Ikkimizning ko‘nglimizga u
Ketdi sira o‘chmas o‘t tashlab.
(Gulxanga boqadi).
Gulxan endi bizlarga qoldi,
Yuring, o‘tin terib solamiz.

Alisher

To‘g‘ri. Qancha baland yondirsak,
Shuncha uzoq bahra olamiz.

*Alisher va Husayn chiqib ketishadi.
Gulxan miltirab-miltirab yonmoq-da.
Undan taralayotgan „chirs-chirs“ ovozlar
sukunatga qarshi isyon
ko‘tarayotgandek...*

Temur bobo rivoyati

Amir Temur bobom desang, hurkar yovlar,
Qo‘zi¹ oyin muzlaridek erir g‘ovlar,
Yaqin og‘ang bo‘la boshlar g‘irt „birov“lar,
Bu gaplarning mag‘zin chaqib ulg‘ay, bolam.

Temur bobong sukutin ham naqli bo‘lgan,
Temur bobong kulgisin ham jahli bo‘lgan,
Temur bobong qilichin ham aqli bo‘lgan,
Bu gaplarning mag‘zin chaqib ulg‘ay, bolam.

Bobong qaddi „Qur‘on“dan past, tog‘dan baland,
Ko‘zlarining biri da‘vat, birisi pand,
Husni – Ho‘qand, Xeva, Buxoro, Samarqand,
Bu gaplarning mag‘zin chaqib ulg‘ay, bolam.

Yurt meniki deb berilma keriklikka,
Lekin zog‘ bo‘l surdan chiqqan sheriklikka,
Ega u – kim yarar sodiq cheriklikka²,
Bu gaplarning mag‘zin chaqib ulg‘ay, bolam.

Zoti azal sarsonlarni yondosh qilma,
Isbot izlab xeshman desa, qondosh qilma,
Taqsimlab cho‘ng bobong nomin odosh qilma,
Bu gaplarning mag‘zin chaqib ulg‘ay, bolam.

Qondoshing ul – bobongdan kim faxrlansa,
Betomir ul – bobongdan kim qahrlansa,
Sho‘ringdir ul – zamon zaylida turlansa,
Bu gaplarning mag‘zin chaqib ulg‘ay, bolam.

O‘z bobongni sendan uzoq yashirdilar,
Dovrug‘ini ko‘mib, aybin toshirdilar,
Kimki chaysa, izzatini oshirdilar,
Bu gaplarning mag‘zin chaqib ulg‘ay, bolam.

Bobong bergan g‘ururingni eguvchi ko‘p,
Aytganlarin ters talqinlab deguvchi ko‘p,
Bitigiga harom qo‘lda teguvchi ko‘p,
Bu gaplarning mag‘zin chaqib ulg‘ay, bolam.

¹ Mart oyining turkiycha nomi.

² Askar.

Zar to‘nu toj kiymasa ham nodir o‘zi,
Afsonayu voqeligu sodir o‘zi,
Ulug‘begu Boyqaroyu Bobur o‘zi,
Bu gaplarning mag‘zin chaqib ulg‘ay, bolam.

Bobong senga aytmagan bir arzi qoldi,
Hali o‘tib bo‘lmagan bir darsi qoldi,
Shuncha meros berib ham bir qarzi qoldi,
Bu gaplarning mag‘zin chaqib ulg‘ay, bolam...

O`g`irlangan pahlavon haqida ertak

Bo`lgan ekan bir o`lka,
Bizning yurtdek chiroyli.
Keksalari donishmand,
Yigitlari yurakli.
Qiz-juvoni chevaru,
Kampirlari gilamchi.
Mamlakatda yo`q ekan
Bironta ham tilamchi.
Ahil ekan, do`st ekan
Atlaschi-yu do`kondor,
Sarkarda-yu etikdo`z,
Bo`zchi, hofiz va me`mor.
Chopqir ekan soylari,
Tog`-qirlari sersavlat.
Bo`liq ekan yerlari,
Dehqonlari badavlat.
Kishilari tanti deb,
To`kin deya bozorlar,
Havas qilib ketarkan
Hindu uyg`ur, ozorlar.

* * *

Bunda har bir yo`l, so`qmoq
Boqqa borib tutashar.

Shu boisdan bu yurtni
Bog`li deya atashar.

Bog`lilarga bosh edi
O`ttiz yoshli Durbekshoh.
Neki umid qilsa el,
Hammasidan u ogoh.

Yoqmas edi xoqonga
Maishatlar, bazmlar.
Yolg`on-yashiq maqtovu
Va ortiqcha ta`zimlar.
Dono sanab o`zini
Qilmasdi ko`p nasihat.
Tinglab katta-kichikni,
Ish ko`rardi hamjihat.
Shohning yori Oyxon ham
Oqil, rahmdil edi.
Ammo farzand ko`rmasdan,
Yurak-bag`ri zil edi.
Tengsiz suluv bo`lib u,
Qilmas edi hech pardoz.
Ovni juda xushlardi,
Edi tengsiz chavandoz.

Malikani sevar shoh,
Yotlar hurmat qilardi.
Duoga qo‘l ochib el,
Unga farzand tilardi.

* * *

Nog‘oralar bong urdi,
Minoralar zirqirar.
Bozorlarda jarchilar
Xaloyiqqa qichqirar:
– Chumchuq otgan ovchilar,
Qiz poylagan sovchilar,
Eshak mingan bobolar,
Echki soqqan momolar,
O‘sma qo‘ygan kelinlar,
Chapani o‘spirinlar,
Eshitmadim demanglar,
Uyda ovqat yemanglar!
Shoh qasrida bugun to‘y,
Ming pud guruch,
Besh ming qo‘y,
Qozonlarga bosildi,
Dasturxonlar yozildi!
O‘g‘il ko‘rdi Durbekshoh,
Malikamiz omon-sog‘.
Shahzoda oq yo‘rgakda –
„Pish-pish“ uxlar,
Go‘dak-da!
Do‘stlar, to‘yga marhamat,
Qimiz iching, yeng ovqat.
Qorin to‘ygandan keyin,
Birga tushamiz o‘yin!

* * *

Azim tog‘lar ortida
Davron surar Sharmonshoh.
Atrofdagi ishlarni
Kuzatar u misli zog‘.
Boqib „Topqir oyna“ga
Kekbu degan jodugar,
Olamda ne yuz bersa,
Xoqonga qilar xabar.
Qancha-qancha o‘lkalar
Tobe edi Sharmonga.
Yengolmasdan Durbekni,

Yurar hanuz armonda.
U bog‘lilar ustiga
Qo‘shin tortib ikki bor,
Har ikkala jangda ham
Bo‘lgan edi toru mor.
Shundan beri xoqonning
Yuragida dard-alam.
Boplab qasos olmoq-chun
Kutib yurar qulay dam.

* * *

Boqib bir kun jodugar
O‘sha „Topqir oyna“ga,
Sharmonshohga javradi,
O‘xshab cho‘g‘ko‘z maynaga:
– Bog‘lilarning yurtida
Bugun katta tantana.
Durbek taxtda iljayib –
O‘tiribdi,
Hu, ana.
Doshqozonlar ostida
Baland yonar olovlar.
Yosh-qarining lunjida
Manti, kabob, palovlar.
Dutor chertar yalpayib,
Tegirmonchi bir bobo.
O‘yin tushar o‘rtada
Qalam qoshli hurliqo.
Sut emizar malika
To‘lpoqqina go‘dakka.
Beshik bezab enaga,
Upa surtar sumakka.
Shahzodaga Hurbek deb
Ism qo‘ymish el shodon.
Payti kelib bu go‘dak
Bo‘lar mashhur pahlavon.
Fildek basti bilan u
Buzib o‘tar g‘ovlarni.
Tirqiratar quyondek,
Manman degan yovlarni.
Qo‘poradi tog‘ni ham,
Kelib qolsa xonasi...
Uni mag‘lub etolgay
Faqat tuqqan onasi.

* * *

Jodugarning soʻzidan
Dili boʻlib sim-siyoh,
Tunda Hurbek haqida
Oʻylab yotdi Sharmonshoh.
Huzuriga ertalab
Chorlab ayyor Kekbuni,
Oʻta razil bir ishga
Daʼvat qildi shoh uni:
– Saltanatning taqdiri
Qisman senga bogʻliqdir.
Aytganimni bajarsang,
Oʻnov panjang yogʻliqdir.
Tark etasan bugunoq
Tuz ichgan bu shahringni.
Tengdan ishga solasan
Toʻqson toʻrt ming makringni.
Farmon shuki,
Hurbekni –
Tirik keltir oʻzimga.
Hech boʻlmasa, murdasin –
Koʻrsatarsan koʻzimga.

Kekbu magʻrur tirjaydi:
– Vazifa koʻp qiyindir.
Ammo mendek makkorga
Bu ish oddiy oʻyindir.

Bir yumalab jodugar,
Shum burgutga aylandi.
Qanotlarin silkitib,
Uzoq yoʻlga shaylandi.

* * *

Burgut boʻlib jodugar,
Oshib oʻtdi togʻlikni.
Kaptar boʻlib kezdi soʻng
Tinch va obod Bogʻlini.
Shoh saroyi yonida
Oʻralashdi it boʻlib.
Oxir kirdi ichkari,
Mittigina bit boʻlib.
Zarar qilmas
Avval u
Ahvol bilan tanishsa.
Barbod boʻlar hamma ish,

Agar picha yanglishsa.
Xayol surib tun boʻyi,
Qilar ishni rejalab,
Toʻtiqushga aylandi
Qallob Kekbu ertalab.

* * *

Oʻz taxtida Durbekshoh
Oʻtirardi vaqti xush.
Shu payt
Marmar darchaga
Kelib qoʻndi toʻtiqush.
Odob bilan bosh egib
Chiroyli bu parranda,
Dedi:
– Salom, ulugʻ shoh,
Olamdagi zoʻr banda!

Bundan zavqi joʻshgan shoh
Kulib qoʻydi vazirga.
Vazir qahqah urgancha,
Boqdi barcha nozirga.
Hiringlashdi nozirlar,
Qizil kirib betiga.
Shoh darchaga oʻgrilib,
Hazillashdi toʻtiga:
– Juda ochga oʻxshaysan,
Quyug salom deb qolding.
Pardoz-andoz qilvolib,
Qaysi goʻrdan kep qolding?
Toʻti dedi:
– Men asli
Tugʻilganman Bombeyda.
Qoʻldan-qoʻlga oʻtdimu,
Boʻldim juda koʻp joyda.
Oxir meni Eronda
Sotib oldi bir dargʻa.
Men shoʻrlikdan durustroq
Yashar edi poʻmqargʻa.
Yotar edim och-nahor,
Egam chilim chekkanda.
Qizarardim nomusdan
Meni aynib soʻkkanda.
Fursat poylab
Bir kuni
Qochdim siniq qafasdan.

Toleimga shukurki,
Qutuldim u nokasdan.

Kulib dedi Durbekshoh:
– Qo‘y, o‘ksinma,
Dono qush.
Bu saroyda senga ham
Topiladi biron ish.

* * *

Qushni qo‘lga qo‘ndirib,
Durbek kirdi xonaga.
Go‘dakchani papalab
O‘tirardi enaga.
Qushni ko‘rgach,
Kampirni –
Bosdi birdan tahlika...
Ta‘zim qilib,
Xoqonni –
Qarshi oldi malika.
So‘ng chiroyli to‘tini
Zavqi jo‘shib kuzatdi.
Silamoq-chun patlarin,
Qo‘lin asta uzatdi.
Shoh dedi:
– Bu dono qush
Tortmish juda ko‘p alam.
Endi sizning mehringiz
Bo‘lsin unga sal malham.
U hattoki o‘xshatib –
Kuylay olar „alla“ni.
Uxlab qolsa enaga,
Ovuntirar bolani.

Dedi shunda enaga:
– Shohim, sizdan iltimos,
Bu to‘tini qafasga
Solib qo‘ysak, bo‘lur soz.
Qush tortadi asliga,
Qancha oqil bo‘lmasin.
Sho‘xlik qilib,
Hurbekning
Yuz-ko‘ziga qo‘nmasin...

Tomoq qirib Durbekshoh,

O‘ylandi-yu bir nafas,
Javob qildi:
– Ha, mayli,
Buyuramiz zar qafas.

* * *

Chiqib ketgach Durbekshoh,
Kampir boqdi Oyxonga:
– Quloq soling, malikam,
Bir marta men nodonga.
Bu qush menga nechundir
Ko‘rindi-da shubhali.
Sovuq boqdi go‘dakka,
Kirib kelgan mahali.
Tevarakni kuzatdi
Diqqat bilan u nuqul.
Menimcha, bu to‘tidan
Uzoqroq yurgan ma‘qul.
Jilmaydi yosh malika,
Yuzi o‘xshab oftobga:
– Shohning gapin qaytarmoq
To‘g‘ri kelmas odobga.
Balki chindan haqdirsiz
Ko‘pni ko‘rgan Siz qari...
Biz to‘tini
Qafasdan
Chiqarmaymiz tashqari.

* * *

Oyxon o‘g‘lin emizib,
Uxlab qoldi to‘shakda.
Onajonin achomlab,
„Chup-chup“ emar go‘dakcha.
Yelkadagi og‘rig‘i
Kuchayganda zirqirab,
Jajji Hurbek dod soldi
Tipirchilab, chirqirab.
Ko‘zin ochib malika
Uyqusirab boqqan on,
Qo‘lga oldi go‘dakni
Enagasi girgitton.
Ko‘rib go‘dak yelkasin,
Chaqnab ketdi naq ko‘zi.
Oppoqqina yo‘rgakdan
Sizar edi qon izi.

Kampir dedi:
– Voy, qarang,
Yo‘rgakda qon qotibdi.
Uzuringiz Hurbekning
Yelkasiga botibdi!
O‘g‘lin quchdi malika,
Olam unga tor edi...
Uning nikoh uzugi
Uch qirrali zar edi.

Malham bilan
Tez kunda
Bitib ketdi bu yara.
Lek baribir yelkada
Tamg‘a qoldi uch qirra.

Shinam xona.
Yarim tun.
Hamon uyg‘oq to‘tiqush.
Sokin uxlar chaqaloq,
Ko‘ryotgandek shirin tush.

Tugab kunlik yumushi,
Orom kirib tanaga,
Chaqaloqning yonida
Mudrab yotar enaga.

Oyni yamlab yutgan choq
Ajgarsimon ko‘k bulut,
Makkor qushning ko‘zida
Yallig‘landi bir umid.
Ro‘yi zamin uyquda,
Borliq go‘yo gung va kar.
Pashsha bo‘lib,
Qafasdan –
Uchib chiqdi jodugar.
So‘ng burgutga aylanib,
Changalladi yo‘rgakni.
Uchib chiqdi darchadan,
Ko‘targancha go‘dakni.

Chaqaloqning yig‘isi
Birdan buzdi sukutni.
Kampir cho‘chib uyg‘onib,

Ko‘rdi o‘g‘ri burgutni.

Notinch qildi saroyini
Enaganing faryodi.
Eh, qaniydi kampirda
Bo‘lsa lochin qanoti!

* * *

Makkor Kekbu kerilib,
Kirib keldi qasrga.
Mamnun boqdi Sharmonshoh
Yo‘rgakdagi asirga.
Dedi, qo‘lga olarkan
Ko‘zi o‘ynoq go‘dakni:
– Pahlavon deb o‘ylaysan
Nahotki shu so‘takni?

Uning so‘zi tugamay,
Bola nogoh musht urdi.
Singan tishin Sharmonshoh
Gilamchaga tupurdi.
G‘azablanib dedi so‘ng:
– Ko‘rmagan-da tarbiyat.
Bu battolni yotlarga
„O‘g‘lim“ deyish ham uyat.
Uning katta achasi
Menga xola, desammi?
Yoki o‘gay opamdan
Qolgan bola, desammi?

Hiringladi jodugar:
– O‘zingizda ixtiyor,
Siz „itimsan“ desangiz,
Yotlar bundan baxtiyor.

* * *

Quyosh botdi,
Oy chiqdi,
Suvlar oqdi o‘n besh yil.
Bu orada Durbekning
Yurak-bag‘ri bo‘ldi chil.

Qattiq sanchsa ko‘kragi,
Bog‘ni kezar u behol.
Sutga tashna go‘dakni
Eslatadi navnihol.

Qutulmoq-chun g'ashlikdan
Ovga chiqsa goh-gohi,
O'xshab ketar Hurbekka
Qochayotgan yosh ohu...

Durbek rosa o'n besh yil
Kuydi farzand dog'ida.
Unutmadi o'g'lini
Kasalida, sog'ida.

* * *

Boqib „Topqir oyna“ga,
Irg'ishladi jodugar.
Sharmonshohga shu zahot
Olib kirdi xushxabar:
– Suyunchidan cho'zsinlar,
Saodatli ey, xoqon.
Bugun Durbek tanasin
Tugalay tark etdi jon.
Chol-kampirlar azador,
Qiz-juvonlar motamda.
Yamoqchi-yu zargarlar,
Qo'ychivonlar motamda.
Ko'zyosh to'kar yasovul,
Yig'lab turar sipohi.
Eshitilar saroydan
Malikaning oh-vohi...

Shodon qarsak urdi shoh:
– Xazinalar ochilsin,
Jodugarning boshidan
Oz-moz oltin sochilsin!

* * *

Navro'z kelib,
Dehqonlar –
Yerga urug' sochgan choq,
Bog'lilarning yurtiga
Bosib kirdi Sharmonshoh.
Ketmon qoldi uvotda,
To'xtab qoldi qo'sh-omoch.
Yosh-qarining qo'lida
Qilich yana yalang'och.

Binafshalar toptaldi,
Jilg'alardan oqdi qon.
Yakson bo'ldi o'tovlar,
Yondi don va tegirmon.
O'n kecha-yu o'n kunduz
Davom etdi qirg'in, jang.
Bosqinchilar to'dasin
Holi oxir bo'ldi tang.
Sichqonlardek tirqirab,
Yovlar ortga chekindi.
Joni omon qolganlar
Qir ortiga berkindi.

* * *

Rangi o'chgan Sharmonshoh
Kirib keldi chodirga.
Xomush boqdi
Ko'rpada –
Yotgan Xashpash botirga.
Botir o'xchib yo'talib,
Tomog'ini o'radi.
Ta'bi xira xoqondan
Xavotirli so'radi:
– Adashmasam, jang-jadal
Oxiriga yetgandir?
Qaysarpadar mamlakat
Qo'limizga o'tgandir?

Qo'l siltadi Sharmonshoh:
– Rasvo bo'ldi hammasi.
Betobliging dushmanga –
Qo'l kelyapti, chamasi.

O'n besh yoshli botirning
Jahli chiqdi bu gapdan.
Dedi:
– Aytgan edim-ku,
Kuting deya bir hafta...
So'ng qichqirdi g'ijinib:
– Bering qilich-sovutni.
Dushmanlarim o'ziga
Tayyorlasin tobutni!

Shoh quvonib tirjaydi:
– Yaxshiyamki sen borsan.

Axir o'gay opamdan
Qolgan yolg'iz yodgorsan.
Xashpash yechib ko'ylagin,
Tashlar ekan sandiqqa,
Yelkasini siypalab,
Qarab qo'ydi chandiqqa.
Kiyib qizg'ish libosin
Va paxtali kamzulin,
Mis sovutga burkandi,
Yalang'ochlab shamshirin.

* * *

Dubulg'ali malika
Turar o'tov yonida.
Ingrab keldi bir chopar,
Belangancha qoniga:
– Ahvolimiz juda tang,
Holdan toydi yigitlar.
Ulardagi so'nggi kuch –
Ona aytgan o'gitlar.
Qirg'in soldi bizlarga
Xashpash degan bir botir.
Uni mag'lub etishga
Bilmam,
Qaysi dev qodir...

Mard va jasur malika
La'nat o'qib sur yovga,
Janggoh sari otildi
Minib uchqur bedovga.

* * *

Xashpash betob bo'lsa ham,
Shiddat bilan jang qildi.
Ko'k maysalar ustini
Qondan qizil rang qildi.
Kirgan sayin chuqurroq
Yot lashkarning ichiga,
Charchoq ketib, go'yoki –
Kuch qo'shilar kuchiga.
Dosh berolmay bog'lilar,
Chekingani choq dashtga,
Yon tomondan bir otliq
Hujum qildi Xashpashga.
Jadal kelib chavandoz

Unga qilich tortgan on,
Xashpash botir qo'lidan
Uchib ketdi mis qalqon.
Ikki qilich havoda
To'qnashdi-yu ikki bor,
Go'yo botir bilagin
Tark ayladi kuch-mador.
Qilich uning sovutin
O'tgan chog'da timdalab,
Xashpash botir tulpordan
Tushdi yerga yumalab.

* * *

Olg'a yurdi bog'lilar,
Bu yutuqdan ruhlanib.
Chodirida Sharmonshoh
Yotar titrab, burkanib.

Otdan tushdi chavandoz,
Yakun yasay deb jangga.
Bir turtishda Xashpashni
Qapishtirdi xarsangga.
Qilich qadab malika
O'z o'g'lining bo'g'ziga,
Borliq g'azab-nafratin
Sochdi uning yuziga:
– Yov lashkari qirilsa,
Elim uchun qasos bu!
Burdalansa Sharmonshoh,
Erim uchun qasos bu!
Ichsam sening qoningni,
Bolam uchun qasos bu!
Jazo tortsa bosqinchi,
Olam uchun qasos bu!
Tushunmagan bo'lsa-da
Bu so'zlarni yosh polvon,
Raqib ayol ekani
Qildi uni lol-hayron.
Qilich tig'i kuchliroq
Niqtalgan payt bo'g'ziga,
Ayol taqqan zar uzuk
Shu'la sochdi ko'ziga.
Xashpash botir ayolning
Ko'zlariga boqdi tik.
Yelkadagi chandiqning

Aksi edi bu uzuk!
Garchi mag‘lub bo‘lsa ham
Mag‘rur turgan yosh polvon,
Qildi qo‘qqis iltijo
Vujudida titrab jon.
Tinmay
„Man-u-u, manu!“ – deb,
Takrorlardi bir so‘zni.
(O‘z tilida „ona“ deb,
Yoshlar edi u ko‘zni).

Jahli so‘nmay,
Malika –
Kinoyali jilmaydi:
– O‘ldirishni bilasan,
Biroq o‘lging kelmaydi.
Quloq solib dodingga,
Kechirsam sen yirtqichni,
Demak, dushman qo‘liga
Qaytarurman qilichni.
Yigit battar zorlanib,
„Man-u-u!“ – deya bo‘kirdi,
Yirtib tashlab sovutin,
Yelkasini o‘girdi.
Oyxon unga qilichin
Sanchmoq bo‘lib turgan on,
Ko‘rib tanish chandiqni,
Qalqib ketdi nogahon.

* * *

Boya ular yov edi,
Endi yig‘lab, o‘pishar.
Ona quchar bolani,
Bola unga yopishar.
„Manu, manu“ deb
Hurbek –
Malikaga suykanar.
Ona unga termilib,
Ta’na bilan kuykanar:
– Nahotki, o‘z tilingdan
Yiroq bo‘lsang shuncha xam?
Hech yo‘q, „ona“ deyishni
Bilmading-a, jon bolam.
Yaxshiyamki yelkangda
Bor ekan shu nishona,

Yo‘qsa, seni o‘z onang
Qilardi sho‘r peshona.
Kirganing-chun janggohga
Yurtdoshingga g‘ov bo‘lib,
Tug‘ilgan o‘z yeringga
Ko‘milarding yov bo‘lib.
Hech kimsaning shafqatin
Uyg‘otmasdi ko‘zyoshing.
Jasadingni tepalab
O‘tar edi qondoshing...

* * *

Onaga xos mehr-la
O‘g‘lin quchib malika,
Iltijoli tovushda
Nido qildi falakka:
– Hech bandani,
Ey, Tangrim,
Judo qilma elidan,
Farzandlarni onadan
Hamda ona tilidan!

* * *

Bu hikmatni bog‘lilar
Tugib olib diliga,
Shundan „ona tili“ deb
Nom qo‘ymishlar tiliga.

Ertaklarda ko‘pincha
O‘zgaradi nom va joy.
O‘sha jasur bog‘lilar
Bizga ajdod, hoynahoy.
Chunki, biz ham o‘shanday
Boy o‘lkada yashaymiz.
Tilimizni e‘zozlab,
„Ona tili“ ataymiz.
Sevib yurak-yurakdan
Yurtimizni bizlar ham,
Uni yovdan qo‘rishga
Dilda ichganmiz qasam...

* * *

Kechirgaysiz,
Oshnalar,
Ketib qolsam xushlashmay.

Ushbu ertak haqida
Bahslashinglar mushtlashmay.

POLOSONLIK POLAPONLAR

Kitob muallifidan:

Men tug‘ilib o‘sgan Poloson qishlog‘idagi tirmizaklar juda ko‘p termalarni bilishar, aytishuvlar-ning aksariyatini chapani hazil-lar, bir-birining ismiga qofiyadosh qilib to‘qilgan beg‘ubor kesatiqlar tashkil etardi. Shu topda ulardan ko‘pini eslay olmayotganimga juda achinyapman.

Mayli, boriga baraka qilaylik, polosonlik polaponlar „ijodi“dan ozgina bahramand bo‘ling.

Bolalar og‘zaki aytishuvlariga atab chiqarilgan boshqa kitoblardagi termalarni, agar jiddiy farqi bo‘l-masa, bu turkumda takrorlab o‘tir-madim.

Xullas, mittivoylarning tili bilan aytganda:
O‘rtada chandir,
Talamon-tandir!

* * *

Omon bo‘lsa boshimiz,
Hammaga yetar toshimiz!

* * *

Oqtepada ilon bor,
Ilon deydi: „Xolam bor.

Ko‘ray desam xolamni,
Ketolmayman – bolam bor“.

* * *

Nortuyalar qumda yurar,
Rizqi-ro‘zi xumda yurar.

* * *

Otasi yong‘oq qoqyapti,
Bolasi yong‘oq chaqyapti.

* * *

Oshnamisan – oshna bo‘l,
Etigimga poshna bo‘l.
Uzatmasang uzumdan,
Yo‘qolib ketgin ko‘zimdan!

* * *

Erka bola erka bo‘lib,
Tomda turar serka bo‘lib.

* * *

Jirraki – jirttak,
Ola-bula chittak.
Tillari achchiq,
Gaplari sho‘rttak.

* * *
Sochlaringiz jamalak,
Bellaringiz kamalak.
Doshqozonga egilib,
Yalamang-da sumalak.

* * *
Bir,
Ikki,
Uch!
O‘rtada – shiringuruch.

* * *
Burning kalish,
Qulog‘ing bolish...
Jirillasang,
Endi solish!

* * *
– Dada, hormang,
Ishga bormang,
Meni ko‘taring,
Novvot obering.
– Qanaqasidan?
– Yapalog‘idan.
– Uyga borganda...
Shapalog‘idan!

* * *
Akasi – kitbaliq,
Ukasi – itbaliq.

* * *
– Ali, Ali,
Ishtoning qani?
– Sotvordim.
– Puli qani?
– Ayron oldim.
– Ayron qani?
– Ichvoldim.
– Kosasi qani?
– Sindirdim.
– Sinig‘i qani?
– Ko‘mib qo‘ydim...
Va-a-a!

* * *
Keriladi Mirzavoy,
Oyog‘ida kerzavoy¹.

* * *
Uni yeb qo‘y,
Buni yeb qo‘y.
Keyin bizni
Aka deb qo‘y.

* * *
Otliq lashkar ot soldi,
Qo‘rqoq bola dod soldi.
Qo‘rqoq bolani og‘ziga
Askar bola qand soldi.

* * *
Surma opam suzukkina,
Ishtahasi tuzukkina.

* * *
Oshingni ber,
Oshaylik.
O‘rtoq bo‘lib
Yashaylik.

* * *
Aka,
bizam merganmiz,
Cho‘lda qo‘rqmay
yurganmiz.
Sizdaqangi tulkidan
Anchasini ko‘rganmiz.

* * *
Indamasam Hoshimga,
Chiqvoladi boshimga.
O‘tirvolib boshimga,
Sherik bo‘lar oshimga.

* * *
Kelin bilan qaynalar –
Chumchuq bilan maynalar.

¹ Kirza etik

* * *

Tumov bola turup yedi,
Kuchuk bo‘lib, hurib yedi.

* * *

G‘ijjagimni chalaman,
Ko‘nglingizni olaman.
Opoqingiz unasa,
Kuyov bo‘lib qolaman.

* * *

Qo‘lni tiqma shinniga,
O‘xshab Maray jinniga.

* * *

Haydarali
Atala ichar,
Laganchani
Tatalab ichar.

* * *

Tokka qo‘ndi
Qovog‘ari,
Ikki beti
Tovoq ari.

Uzum bilan
Topishvoldi.
„O‘rtoqjon!“ deb
Yopishvoldi.

* * *

Buvamning oti To‘qsonboy,
Otamning oti Saksonboy,
Dadamning oti Yetmishvoy,
Mening otim Mishmishvoy.

* * *

Baxil bola
Emib yotar.
So‘rg‘ichini
Ko‘mib yotar.

* * *

O‘zi mushtdak,
Burni hushtak.

* * *

Xolam kelaman dedi,
Qizini beraman dedi.
Qizingizni olmayman,
Tillo tishi yo‘q ekan.
Atir-upa qo‘yishga
Uncha hushi yo‘q ekan.

* * *

Qo‘ydan keyin
Qo‘zi kelar.
Changga botib,
Ro‘zi kelar.

* * *

Qushlar qochdi yaylovdan,
Qo‘rqib Turg‘un-mo‘ylovdan.
Qizlar qochdi daladan,
Qo‘rqib kalbosh boladan.

* * *

Belga o‘qdon bog‘laymiz,
O‘zgantog‘da uxlaymiz.
To‘ng‘izlarning yog‘ida
Etigimizni yog‘laymiz!

* * *

Mulla Shukur,
Sho‘rva iching.
Zog‘orani
To‘g‘rab iching.
Keyin borib,
Tuzni yalang.
Chanqasangiz,
Muzni yalang.

* * *

Kalla tashlab ariqqa,
Oshna bo‘ling baliqqa.
Ariqda o‘tar kuningiz,
Qulluq bo‘lsin dumingiz!

* * *

Mitti kuchuk,
Tili chuchuk.
Dumi uzun,
Ko'zi kichik.

* * *

Tomga chiqib, to'p otdim,
Tillo kamar yo'qotdim.
Dadam uxlab yotganda,
Dutor chalib uyg'otdim.

* * *

Qori tog'am
Tanga berar.
Sanga emas,
Manga berar.

* * *

Gitler chiqdi Girmondan,
O'ris chiqdi o'rmondan,
Dadam chiqdi Qo'qondan,
Gitler qochdi qo'rqqandan.

* * *

Maktab to'la olomon,
„Besh“ baholar talamon.
„Besh“lar bo'lsa talamon,
„Ikki“ bilan qolaman.

* * *

Shisha topib
Hovlidan,
Pufak olgin
Lo'lidan.

Paqillasa
Pufaging,
Yorilmasin
Yuraging.

* * *

Yantoq yedi
Bukri tuya.
Yantog'ida –
Chumchuq uya.

Chumchuq kelib,
Bir cho'qidi.
„Voy, bolam!“ deb
She'r to'qidi.

* * *

Tuppa ichib To'lanboy,
Bo'pketmasin ilonboy.

* * *

Mahallada
To'y bo'ldi.
Hamma bola
Boy bo'ldi.

* * *

Tomga chiqdi Turdali,
Hindistonni ko'rgani.

* * *

Qoshingda o'sma,
Yo'limni to'sma!

* * *

Po'stak qoqdik, chang chiqdi,
O'rtamizda jang chiqdi.
Menga ko'sov do'layib,
Uyingdan achang chiqdi.

* * *

Mulla Xoliq,
Qovog'i soliq.

* * *

Tursun ketdi G'irvonga,
Yursun ketdi Shirvonga.
Marg'ilonga kelishar
Zor bo'lganda shirmonga.

* * *

Tomorqamiz chilonzor,
Chilonzorda ilon bor.
Ilonvoyni uyida
Yetti qavat gilam bor.

* * *

Tanga bersang Nazarga,
O‘zini urar bozorga!

* * *

Iyimasang, iydiray,
Eshagimga mindiray.
Farg‘onani yo‘lida
Qiti-qiti kuldiray.

* * *

Qattiq o‘tin topaylik,
Tandirga non yopaylik.
Beti qizil kulchani
Tishlavlolib chopaylik.

* * *

Meni otim Sulaymon,
Qatiqqa non bulayman.
Qatiqni „xap“ urvolib,
Gapni gapga ulayman.

* * *

Nok opkeldim
Chimyondan.
Pulni oling
Hamyondan!

* * *

Bodringni chumchuq yeb ketdi,
Ertaga kelaman deb ketdi.
Kelmay o‘lgur chumchuqvoy,
Kampirni hayron qip ketdi.

* * *

Qo‘rg‘ondagi askarmiz,
Qumg‘ondanam pakarmiz¹.

* * *

...70, 80, 90, 100,
Yuzga kirgan – chiroyli qiz!

* * *

Toshkentgayam borganmiz,
Ko‘nkasini² ko‘rganmiz.

Ko‘nkasini ichida
Patta olmay yurganmiz.

* * *

Qor yog‘di-yo,
Qor demang,
Kumush yog‘di osmondan.
Kumushlarni Nor buqoq
Qoqdi yirtiq chakmondan.

* * *

Qizlar kirib bog‘chaga,
Qo‘nvolishdi shoxchaga.
Chug‘ur-chug‘ur qilishdi,
Joy berishmay zag‘chaga.

* * *

To‘ychi tog‘a,
To‘yga boring.
Go‘shlari ko‘p
Joyga boring.

Bormasayiz
Qo‘yaqoling,
Tovug‘ingizni
So‘yaqoling.

* * *

Suyunchi oling Tolibdan,
Etigi chiqibdi qolipdan.
Suyunchini bermasa,
Bo‘ladi quruq olifta.

* * *

Kirganingda ko‘rpaga,
Salom deb qo‘y burgaga.

* * *

Toshmat aka tom boshida,
Nog‘ora-cho‘pi yonboshida.
Bitta qizi qo‘rvoshida,
Bitta qizi o‘nboshida.
Terisi yo‘q nog‘orasi bor,
Ilma-teshik tog‘orasi bor.
Yetti qavat belvog‘ida
Sichqon yegan zog‘orasi bor.

¹ Pakar – pakana.

² Ko‘nka – tramvay.

Menga sotib tog‘orasini,
Senga sotib zog‘orasini,
Terichidan teri olib,
Qoplavosin nog‘orasini.

* * *

Bizda eshakarava,
So‘rab yurma „prava“¹.

* * *

Dupir-dupir ot keldi,
Ko‘chani qarang, kim keldi?
Uzangisi tillodan,
Mulla Mirvalim keldi.
Dupir-dupir ot keldi,
Marg‘ilondan xat keldi.
Popukli xat ichida
Yig‘loqlarga qand keldi.

* * *

Kiyib yangi allos²,
To‘ti opa tannoz.
Bir qo‘lida – choynak,
Bir qo‘lida – oynak.

* * *

Ho‘ngramasin Abduboqi,
Og‘ziga soling shaftoliqoqi.

* * *

O‘yin tushar
Kelinchak,
Qo‘ltig‘ida –
Belanchak.

* * *

Oltin aka sariqmish,
Yegan oshi tariqmish,
Tovonlari yoriqmish,
O‘ylagani choriqmish.

* * *

Toji tillo xo‘rozga

¹ Prava – haydovchilik guvoohnomasi.

² Allos – atlas.

Tillo katak quraylik.
Yangi kelgan kelinni
Tomga chiqib ko‘raylik.

Yangi kelin ayamning
Ro‘molchasi oqmikin?
Parpashadan choponi,
Kuyov bola sog‘mikin?

* * *

Bog‘bon ota
Do‘q qiladi,
Rizqimizni
Yo‘q qiladi.

* * *

Seni dadang qari –
Chaqmaydigan ari.

* * *

Shopir bo‘ldi Saydali,
Moshinasi – sandali.
Sandalida ko‘mir yo‘q,
Moshinasida no‘mir yo‘q.

* * *

Asalga non bulaylik,
Achomlashib uxlaylik.

* * *

Shohimardon tog‘likmish,
Yigitlari yog‘likmish.
Oqsoqoli baxshimish,
Kenja qizi yaxshimish.

* * *

Qozonda tupp qaynaydi,
Udda qilgan chaynaydi.
Udda qilmay, och qolgan,
Tekinga tomda o‘ynaydi.

* * *

Ari yurar tankada,
Asallari – bonkada.

* * *

Uchqo'rg'onda qo'rg'on bor,
Gadoyida garmon bor.
Garmonining ichida
Dumi uzun shayton bor.

* * *

Chuchmomolar momongda,
Momonggayam salom ayt.
Chuchvaralar opangda,
Opanggayam salom ayt.

* * *

Otga borib,
Qimiz, degin.
Bir chekkada
Emiz, degin.

Emizmasa,
Emaklagin.
Dumingni sal
Turmaklagin.

* * *

Mehmon aka, go'shtni oling,
Mast bo'lsayiz, mushtni oling!

* * *

Aylanadi
Tegirmon,
Aysha xola
Yopar non.

Bujur patir –
O'ziga.
Tiniq kulcha –
Qiziga.

* * *

Kaptar yig'lar tuzoqda,
Otasi uxlar uzoqda.
Rahmim kelib kaptarga,
Xat yozdim ko'k daftarga.
Xatim uchqur xat bo'lsin,
Quyrug'ida pat bo'lsin,
Tegsin ota kaptarga,
Kaptar chiqsin safarga,
Bolasini opketsin...
Gap o'rtada qopketsin.

* * *

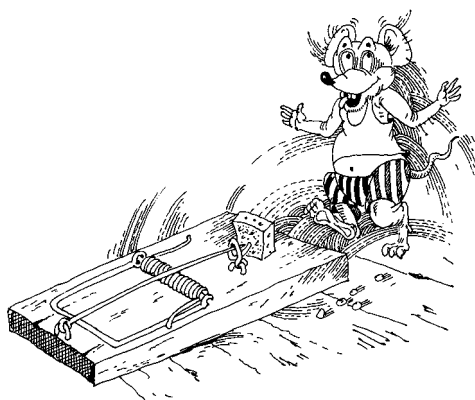
Kamalak otdim kapponga,
Tegmay o'tdi sichqonga.
O'qdan qochib qutulsa,
Ilinadi qopqonga.

* * *

O'ng qovog'im uchgani –
Ayam ko'ylak bichgani.
Uchganda chap qovog'im –
Sinar yangi tovog'im.

* * *

Kichkina demang bizni,
Ko'tarib uramiz sizni!

Ertaklar

Ertagi bor millat dengizdir,
Ertagi yo‘q millat – bir ko‘lmak.
Ertak asli – hammabop tarix,
Egizakdir o‘tmish va ertak.

Ertaklarda berkinib yotar
Elatning eng ezgu o‘ylari.
Bu ertakda – xalqning azasi,
U ertakda – bazmu to‘ylari.

Umidsizlar ertak tinglab goh,
Yaxshi kunga umidin bog‘lar.
Bir ertakka donolar loldir,
Bir ertakdan qo‘rqadir shohlar.

Ertaklarda go‘zallik, mardlik
Va haqiqat hamisha g‘olib.
Ne yomonlik borki olamda,
Bo‘laverar birma-bir mag‘lub.

Ertaklardan uqar avlodlar
Kurashmoqni, g‘ururni, orni.
Bundan odil xulosa shuki,
Ertasi bor ertagi borning.

To qutlug‘dir Go‘ro‘g‘li o‘tgan
Bog‘u tog‘, cho‘l,
Gulzor, qir, dala,
Berib qo‘ymas ularni yovga
Ertak tinglab ulg‘aygan bola.

MUNDARIJA

Osmondan tushgan sozanda	
Ajoyibxona	
Dalalardan – bolalarga	
Siz eshitmagan qo‘shiqlar	
Egasi yo‘q she‘rlar	
Kulchalar	
Bulbulning cho‘pchaklari	
G‘alati maktublar	
Odil Burgutshoh va „Zamburug“ laqabli josus haqida ertak	
Alisher ila Husayn yoki uch dono va o‘g‘ri.....	
Temur bobo rivoyati.....	
O‘g‘irlangan pahlavon haqida ertak.....	
Polosonlik polaponlar	
Ertaklar.....	

Adabiy-badiiy nashr

ANVAR OBIDJON

O‘G‘IRLANGAN PAHLAVON

BIRINCHI KITOB

She‘rlar, doston va ertaklar

Tahririyat mudiri Shoyim Bo‘taye

Muharrir Abdurahmon Akbar

Rassom Uyg‘un Solihov

Texnik muharrir Yelena Tolochko

Musahhih Mahmuda Usmonova

Kompyuterda teruvchi Gulbayra Yeraliyeva

IB № 09-215

Bosishga ruxsat etildi 24.04.2006. Bichimi 70,90^{1/16}. Tayms garniturası. Shartli b.t. 9,94. Nashr b.t. 9,54. 3000 nusxada bosildi. Shartnoma № 25–2006. Buyurtma №112. Bahosi kelishilgan narxda.

Cho‘lpon nomidagi nashriyot-matbaa ijodiy uyi. 700129, Toshkent, Navoiy ko‘chasi, 30- uy.

“Arnaprint” MCHJ bosmaxonasida chop etildi. 700182. Toshkent, H. Boyqaro ko‘chasi, 41-uy.

Anvar Obidjon
**O'G'IRLANGAN
PAHLAVON**

O'zbekiston xalq shoiri Anvar Obidjon 1947-yil 8-yanvarda Farg'ona viloyatining Oltiariq tumanidagi Poloson qishlog'ida tug'ilgan. Oltinchi sinfda o'qiyotganida „G'uncha“ jurnalida „Shkafcham“ nomli she'ri ilk bor e'lon qilingan.

Shoirning shu paytga qadar bolalar va kattalarga atalgan yigirmadan ortiq kitoblari chop etilgan.

Anvar Obidjonning kichkintoylarga yozgan „Qo'ng'iroqli yolg'onchi“, „Pahlavonning o'g'irlanishi“, „Topsang, hay-hay“, „Navro'z va Boychechak“, „Qorinbotir“ singari pyesalari sahnalashtirilgan. „O'zbekfilm“ kinostudiyasi uning asarlari asosida „Tilimoy — g'aroyib qizaloq“, „Dahshatli Meshpolvon“ komediyalarini suratga olgan.

CHO'L PON

NOMIDAGI NASHRIYOT-MATBA'A IJODIY UYI